

АГАТА КРИСТИ БЕЗКРАЙНА НОЩ

Превод от английски: Георги Рупчев, Мария Кръстева, 1994

chitanka.info

*На Нора Причард, от която за първи път чух
легендата за Циганското землище.*

ПЪРВА ЧАСТ

*Всяка нощ и всяка заран пак
някой ражда се немил-недраг.
Всяка заран пак и всяка нощ
някой пък се ражда за разкош,
някой пък се ражда за разкош,
а друг някой — за безкрайна
нощ.*

Уилям
Блейк
„Пророч
ества на
невинността“

ПЪРВА ГЛАВА

„В моя край е моето начало...“^[1]. Често съм чувал хората да използват този цитат. Хубаво звучи наистина, но какво ли означава всъщност?

Дали изобщо съществува някаква определена точка, която човек би могъл просто да посочи с пръст и да каже: „Всичко започна на този и този ден, в толкова и толкова часа, на това и това място, с тази и тази случка“?

Дали пък моята история започна, когато забелязах обявата върху стената на „Георги и ламята“, която известяваше за разпродажбата на търг на имение, наречено „Кулите“? Там се даваха подробности относно площта му както в мили, така и в метри, придружени от доста разкрасено описание на „Кулите“, представящо ги такива, каквито навярно са изглеждали в най-добрите си времена, преди около осемдесет или сто години.

Нямах никаква определена работа, просто се размотавах, колкото да убия времето, по главната улица на Кингстън Бишъп — съвсем, ама съвсем забутано местенце. Видях обявата за разпродажбата. Защо ли ми трябваше? Някакъв мръсен номер на съдбата ли беше това, или нейните щедри дарове се посипваха отгоре ми? Човек може да повярва и едното, и другото.

А вероятно би могло да се приеме, че всичко започна, когато срещнах Сантоникс, по време на нашите разговори с него. Стига само да притворя очи, и си го представям: червендалестите му бузи, искрящия поглед над тях и движението на силната, но изящна ръка, която скицираше фасади и чертаеше планове на къщи. И най-вече на една къща, една изумителна къща — къща, която щеше да е страхотно да притежаваш. Тогава се породи копнежът ми да имам къща, действително хубава, превъзходна къща, такава, на каквато не бих могъл и да се надявам. Това беше нашата безумна мечта, къщата, която Сантоникс щеше да построи за мен — ако доживее дотогава...

Къщата на моите блянове, в която щях да живея с любимото си момиче, къщата, където също като в наивна детска приказка ние

щяхме да живеем „щастливи навеки“. Беше чиста измишльотина, пълна глупост, ала тя отприщи моя копнеж. Копнежът ми по нещо, което надали някога щях да притежавам.

Ако пък това е любовна история (а то е любовна история, кълна се), защо тогава да не започна оттам, където за пръв път зърнах Ели, изправена сред тъмните ели на Циганското землище.

Циганското землище. Да, навярно най-добре щеше да бъде да започна оттук, от момента, в който отместих поглед от таблото за обяви и лекичко потръпнах, защото един тъмен облак закри слънцето, сетне нехайно попитах застаналия наблизо местен жител, който подрязваше един жив плет:

— Що за къща е това „Кулите“?

Още ми е пред очите смаяното лице на стареца. Той погледна встрани и промърмори:

— По нашия край не й викат така. Че то това име ли е? — изсумтя той недоволно. — Доста години минаха, откак там са живели хора и са я наричали „Кулите“.

И пак изсумтя. Тогава го запитах той как я нарича. Погледът на сбръчканото му лице отново се отмести от мен по оная особена привычка на селяните да разговарят с теб не направо, а като гледат през рамото ти или към ъгъла, като че ли виждат, така да се каже, нещо, което ти не виждаш. После рече:

— Наричат я тъдява Циганското землище.

— Защо й викат така? — полюбопитствах аз.

— Носят се разни слухове. Де да знам. Един разправя едно, друг — друго. Ама във всеки случай това е място на злополуки.

— Какви злополуки? С коли ли?

— Всякакви злополуки. В наше време най-вече катастрофи с коли. Опасно място е, да знаеш.

— Завоят е опасен. Ясно се вижда, че могат да стават катастрофи.

— От съвета сложиха предупредителен знак, но и от това нищо не излезе. Все става по някоя злополука.

— А защо му казват „циганско“? — поинтересувах се аз. Погледът му отново се плъзна край мене, а отговорът бе съвсем неопределен.

— Какво ли не разправят. Разправят, че едно време това е било циганска земя, пък после циганите били изселени, та те я проклели.

Разсмях се.

— Да, да, смейте се, щом можете — измърмори той, — ама наистина има прокълнати места. Вие всезнайковците от града и хабер си нямате за тях. Но има прокълнати места и това място е точно такова. Хората се претрепват в кариерата, като почнат да вадят камък за строеж. Старият Джорджи една нощ падна от ръба и си счупи врата.

— Да не е бил пиян?

— Може и да е бил. Той си обичаше чашката, вярно. Ама малко ли пияници се случва да паднат, лошо да паднат, ама без да се претрепят. А пък Джорджи си счупи врата. Ей там, оттатък — и той посочи зад гърба си хълма, покрит с борове. — Там, в Циганското землище.

Да, това струва ми се беше началото. Не, че тогава му обърнах бог знае какво внимание. Просто така се случи, че го запомних. И толкова. Допускам, като се замисля сериозно, че съм добавил нещичко във въображението си. Не зная дали преди или след това попитах дали по тия места все още са останали някакви цигани. Той отвърна, че отдавна вече никакви ги няма. Полицията ги прогонвала, рече. Полюбопитствах отново:

— Защо никой не обича циганите?

— Крадливо племе са те — отсече неодобрително той. После се вторачи в мен, зяпна ме изпитателно и подхвърли: — Вие да нямате циганска кръв?

Казах, че нямам, поне доколкото ми е известно. Вярно, приличам малко на циганин. Сигурно затова така ме плени названието на Циганското землище. Докато стоях там и, доста развеселен от нашия разговор, му отговарях с усмивка, си помислих, че може пък и действително да имам циганска кръв.

Циганското землище. Поех нагоре по криволичещия път, който извеждаше от селото, лъкатушеше сред тъмните дървета и накрая се изкачваше до върха на хълма, откъдето се виждаха морето и корабите. Гледката бе възхитителна и тогава просто ми мина през ума: интересно, какво ли щеше да бъде, ако Циганското землище беше мое... Ей така просто... Смешна мисъл. Когато отново минах покрай моя познайник, който подрязваше живия плет, той се обади:

— Ако са ти притрябвали цигани, разбира се, тук живее старата Лий. Майорът я е пуснал да се подслони в една къщурка.

— Кой е този майор?

Той едва не подскочи:

— Майор Филпот естествено.

Човекът изглеждаше ужасно разстроен, задето му задавам такива въпроси! Схванах, че майор Филпот е местният бог. Предположих, че госпожа Лий живее на негова издръжка. Вероятно родът Филпот живее тук открай време и повече или по-малко е управлявал селището.

Когато пожелах на моето старче всичко хубаво и се обърнах да тръгвам, той ме упъти:

— Последната къща в края на улицата е нейната. Сигурно ще я завариш из двора. Тя не обича да седи вътре. Хората, дето имат циганска кръв, не обичат да стоят затворени.

И така значи, ето ме. Смъкнах се надолу по пътя, подсвирквах си и си мислех за Циганското землище. Почти бях забравил какво ми разказа, когато видях една висока чернокоса старица, която гледаше към мен през градинския плет. Тутакси се досетих, че това трябва да е госпожа Лий. Спрях се и я заприказвах:

— Разбрах, че можете да ми разправите цялата история, свързана с Циганското землище горе.

Тя се втренчи в мен изпод черния си сплъстен бретон и промърмори:

— Че какво пък общо имам аз с тая работа, млади момко? Чуй какво ще ти кажа. Забрави го. Я какво хубаво момче си. От Циганското землище добро не се е видяло и никога няма да се види.

— Разбрах, че се продава.

— А, да, продава се. Тежко на оня глупак, който ще го купи.

— Кой може да го купи?

— Иска го някакъв строителен предприемач. И не само той. Пък и евтино ще се продаде, да знаеш.

— Защо да се продаде евтино? — любопитствах аз. — Мястото е хубаво.

Тя нищо не каза.

— Добре де, ако строителният предприемач го купи евтино, какво ще направи с него?

Госпожа Лий се изкиска. Смехът ѝ беше зъл и неприятен.

— Ще срути старата съборетина и ще почне да строи, разбира се. Навярно ще вдигне двайсет — трийсет къщи и всяка ще носи проклятието.

Не обърнах внимание на последните й думи. У мен напираше непреодолимото:

— Срам и позор ще бъде това! Срам и позор!

— А, няма защо да се косиш. Тия хора добро няма да видят от къщата, нито който я купи, нито който положи тухлите и зидарията. На стълбата все ще има някое хлъзгаво стъпало, все някоя натоварена вагонетка с трясък ще се разбие, все някой плоча ще падне от покрива и ще уцели, когото трябва. А и дърветата също внезапен ураган ще ги прекърши. Ти само стой, та гледай. От Циганското землище добро никой няма да види. Мило и драго ще дават, само и само да се отърват от него. Така да знаеш.

Тя енергично закима и тихичко си заповтаря:

— Добро да не видят ония, дето се забъркват с Циганското землище! От него нищо добро никога не е излязло.

Разсмях се. Тя заговори отсечено:

— Не се смей, млади момко, предчувствам, че съвсем скоро усмивката ти ще се смръзне. Никога нищо добро не е имало нито в тая къща, нито в тая земя.

— Ама какво е станало в къщата? — попитах. — Защо стои празна толкова време? Защо са я оставили да се порути така?

— И последните, дето живяха там, измряха. До един измряха.

— Как измряха? — обадох се аз, изпълнен с любопитство.

— Я по-добре да не ровим тия работи. След това никой не е посмял да живее там. Оставиха къщата да се разруши и да прогние. Сега вече всичко е забравено и така е по-добре.

— Ала вие можете да ми разкажете цялата тази история — взех да я придумвам аз. — Нали я знаете цялата?

— Аз не дрънкам врели-некипели за Циганското землище. — Гласът й се сниши и зазвуча като престореното хленчене на просякия: — Сега ще ти предскажа бъдещето, стига само да поискаш, хубавото ми момче. Само сложи в шепата ми някоя сребърна пара, и аз ще ти предскажа бъдещето. Ти си от ония, дето им е писано бързо да стигнат надалеч.

— Не вярвам аз на глупави предсказания — запротестирах аз. — Пък и нямам сребърна пара. И да имах, при всички случаи нямаше да ми бъде излишна.

Тя приближи до мен, като продължаваше да хленчи:

— Само шест пенса. Само шест пенса. Ще ти погадая само за шест пенса. Че какво са шест пенса? Нищо, ама нищичко не са. Само за шест пенса ще ти погадая, понеже си хубаво момче и хубаво говориш. И наистина далеч можеш да стигнеш.

Прерових джобовете си за шестпенсова монета, не защото вярвах на суеверия, а най-вече защото тази дърта лъжкиня някак си ми допадаше, макар и да разбирах преструвките ѝ. Тя грабна монетата и каза:

— Покажи си ръката. И двете ръце.

Стисна като с клещи ръцете ми в съсухрената си шепа и се вторачи в разтворените ми длани. Минута-две мълча и ги разглежда. После рязко ги пусна, почти ги отблъсна. Отстъпи и припряно, дрезгаво поде:

— Ако искаш да знаеш, най-добре ще направиш веднага да се махнеш от Циганското землище и никога повече да не се връщаш тука! Това е най-добрият съвет, който мога да ти дам. Никога не се връщай тука.

— Защо? Защо да не се връщам?

— Защото ако се върнеш, те чака скръб, загуба и може би голяма опасност. Мъка, черна мъка те чака. Забрави, че някога си виждал това място. Имай ми вяра.

— Ама всичко това...

Но тя вече ми беше обърнала гръб и се прибираще вкъщи. Влезе и хлопна вратата.

Аз не съм суеверен. Разбира се, вярвам в съдбата, че кой не вярва? Но никак не хващам вяра на всичките тия суеверни брътвежи за разрушени къщи с тегнещи върху тях проклетия. И въпреки това имах тягостното усещане, че тая озлобена твар беше видяла върху ръката ми нещо. Погледнах разтворените си длани. Какво пък толкова може да се види по човешките длани? Гадателството е чиста дивотия, просто един хитър номер, само и само да ти измъкнат парите. Да ти измъкнат парите, задето си доверчив глупак.

Погледнах небето. Слънцето се бе скрило, денят сякаш бе станал по-различен. Усещах някаква сянка, някаква заплаха. Просто се задава буря, помислих си. Излизаше вятър, подухваше, листата на дърветата се залюляха. Тръгнах по пътя към селото, като си подсвирквах, за да си вдъхна смелост.

Като подминавах обявата, отново я погледнах. Дори забелязах датата. Никога през живота си не бях присъствал на истинска разпродажба и си рекох, че на тази ще отида. Щеше да е интересно да разбера кой ще купи Кулите. Иначе казано, щеше да е интересно да разбера кой ще стане собственик на Циганското землище. Да, мисля, че всичко започна оттук.

Дойде ми фантастична идея. Ще отида и ще се престоря, че наддавам за Циганското землище! Ще наддавам срещу местните строителни предприемачи. Те ще се откажат, изгубили надеждите си да го купят на безценица. Тогава ще го купя аз, ще отида при Рудолф Сантоникс и ще кажа: „Построй ми къща. Купил съм земята.“ И ще си намеря момиче, едно чудесно момиче, и ще заживеем заедно щастливи навеки.

Често съм си мечтал за тези неща. Мечтите ми естествено доникъде не стигаха, но бяха забавни. Така поне ми се струваше тогава. Забавни! Забавни ли, боже мой? Само да бях знаел!

---

[1] Перифраза на любимия израз на Мария-Антоанета. — Б.пр. ↑

ВТОРА ГЛАВА

Чистата случайност ме доведе един ден недалеч от Циганското землище. Карах една от ония коли, дето се дават под наем, и возех някакви лондончани, които искаха да присъстват на разпродажба, но не на къща, а на покъщнина. Ставаше дума за голяма къща съвсем в покрайнините на градчето. Беше невероятно грозна. Та карах натам въпросната двойка, която се интересувахе, доколкото можах да разбера от разговора им, от някаква колекция *rarier mache*^[1], каквото и да значеше това. Един-единствен път преди бях чувал да се споменава за това — майка ми бе направила някаква забележка във връзка с умивалника. Каза, че навремето умивалниците от *rarier mache* са били къде-къде по-хубави от днешните пластмасови! Изглеждаше ми съвсем налудничаво, че богатите ще поискат да дойдат и да купуват колекция от такова нещо.

Както и да е, регистрирах факта в съзнанието си и си рекох, че ще трябва да погледна в речника или да прочета някъде какво точно е *rarier mache*. Щом е нещо, което кара хората да мислят, че заради него си струва да наемат кола, да отиват на разпродажби в провинцията и да наддават. Обичах да знам за какво става дума. По онова време бях на двадесет и две години и бях натрупал доста познания по един или друг начин. Знаех доста неща за колите, бях блестящ механик и внимателен шофьор. По едно време се бях захванал с коневъдство в Ирландия. За малко не се увлякох по наркотиците, но се вразумих и навреме се отказах. Работата като шофьор в една изискана компания за коли под наем съвсем не беше лоша. От бакшишите падат добри пари. Пък и обикновено никак не е напрегнато. Но самата работа е досадна.

Веднъж ходих да бера плодове през лятото. Заплащането не беше бог знае какво, но ми беше приятно. Много неща съм опитвал. Бил съм келнер в третокласен хотел, спасител на плажа през лятото, продавал съм енциклопедии, прахосмукачки и някои други неща. По едно време бях градинар в ботаническата градина и понаучих това-онова за цветята...

Никога не съм се привързвал към нищо. Пък и защо ми трябваше? Почти всичко, с което се залавях, ми се струваше интересно. Някои неща се оказаха по-трудни, но за мен това нямаше значение. Всъщност не съм мързелив. Имам чувството, че по-скоро не ме свърта на едно място. Искан ми се навсякъде да отида, всичко да видя, всичко да направя. Искан ми се всичко да разбера. Ами да, там е цялата работа. Искан ми се да разбера.

Откак завърших училище все търсех нещо, ала не знаех какво точно. Нещо, към което някак смътно се стремях. То трябва все някъде да съществува. Сигурен бях, че рано или късно ще го опозная изцяло. То можеше да бъде и момиче... Обичам момичетата, но нито едно от тези, които съм срещал, не е имало голямо значение за мен... Така де, много ми харесваха, обаче винаги с голямо удоволствие минавах към следващите. Точно така беше и с работата, с която се захващах. Биваше я за някое време, но след това ми писваше и вече ми се щеше да я сменя с някоя друга. Откак завърших училище, непрекъснато се прехвърлях от едно нещо на друго.

Много хора не одобряваха начина ми на живот. Предполагам, че биха могли да минат за мои доброжелатели. Така ставаше, защото не разбираха едно основно за мен нещо. Искан да имам една стабилна връзка с някое хубавко момиче, да пестя пари, да се ожения за нея и да си намеря хубава постоянна работа. Ден след ден, година след година, до свършека на света. Амин! Да имат да вземат! Не може да няма и нещо по-свастно от цялата тази посредствена осигуреност, прословутото благополучие, вечната „опечена работа“, до която криволяво все трябва да се избути. Непрекъснато си мислех, че в един свят, където човек е в състояние да изстрелва изкуствени спътници и където всички пускат големи лафове за пътешествия до звездите, все трябва да съществува поне едно нещо, което да те извисява, от което дъхът ти да спира, нещо, в името на което си заслужава да преобърнеш света!

Спомням си как един ден се разхождах по Бонд стрийт. По онова време работех като келнер и тъкмо отивах на смяна. Шляех се и зяпах някакви чепици на витрината на един магазин. Много бяха шик. Както пишат по вестникарските реклами: „Това, което носи изисканият мъж днес!“ и обикновено надписът е придружен от снимка на въпросния изискан мъж. Ама честна дума, той винаги изглежда простак. Колко пъти са ме разсмивали такива реклами.

От обувките преминах към следващата витрина. Беше някаква галерия. Три картини зад стъклото, аранжирани артистично с драперия от меко кадифе в неутрален цвят и положени в един ъгъл със златиста рамка. Направо муцинка. Не че съм кой знае колко запален по изкуството. Веднъж от любопитство се отбих в Националната галерия. Едвам я изтраях докрай, честно казано. Безброй грамадни лъскави пъстроцветни изображения на сражения в скалисти долини или на изпосталели светии, целите набодени със стрели. Портрети на превзето нахилени великосветски дами, насядали със самодоволните си усмивка сред коприни, кадифета и дантели. Та там и тогава реших, че изкуството не е работа за мен. Обаче картината, която разглеждах сега, беше по-друга. Всъщност на витрината имаше три картини. Едната — пейзаж, приятна местност. Бих я нарекъл делнична. Една друга, нарисувана по толкова причудлив начин, с толкова нарушени пропорции, че човек трудно би се досетил, че това е жена. Предполагам, че такива работи им викат Art nouveau^[2]. Де да го знам какво е. Третата картина беше моята. Ако искате да знаете, всъщност не беше нищо особено. Тя беше... Как ли по-точно да я опиша? Беше някак си семпла. В нея имаше много пространство и няколко огромни разширяващи се спирали, завити около самите себе си, ако може така да се каже. Всичките бяха в различни цветове, необичайни и неочаквани цветове. И тук-там — нахвърляни бегли багри, които изглежда не значеха нищо. Въпреки това, по някакъв начин те все пак означаваха нещо! Никак не ме бива по описанията. Мога да кажа само, че на човек страшно му се искаше да продължава да я гледа.

Стоях там и се чувствах все по-особено, като че ли с мен бе станало нещо съвсем необичайно. Ето тези луксозни чепици. Сега ми се искаше да ги обуя. Нека да обясня, че общо взето не се притеснявам за облеклото си. Естествено обичам да се обличам добре, така че да прави впечатление, но никога не ми е хрумвало сериозно да си купувам обувки от Бонд стрийт. Знаех какви са луди цените там. Тези обувки биха могли да струват петдесет лири. Ръчна изработка или каквото му казват там, което кой знае защо ги прави по-ценни. Щеше да е чисто прахосничество. Е, да, елегантни обувки, ала високото качество се плаща много скъпо. Да не съм смахнат!

Но тази картина, колко ли трябваше да струва, чудех се. Да си представим, че аз щях да бъда този, който я купи. Ти си откачил, рекох

си. Само си за картини. Не бях, това беше напълно вярно, но такава картина... Щеше да ми е приятно, ако знаех, че е моя. Да мога да си я окача на стената, да седя и да я гледам колкото ми душа иска, с пълното съзнание, че аз я притежавам! Да купувам картини! Звучеше съвсем налудничаво. Отново погледнах картината. Желанието ми да я притежавам беше съвсем безсмислено, пък и едва ли можех да си позволя да я купя. Всъщност точно в момента имах пари. Бях спечелил на конни състезания. Тази картина сигурно ще струва сума нещо. Може би двадесет лири? Двадесет и пет? Във всеки случай нищо не ми пречеше да попитам. Нямаше да ме изядат, нали? Влязох смело, готов за нападение и отбрана.

Вътре помещението бе тихо и внушително. То притежаваше някаква приглушена атмосфера с неутралния цвят на стените си и с кадифеното канапе, на което можеш да седнеш и да разглеждаш картините. Някакъв човек — образец на изискано облекчения мъж от рекламите, дойде да ме обслужи. Говореше тихо, съвсем в съответствие с обстановката. Е, поне не изглеждаше надменен, каквито са обикновено в първокласните магазини по Бонд стрийт. Той внимателно ме изслуша, след това извади картината от витрината, постави я на отсрещната стена и ме остави да я гледам, колкото си искам. Като че тогава осъзнах — тъй както понякога човек внезапно прозира истините за нещата, че по отношение на картините законите, валидни за всичко останало не са приложими. В подобен магазин спокойно можеше да влезе някой, облечен в опърпани и вехти дрехи, с протрита риза, и накрая да се окаже милионер, който желае да обогати колекцията си. А можеше да нахлуе и някой нахакан бедняк, като мен например, но изпълнен с такъв копнеж по дадена картина, че благодарение на някакво мошеничество в края на краищата е успял да събере парите за нея.

— Великолепен образец от творчеството на този художник — произнесе мъжът, докато държеше картината.

— Колко струва? — попитах рязко. Чак дъхът ми секна, като чух отговора.

— Двадесет и пет хиляди — хрисимо отговори той.

Цар съм в запазването на каменна физиономия. Мускул не трепна по лицето ми. Поне така ми се струва. Той спомена някакво име с чуждестранно звучене — името на художника предполагам, и добави,

че картината току-що дошла на пазара от някаква къща в провинцията, където хората дори са нямали представа какво е това. Аз се овладях и въздъхнах.

— Вярно, че са много пари, но убеден съм, че си струва — казах спокойно.

Двадесет и пет хиляди лири стерлинги. Ама че смешка.

— Да — съгласи се той и също въздъхна, — наистина си струва.

Човекът много внимателно наклони картината и я върна обратно на витрината. Погледна ме и се усмихна.

— Имате добър вкус.

Почувствах, че двамата някак се разбрахме. Поблагодарих му и излязох на Бонд стрийт.

---

[1] Папиемаше (фр.) — книжна маса, смесена с лепило, гипс и тебешир, от която чрез пресукване се правят различни предмети: кукли, топки и др. — Б.пр. ↑

[2] Art nouveau — название на стила „модерн“ във франко — и англоговорещите страни. — Б.пр. ↑

ТРЕТА ГЛАВА

Не съм много наясно с въпросите на писането. Тоест, не ми е известно това, което един истински писател знае. Вземете например този епизод с картината. Всъщност той няма връзка с нищо друго. От него не произлиза нищо, той не води до нищо, но така или иначе усещам, че въпреки това е важен и си е на мястото. От всичко, което се е случвало с мене, той имаше някакво определено значение. Както имаше значение и Циганското землище. Както имаше значение Сантоникс.

Аз така и не съм казал почти нищо за тоя човек. Беше архитект. Разбира се, можехте и сами да се досетите. И за архитектите не знам достатъчно, въпреки че криво-ляво имам понятие от строителство. Попаднах на Сантоникс случайно, докато скиторех нагоре-надолу. По него време работех като шофьор и разкарвах насам-натам разни богаташи. Неколкократно пътувах зад граница, на два пъти прескочих до Германия (нали говорех малко немски), веднъж-дваж — до Франция (имах смътна представа и от френски), ходих и до Португалия. Обикновено клиентите бяха възрастни хора, които почти по правило имаха излишни пари и проблеми със здравето.

Когато развеждаш насам-натам подобни хора, започваш да се убеждаваш, че в края на краищата парите не са чак такъв келепир. Все се чудите как да се оправяте с преждевременните сърдечни смущения, през цялото време трябва да мъкнете безброй шишенца с всевъзможни хапчета и да берете сума ядове заради лошата храна и обслужването по хотелите. Повечето богаташи, които срещах, бяха абсолютни нещастници. Така де, и те си имат своите главоболия — данъците и капиталовложенията. Все за това слушаш да си говорят помежду си, все това разискват с приятелите си. Тревогите! Ето какво ги затрива. Пък и сексуалният им живот е умряла работа. Или са си натресли за съпруги разни дългокраки секси блондинки, които ги прекарват с гаджетата си както им падне, или са се бракосъчетали с някое грозно като смъртта, вечно оплакващо се женище, което без умора им натяква къде точно да оставят дрехите си, когато се събличат. А, не, не на мен

тия. Предпочитам да съм си аз. Самият Майкъл Роджърс, който благоволява да разглежда света и, когато му се прииска — да излиза със симпатични момичета!

Всичко това, разбира се, върви ей така, ден за ден. Но какво да се прави, примирявам се. Животът е върховно удоволствие и за мен щеше да е достатъчно да продължавам да си живея с развлеченията. Но изглежда, че ще трябва да се кара и без тях. Наслаждението е състояние на младостта. А когато младостта почне да отминава, удоволствието вече не е удоволствие.

Имам чувството, че зад него винаги се е спотайвало нещо друго — желанието да притежаваш някого или нещо... Както и да е, да си кажа приказката. Та имаше един старчок, когото редовно влачех до Ривиерата. Строеше там някаква къща. Прескачаше да види как върви. Архитектът беше Сантоникс. Понятие нямам какъв беше по народност. Най-напред бях решил, че е англичанин, макар по-рано да не бях чувал такова шантаво име. Но едва ли беше англичанин. Може би — някакъв скандинавец.

Човекът беше болен. Личеше си от пръв поглед. Иначе бе млад, много рус и много кльощав, с такова едно кривнато лице. Двете му половини бяха съвсем несъразмерни. Цар беше да се държи лошо с клиентите си. Като се стигнеше до плащането, човек можеше да остане с впечатление, че все пак те са тези, които са поставили условията и имат някакви изисквания. Обаче не беше така. Сантоникс поставяше условията на клиентите и за разлика от тях беше напълно уверен в себе си.

По-специално за моя старчок си спомням, че почваше да се пеняви, още щом пристигнеше и видеше докъде са стигнали работите. Случваше се да долавям откъслечни разговори, докато киснех наблизко, готов да окажа услугите си като шофьор или носач. Всяка една минута съществуваше вероятност мистър Константин да получи я сърдечен пристъп, я мозъчен удар.

— Нищо не сте направили така, както ви казах! — едва ли не крещеше той. — Толкова пари сте похарчили! Прекалено много пари! Не се бяхме договорили така. Ще ми излезе много по-скъпо, отколкото предполагам.

— Напълно сте прав — съгласяваше се Сантоникс. — Но парите са, за да се харчат.

— Няма да се харчат! Няма да се харчат! Трябва да се придържате в рамките на лимита, който съм ви отпуснал. Ясно ли е?

— В такъв случай няма да получите къщата, която желаете — заявяваше Сантоникс. — Аз зная какво точно искате. Тази сграда, която строя, е къщата, която желаете. Напълно съм сигурен в това, както и вие. И не ми пробутвайте вашите дребнави еснафски сметчици. Искате наистина качествена къща и ще я получите, ще се фукате с нея пред приятелчетата си и те ще се пукат от завист. Аз не на всеки строя къщи, казвал съм ви. Една такава къща струва повече от парите, похарчени за нея. Тази къща няма да бъде като къщите на другите.

— Ужасна ще стане. Ужасна.

— О, не, няма. Бедата при вас е, че вие самият не знаете какво точно искате. Или поне така би си помислил човек. А в действителност знаете, само че не го осъзнавате напълно. Не можете ясно да си го представите. Обаче го знаете. Аз винаги усещам това. Разбирам какво търсят и какво желаят хората. Вие имате нюх към стойностните неща. Аз ще ви покажа качество.

Обикновено Сантоникс говореше по този начин. А пък аз стърчах наоколо и слушах. Така или иначе и самичък можех да видя, че постройката, която се изграждаше сред боровите дървета с лице към морето, нямаше да бъде обикновена къща. Едното ѝ крило не беше обърнато към морския бряг, както е прието в повечето случаи. Тя гледаше към сушата, нагоре към някаква планинска верига, към отрязъците небе, надничащо между хълмовете. Бе причудлива, необичайна и много вълнуваща.

Понякога, когато имах свободно време, Сантоникс се отваряше на приказка. Той твърдеше:

— Строя къщи само за хора, за които искам да строя.

— Богаташите ли имаш предвид?

— Просто е наложително да са богаташи. В противен случай няма да могат да си платят къщите. Но работата не е само в парите, които ще спечеля. Клиентите ми трябва да са богати, защото къщите, които искам да строя, струват луди пари. Трябва да ти е ясно, че сама по себе си къщата все още не е достатъчна. Тя трябва да има своята рамка. Това е извънредно важно. Както рубинът или изумрудът. Един красив камък не е нищо повече от красив камък. Нищо повече. Няма нито съдържание, нито форма, нито смисъл, преди да получи своя

обков. А обковът трябва да обгражда красив скъпоценен камък, за да има някаква стойност. Аз използвам рамката на пейзажа, там където тя се е получила от само себе си. Пейзажът е лишен от всякакъв смисъл, докато в него липсва моята къща, гордо въздигната като скъпоценен камък. — Той се загледа в мен и се усмихна. — Май не разбираш, а?

— Май че не — отвърнах колебливо. — И все пак... като си помисля... донякъде те разбирам...

— Може и да е така.

Той ме погледна заинтригувано.

След някой и друг месец отново се спуснахме към Ривиерата. По това време къщата беше почти завършена. Няма да я описвам, понеже хич ме няма в описанията, но тя беше... ъ-ъ... нещо изключително... Великолепна беше. От пръв поглед си личеше, че е страхотна. Това беше къща, с която можеш да се гордееш, с гордост да я показваш на хората, с гордост да гледаш на самия себе си и може би с гордост да живееш в нея с любимия си човек. Та тогава един ден Сантоникс неочаквано ми подхвърли:

— Знаеш ли, на тебе бих могъл да ти построя къща. Зная каква къща би искал да имаш.

Поклатих глава.

— Аз самият не знам — признах си честно.

— Ти може и да не знаеш, но аз знам какво искаш.

После добави:

— Жалко, че нямаш пари.

— И че никога няма да имам.

— Откъде знаеш? Като си се родил беден, съвсем не значи, че трябва да останеш беден. Парите са щурава работа. Отиват при този, който се стреми към тях.

— Не съм достатъчно изпечен мошеник — възразих аз.

— Не си достатъчно амбициозен. В теб още не се е събудила амбицията, но тя дреме там вътре, така да знаеш.

— Хубаво, де — утеших го аз, — някой ден, като си събудя амбицията и взема да напечеля пари, ще дойда да ти кажа: „Построй ми къща“.

Той тежко въздъхна:

— Не мога да чакам... Не, няма за кога да чакам. Малко ми остава. Още една-две къщи. И после край. Кой иска да умре млад... Но

като ти дойде времето... Впрочем няма значение, все едно.

— Тогава ще трябва по-бързо да събуждам амбицията си.

— Недей — възрази Сантоникс. — Ти си здрав, живееш пълноценно, забавляваш се чудесно, недей да променяш начина си на живот.

Пошегувах се:

— Дори да опитам, нищо няма да излезе.

Тогава си вярвах, че е точно така. Харесвах начина си на живот, забавлявах се, както намерех за добре, откакто се помня бях здрав като камък. Возил бях сума хора, които здравата се бяха бърхили докато забогатеят, и като последица от напрегнатата работа бяха получили язви, коронарни тромбози и какво ли не още. Не исках да се товаря с работа. Можех да върша едно — друго, и толкоз. Не бях амбициозен или поне така си мислех. Не беше трудно да отгатна, че Сантоникс е имал големи амбиции. Усещах, че проектирането на къщите и построяването им, обмислянето на чертежите, а навярно и нещо друго, което не разбирах напълно, го погубваше. Едва ли някога е бил силен мъж. Понякога ме е спождала чудноватата идея, че той се самоубива съзнателно и преждевременно чрез труда, който хвърля, за да реализира амбицията си. Аз не желаех да работя. Това решаваше въпроса. Нямах ни най-малко доверие в труда, направо ми прилягаше при мисълта за него. Смятах, че трудът е най-голямата гадост, която човечеството е измислило.

Доста често мислех за Сантоникс. Той беше раздразнил любопитството ми повече от всеки друг. Струва ми се, че начинът, по който спомените ни се подреждат, е една от най-големите загадки на живота. Безспорно избираме спомените си. Сигурно има нещо вътре у човека, което прави избора. Сантоникс и неговата къща, както и онази картина на Бонд стрийт, както и посещението на онази разнебитена къща, Кулите, както и това, че чух историята на Циганското землище — това бяха все неща, които аз бях избрал да си спомням! От време на време — момичетата, които срещах или чуждоземните краища, където карах клиенти. Клиентите бяха все едни и същи. Тъпанари. Винаги отсядаха в едни и същи хотели и поглъщаха една и съща невъобразима храна. У мен все още живееше странното чувство за очакване на нещо, очакване, че нещо ще ми се предложи или направо ще се случи, знам ли как най-точно да го опиша. Честно казано, подозирам, че всъщност

си търсех момиче, истинското момиче. Не някое хубавко женче, подходящо да си уредиш живота, както би искала майка ми, чичо ми Джошуа или някой от моите приятели. По онова време не знаех нищичко за любовта. Единственото, в което бях просветен, беше сексът. Изглежда всички, принадлежащи към моето поколение, познаваха само него. Струва ми се, че ние прекалено много говорехме за секс, прекалено много слушахме и го приемахме прекалено насериозно. Не знаехме — нито някой от приятелите ми, нито аз самият — какво да правим, когато наистина ти дойде до главата. Любовта, де. Бяхме млади и вече съвсем мъже, бройкахме мадамите, които ни минаваха пред очите, преценявахме и подробно обсъждахме качеството на техните заоблености, краката им, погледите, които ни мятаха и тайничко се питахме: „Ще се навие ли, или няма да се навие? Дали няма да си загубя времето?“. И колкото повече стават момичетата, толкова повече се надуваш, и колкото повече минаваш за готин и за голям образ — толкова повече започваш да си вярваш, че наистина си такъв.

Не можех и да си представя, че това не е всичко. Бих казал, че рано или късно на всеки му идва до главата, при това го връхлита изневиделица. Не ти и хрумват нещата, които си си въобразявал, че ще си помислиш: „Ето на, това трябва да е момичето за мене... Ами да, това ще да е моето момиче“. Най-малкото аз не усетих нищо подобно. Откъде да знам, че когато му дойде времето, ще ме връхлети съвсем ненадейно. Откъде да знам, че ще си кажа: „Това е момичето, на което принадлежа изцяло. Аз съм неин. Принадлежа на нея изцяло, докрай, завинаги.“ Не и не. Нито за миг не си бях представял, че тези работи стават така. Нали някакъв античен комик веднъж бе подхвърлил — и това май беше една от прочутите му шегки: „Веднъж се влюбих и само ако почувствам, че пак ще се случи такова нещо, държа да ви кажа, че ще се изселя.“ Същото стана и с мене. Ако знаех, само ако знаех какво щеше да излезе от всичко това, аз също щях да се изселя. Тоест, ако бях умен.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Не бях забравил за намерението си да отида на търга. Изминали бяха три седмици. На два пъти ми се случи да пътувам до Континента, първия път до Франция, а следващия — до Германия. Стана така, че в Хамбург нещата достигнаха критичната си точка. И то единствено защото изпитвах страхотна неприязън към семейството, което возех. Те бяха живо олицетворение на всичко, което не можех да понасям. Нахални и груби, придирчиви, пък и неприятни — да не ги погледне човек. Все си мисля, че на тях дължах все по-засилващото се чувство, че не издържам повече на такъв подлизурски живот. Проявявах усърдие, забележете. Сигурен бях, че няма да ги изтрия и ден повече, но не им го казах. Има ли смисъл да си навличаш неприятности с фирмата, за която работиш? Така че аз любезно им телефонирах в хотела, обясних, че съм болен и изпратих телеграма до Лондон със същото съдържание. Информирах ги, че трябва да стоя под карантина и е препоръчително да изпратят шофьор да ме замести. Никой не можеше да ме обвини за това. Пък и нямаше да се разтревожат чак толкова за мене, та да искат допълнителни сведения. Просто щяха да си помислят, че имам прекалено силна треска и не мога да им изпратя по-подробна информация. По-късно щях да цъфна отново в Лондон и да им разказвам надълго и нашироко колко тежко съм бил болен. Само че не вярвах да стане. До гуша ми беше дошло от тази работа.

Този мой бунт се оказа действително важна повратна точка в живота ми. Заради него и по ред други причини аз се озовах на мястото на търга в уречения ден.

По диагонал върху предишното обявление бе залепен надпис: „Ако предварително не се продаде по частно споразумение“. Но обявата още си стоеше, следователно Циганското землище не беше продадено по частно споразумение. Толкова се развълнувах, че почти не знаех какво правя.

Вече споменах, че преди това не бях присъствал на публичен търг за недвижимо имущество. Кой знае защо си бях втълпил, че ще бъде вълнуващо. Но не беше. Ни най-малко. Оказа се едно от най-

отегчителните зрелища, на които бях попадал. Търгът се провеждаше в полумрачно помещение и присъстваха само шест-седем души. Аукционерът беше напълно различен от ония, които бях виждал да ръководят разпродажбите на мебели и всякакви подобни вещи — хора с жизнерадостен глас, много сърдечни и пълни с шеги. А този синковец тук, с един ни жив, ни умрял гласец, възхваляваше имота, даваше сведения за земята и други такива неща и накрая неохотно обяви началото на наддаването. Някой предложи начална цена пет хиляди лири. Водещият се усмихна уморено, като човек, който чува не особено смешна шега. Сетне добави още това-онова около имота и наддаващите направиха още няколко предложения. Присъстващите бяха повечето провинциалисти. Един, който приличаше на фермер, друг, който беше, предполагам, от конкурентните строителни предприемачи и неколцина адвокати, струва ми се. Единият от тях изглеждаше като пришълец от Лондон, добре облечен и с вид на човек, който си разбира от работата. Не знам дали действително направи оферта, възможно е. Ако е направил, направил я е съвсем тихо и по-скоро с жест. Както и да е, наддаването лека-полека вървеше към края си, аукционерът оповести с меланхоличен гласец, че минималната цена не е достигната, и работата приключи.

— Ама че тъпотия — подхвърлих на излизане към един от провинциалистите, застанал близо до мен.

— Така става обикновено — отговори той. — Често ли ходите по такива разпродажби?

— Не. Всъщност ми е за пръв път.

— А, дошли сте от любопитство, така ли? Не забелязах да наддавате.

— Не е от страх — усмихнах се. — Просто исках да видя как върви.

— Ами най-често протича така. Просто искат да видят кой проявява интерес, нали разбирате.

Погледнах го въпросително.

— Според мен истинските кандидати са трима — продължи моят приятел. — Уедърби от Хелминстър. Той е строителен предприемач. След това Дакхам и Кумби, които наддават от страна на някаква ливърпулска фирма както разбрах. И накрая някакъв тъмен субект от Лондон, адвокат, бих казал. Разбира се, може да има и други

конкуренти, но тези ми се виждат най-важните. Евтино ще се продаде. Всички мислят така.

— Заради лошата слава на мястото ли?

— Охо, значи сте чували за Циганското землище, а? Това са само приказки на местните хора. Поземленият съвет отдавна трябваше да поправи този път — ами че той си е направо смъртоносен капан.

— Значи е истина, че на мястото му е излязло лошо име?

— Уверявам ви, че това е просто суеверие. Във всеки случай, казвам ви, че истинската сделка ще стане задкулисно. Тепърва има да се споразумяват. Мене ако питате, може да го вземат онези от Ливърпул. Уедърби едва ли ще качи много цената. Той обича да купува по-евтино. Напоследък много имоти се разпродават, за да има кой да ги поддържа. В края на краищата не са много хората, които могат да си позволят да закупят мястото, да съборят порутената къща и да построят на нейно място нова, нали?

— Ами напоследък май не се случва много често — съгласих се аз.

— Трудно е. А какво да кажем за данъците и едно — друго, пък и в провинцията не се намира домашна прислуга. Не, в наше време хората по-скоро ще броят няколко хиляди лири за луксозен градски апартамент на шестнайсетия етаж в някоя модерна сграда. Големите и извънградски къщи трудно се продават.

— Да, но човек може да построи и модерна къща — взех да говоря аз. — Лесна за поддържане.

— Може, но излиза много скъпо, пък и на хората рядко им е приятно да живеят сами.

— Някои може и да обичат.

Той се разсмя и се разделихме. Продължих нататък, начумерен учуден от себе си. Без всъщност да забележа къде отивам, се озовах на пътя между дърветата и после закрачих нагоре по виещия се път, който водеше към голите хълмове.

И ето че стигнах до онова място, където за първи път срещнах Ели. Както казах, тя стоеше точно под една висока ела. Изглеждаше така, сякаш току-що се е материализирала от дървото. Беше облечена в тъмнозелен туид, а косата ѝ беше с нежно кафявия цвят на есенно листо. Имаше нещо призрачно в това момиче. Щом я видях, спрях. Тя ме гледаше с едва откrehнати устни и изглеждаше леко стъписана.

Предполагам, че и аз съм изглеждал стъписан. Имах желанието да кажа нещо, но не знаех какво. Тогава смотолевих:

— Извинете. Аз... аз не исках да ви изплаша. Не знаех, че тук има някой.

Тя заговори и гласът ѝ бе толкова мек и нежен, почти като глас на малко момиченце. Почти, но не съвсем. Просто рече:

— Няма нищо. И аз не очаквах да срещна някого тук. — Огледа се наоколо и промълви: — Това... това е усамотено място.

После лекичко потръпна.

През този следобед духаше доста хладен вятър, но може би не вятърът беше причината. Не зная. Приближих една-две крачки.

— Има нещо плашещо в това място, нали? — отбелязах. — Имам предвид тази разпадаща се къща.

— Кулите — промълви замислено тя. — Така се казваше, нали?

Само дето няма никакви кули.

— Ами сигурно това е само название. Хората дават на къщите си какви ли не имена, Кулите например, само и само да им придадат по-голяма тежест.

Тя се усмихна едва-едва:

— Вероятно точно така е станало. А дали това... вие може би знаете, аз не съм сигурна... Дали това е мястото, обявено за продан?

— Да — отвърнах. — Тъкмо се връщам от търга.

— Охо! — в гласа ѝ прозвуча изненада. — Интересували сте се?

— Едва ли ще купя такава съборетина с няколкостотин акра гори. Не съм от тази категория.

— А продаде ли се?

— Не се достигна минималната цена.

— Аха.

Тя, като че ли си отдъхна.

— Да не би и вие да сте искали да го купувате, а? — попитах.

— О не, не, разбира се — в гласа ѝ прозвуча някаква нервност, за миг се подвоумих и сетне изтърсих първото, което ми хрумна:

— Преструвам се. Естествено, че не мога да го купя, защото нямам пукната пара, обаче се интересувам. Бих искал да го купя, копнея да го купя. А сега, ако щете, смейте ми се, колкото ви глас държи.

— Но къщата е толкова разнебитена...

— Е, да. И дума да не става, че я искам такава, каквата е сега. Тази ще я съборя и помен да не остане от нея. Тази къща е грозна и трябва да е била изпълнена с тъга. Ала мястото не е нито тъжно, нито грозно. Красиво е. Погледнете оттук. Елате малко по-насам, сред дърветата. Вижте каква гледка се открива нататък към хълмовете и голите бърда. Виждате ли? А сега елате насам...

Улових я за ръка и я поведох в друга посока. Ако се държах налудничаво, тя не го забелязваше. Пък и аз не стисках ръката ѝ, просто исках да ѝ покажа онова, което виждах.

— Ето, ето, виждате ли как лекичко се спуска към морето, а от другата страна се подават скалите. Градецът се намира по средата, но ние не можем да го видим, защото го закриват хълмовете, по склона. Ако пък погледнете в третата посока, ще съзрете смътно очертана гориста долина. Представете ли си сега, ако се отрежат дърветата, ако се направят широки алеи и се разчисти пространството около къщата, представяте ли си каква невероятно красива къща може да стане тук? Няма да я построите на мястото на старата. Ще я отместите насам, вдясно на петдесет-сто метра. Ето мястото, където можете да имате къща, изумителна къща. Къща, построена от гениален архитект.

— Да познавате гениални архитекти? — в гласа ѝ се прокрадваше съмнение.

— Знам един.

И започнах да ѝ разказвам за Сантоникс. Приседнахме един по друг на ствола на едно повалено дърво и приказвах ли, приказвах. Да, аз говорех на това стройно горско момиче, което никога досега не бях виждал, излях цялата си същност в безредния поток от думи. Показах ѝ мечтата — такава, каквата човек може да си я сътвори.

— Знам, че това няма да стане — продължавах. — Няма начин да стане, но само ако си помислиш! Ако се отдадеш на тази мисъл изцяло, като мен. Ето там ще изсечем дърветата, така ще отворим пространство и ще насадим цветя и храсти, рододендрони и азалии. А после ще дойде моят приятел Сантоникс. Здравата ще има да кашля, защото май е на път да умре от нещо като туберкулоза, но ще смогне да построи къщата. Ще успее да я построи, преди да умре. Той ще направи най-шеметната къща, която може да има. Само ако знаеш какви са неговите къщи. Той строи само на големи богаташи, които трябва да знаят какво точно искат. Да знаят какво точно искат, но не в

общоприетия смисъл. Трябва да бъдат хора, които копнеят да видят осъществена своята мечта. Да видят нещо прекрасно.

— Как искам да имам такава къща — въздъхна Ели. — Ти ме накара да я видя, да я усетя... Да, чудесно ще е да живееш там. Всяка твоя мечта се сбъдва. Тук човек може да живее свободен, необременен, необвързан с хора, които те принуждават да постъпваш не както желаеш и ти пречат във всичко. Господи, така ми е писнало от живота, който водя, от хората около мен. Писнало ми е от всичко!

Така започнаха нещата между Ели и мен. Аз с моите мечти и тя със своя бунт срещу живота си. Замълчахме и се спогледахме.

— Как се казваш? — попита тя.

— Майк Роджърс — отвърнах. — Майкъл Роджърс — поправих се бързо. — Ами ти?

— Фенела.

Малко се поколеба и добави:

— Фенела Гудман.

И ми хвърли тревожен поглед.

Това нищо не изясняваше. Продължавахме да се гледаме един друг. И на двамата ни се искаше да се видим отново, обаче в момента не знаехме как да го уредим.

ПЕТА ГЛАВА

Ами това е, така започна историята ни с Ели. Нещата не се развиваха прекалено бързо, вероятно защото и двамата пазехме своите тайни. Имаше толкова неща, които искахме да скрием един от друг... Ето защо не можехме да бъдем толкова откровени, колкото ни се искаше. Това сякаш издигаше бариера между нас. Нямахме как да поставим нещата открито и да си кажем: „Кога ще се видим отново? Къде мога да те намеря? Къде живееш?“ Нали разбирате, ако задавате такива въпроси на другия, очаква се и вие да му отговаряте на тях.

Фенела изглежда имаше някакви опасения, когато ми каза как се казва. Дотолкова, че в момента ми мина през ум, че това може и да не е истинското ѝ име. Почти бях сигурен, че го е измислила! Естествено знаех, че това е невъзможно. Аз ѝ бях казал истинското си име.

Него ден просто не знаехме как да се сбогуваме. Чувствахме се неловко. Захладняваше, а на нас ни се искаше да поскитаме около Кулите. Какво щеше да стане после?

Обадих се колебливо и доста притеснено:

— Ти някъде наблизо ли си се настанила?

Каза, че е отседнала в Маркег Чадуел, едно съседно търговско градче. За него знаех, че има първокласен хотел. Реших, че се е настанила там. Ели попита, обзета от същата неловкост като мен:

— А ти тук ли живееш?

— Не, не живея тук. Само днес съм тук.

После отново се възцари същото неловко мълчание. Тя леко потръпна. Беше излязъл хладен ветреца.

— По-добре да тръгваме — предложих аз. — Така ще се постошим по-бързо. Ти с кола ли си или ще вземеш автобуса? Или влака?

Тя отвърна, че е оставила колата в селцето, и добави:

— Е, ще се оправя.

Виждаше ми се малко изнервена. Рекох си, че иска да се отърве от мен, но не знае как точно и предложих:

— Да повървим заедно до селото, а?

Тя ме стрелна с поглед, изпълнен с благодарност. Бавно заслизахме по криволичещия път, където бяха станали толкова автомобилни злополуки. Когато завивахме край ъгъла, изпод сянката на елата внезапно пристъпи някаква фигура. Нейната поява беше толкова неочаквана, че Ели се сепна и пророни едно „ох“. Оказа се, че това е същата старица, която предния ден бях видял в градината на собствената ѝ къща — госпожа Лий. Днес тя изглеждаше направо обезумяла, с развети от вятъра сплъстени черни коси и загърнати в черна наметка рамене. Бе се изправила така властно, че изглеждаше по-висока.

— И какво ще правите, милички? — запита тя. — Какво ви води към Циганското землище?

— Защо? Не сме правили нищо забранено, нали? — възкликна Ели.

— Може и да не сте, а може и да сте. Тая земя принадлежи на циганите. Циганска земя беше, но ни прогониха. Добро няма да сторите тук и добро няма да видите, ако кръстосвате около Циганското землище.

Никаква нападателност нямаше у Ели. Не беше такъв човек. Тя кротко и учтиво се извини:

— Наистина съжалявам, че сме дошли, щом не е трябвало да идваме. Бях останала с впечатлението, че това място се продаваше днес.

— И нещастие ще стигне всеки, който го купи! — викна старицата. — Чуй ме, миличка, понеже действително си доста мила, нещастие ще сполети всеки, който го купи. Проклятие тегне над, тази земя, проклятие, хвърлено много отдавна, отколешно проклятие. Върви си оттук. Гледай да нямаш нищо общо с Циганското землище. То ще ти докара смърт и опасност. Върви си у дома, зад океана, и да не си стъпила повече в Циганското землище. Да не кажеш, че не съм те предупредила.

Ели лекичко се възпротиви:

— Нищо лошо не правим.

— Хайде, хайде, госпожо Лий — намесих се аз, — не плашете младата дама.

После се обърнах към Ели да ѝ обясня.

— Госпожа Лий живее в селото. Има къща там. Гледа на ръка и умее да предсказва бъдещето. Нали така, госпожо Лий? — заговорих я шеговито.

— Имам тоя дар — съдържано рече тя, като още повече изправи гигантската си осанка. — Имам го. По рождение ми е даден. Ние всички го имаме. Ще ти предскажа бъдещето, млада госпожице, пусни в шепата ми някоя сребърна пара и аз ще ти предскажа бъдещето.

— Не съм уверена, че искам да ми предсказват бъдещето.

— Умно ще постъпиш. Ще научиш нещо за бъдещето си. Ще знаеш какво да отбягваш, от какво да се пазиш. Хайде, много пари дрънкат в джоба ти. Много пари. А пък аз знам неща, дето никак няма да е зле да узнаеш.

Убеден съм, че поривът на всяка жена да узнае бъдещето си е почти непреодолим. И по-рано го бях забелязал сред познатите си момичета. Почти винаги се налагаше да им давам пари да влизат в шатрите на гледачки по панаирите. Ели отвори чантичката и пусна в шепата на старицата две монети по половин крона.

— Е, това вече е друга работа, миличка. Слушай какво ще ти каже майка Лий.

Ели свали ръкавицата си и сложи малката си деликатна ръка лапата на циганката. Тя се втренчи в дланта ѝ, като си мърмореше:

— Какво виждам тук? Какво виждам?

Изведнъж рязко отблъсна ръката на Ели.

— Да бях на твое място, веднага щях да се махна оттук. Върви си. И повече кракът ти да не е стъпил тук! Ей сега ти го казах, а пък то излезе вярно. И на ръката ти е писано. Забрави Циганското землище, забрави, че изобщо си го виждала някога! Не само оная съборетина горе, а и самата земя тук е прокълната.

— Ти си се смахнала на тая тема — грубо я срязах аз. — Във всеки случай госпожицата няма нищо общо с тази земя. Дошла е днес само да се поразходи, нищо общо няма с тоя край.

Дъртата вещица не ми обърна никакво внимание. Тя настойчиво повтаряше:

— Казвам ти, хубавице. Предупреждавам те. Можеш да живееш щастливо, но трябва да избегнеш опасността. Кракът ти да не е стъпил там, където се крие опасност или тегне проклятие. Върви си там, където те обичат и се грижат за тебе. Трябва да се пазиш. Запомни

това. Иначе... Иначе... — тя внезапно потрепери. — Не искам да виждам, не искам да виждам какво ти е писано на ръката.

Неочаквано, със странен отривист жест тя пхна обратно в шепата на Ели двете монети по половин крона, мърморейки нещо, което просто не можехме да разберем. Звучеше горе-долу като: „Страшно е. Страшно е това, което се задава.“ Обърна ни гръб и бързо се отдалечи.

— Що за... ужасна жена — изстена Ели.

— Не й обръщай внимание — отсякох бързо. — Сигурен съм, че не е с всичкия си. Просто иска да те сплаши. Струва ми се, че тук се отнасят някак особено към тая земя.

— Дали тук са ставали злополуки? Случвали ли са се нещастия?

— Няма начин да не са се случвали. Виж този завой и тесния път. Общинската управа трябва да бъде разстреляна, задето не е направила нищо по въпроса. Как няма да има злополуки. Предупредителните знаци явно са недостатъчни.

— Само злополуки ли? Няма ли и нещо друго?

— Виждаш ли, хората обичат да си правят обобщения от нещастията — подех аз. — Толкова много нещастия има, от които могат да се правят обобщения. Така се създават легендите около някое място.

— Затова ли се говори, че имотът ще се продаде евтино?

— Сигурно. В околността е така. Но никак не ми се вярва, че купувачът ще е местен човек. Предполагам, че ще го купят, за да го благоустроят. Но ти цялата трепериш — забелязах. — Недей така. Давай да побързаме.

После добавих:

— Или предпочиташ да те оставя сама, преди да сме стигнали до града?

— Не, ни най-малко. Защо да предпочитам?

От отчаяние реших да премина в настъпление.

— Виж сега. Утре ще бъда в Маркет Чадуел. Аз... надявам се... Не знам още ли ще бъдеш там... Искam да кажа, няма ли някаква възможност да те видя?

Забавих ход и извърнах глава. Навярно здравата се бях изчервил, но ако сега не кажех нещо, ще можех ли изобщо да продължа.

— О, да, — отзова се тя. — Няма да си тръгна за Лондон по-рано от вечерта.

— Ами тогава... дали ти... ъ-ъ, сигурно изглежда доста нахално...

— Не, не изглежда.

— Ами тогава хайде да дойдеш да пием чай в кафене... май се казваше „Тъжното куче“. Там е много приятно. Така де, искам да кажа, че е... — трудно ми беше да намеря думата, която търсех, та затова употребих израз, който бях чувал майка ми да използва един-два пъти. — Искам да кажа, че е подходящо за дами — додадох боязливо.

Тогава Ели се разкиска. Сигурно ѝ беше прозвучало твърде превзето.

— Не се и съмнявам, че ще бъде много приятно — рече тя. — Добре. Ще дойда. Към четири и половина, става ли?

— Ще те чакам. Аз... толкова се радвам.

Не казах обаче защо се радвам.

Бяхме стигнали до последния завой на пътя, там, откъдето започваха къщите.

— Е, хайде, тогава довиждане — избъбрих. — До утре. И недей повече да се тормозиш с дрънканиците на оная стара вещица.

— Не усещаш ли някаква заплаха в онова място? — попита ме Ели.

— В Циганското землище ли? Не, нищичко.

Може би прозвуча прекалено категорично, но наистина не смятах, че има нещо злоещо. Както и преди, смятах, че мястото е прекрасна рамка за една красива къща...

Така премина първата ни среща с Ели. На другия ден отидох в Маркет Чадуел, изчаках я в „Тъжното куче“ и тя дойде. Пихме заедно чай и си разговаряхме. Все още не си доверявахме кой знае какво един за друг. Споделяхме предимно неща, които мислехме и чувствахме в момента. След време Ели погледна часовника си и каза, че трябва да тръгва, защото влакът ѝ за Лондон потегля в пет и трийсет.

— Бях останал с впечатлението, че си с кола — учудих се аз. Тя като че малко се пообърка, после каза, че не, колата вчера не била нейна. Така и не уточни чия е била. Сянката на някаква неловкост се появи отново. Дадох знак на сервитьорката, платих сметката и попитах без заобикалки:

— Ще те видя ли някога пак?

Тя не ме погледна. Свела бе поглед към масата. Промълви:

— Ще остана в Лондон две седмици.

— Къде да се срещнем? Как да стане? — заразпитвах възбудено.

Уговорихме си среща в Риджънтс парк след три дни. Денят беше чудесен. Хапнахме в ресторанта на открито, поразходихме се из градината на кралица Мери, седнахме на два шезлонга и приказвахме ли, приказвахме. От този момент нататък започнахме да говорим за себе си. Получил съм добро образование, обяснявах ѝ, но инак не струвам и пет пари. Разказвах ѝ как съм работил, без дори да ме е грижа дали ми плащат, как не ме свърташе на едно място и скитах, опитвайки това и онова. Колкото и да беше неочаквано, тя бе очарована да чуе всичко това.

— Толкова си различен — повтаряше. — Толкова възхитително различен си.

— От какво съм различен?

— От мен.

— Ти да не си богата — подхвърлих шеговито. — Бедното богато момиченце.

— Да — призна си тя. — Аз съм едно бедно богато момиченце.

После заразправя това-онова за богаташкото си обкръжение, за задушаващите я удобства, за отегчението, за невъзможността сама да избира приятелите си и да прави каквото ѝ харесва. Майка ѝ умряла, когато тя била още бебе, и баща ѝ се оженил повторно. А после, не след дълго, умрял и той. Даде ми да разбера, че не държи особено на мащехата си. Живеела предимно в Америка, но и доста пътувала в чужбина.

Като я слушах, ми се струваше невероятно, че момиче на нейната възраст и в наше време може да води толкова затворено, ограничено съществуване. Вярно, ходела по гости и увеселения, но разказваше за тях по такъв начин, че човек оставаше с впечатлението, че това е било поне преди петдесет години. Сякаш не бе имала никаква близост, никаква радост. Животът ѝ беше напълно различен от моя. В известен смисъл беше трогателно да слушаш такива работи, но ми звучеше съвсем нелепо.

— Значи ти всъщност нямаш никакви приятели — подхвърлих недоверчиво. — Ами момчета?

— Винаги друг избира вместо мен — твърдеше огорчено тя.

— Че то все едно да си в затвора — отбелязах.

— Ами май така излиза.

— И наистина ли нямаш никакви приятели?

— Сега имам. Имам Грета.

— Коя е тази Грета?

— В началото дойде като au pair^[1]. Е, може би не съвсем. Близко година у нас живя една млада францужойка, заради френския, а после от Германия пристигна Грета, заради немския. Грета беше нещо коренно различно. С идването на Грета всичко изведнъж се промени.

— Много ли си привързана към нея?

— Тя ме подкрепя — обясни Ели. — На моя страна е. Така урежда всичко, че хем работите ми да вървят, хем да мога да пътувам. Измисля всякакви лъжи заради мене. Ако не беше Грета, нямаше да мога да се измъкна и да отида до Циганското землище. Тя ме придружава и се грижи за мен в Лондон, докато мащехата ми е в Париж. Написвам две-три писма и ако замина нанякъде, Грета ги изпраща по пощата през три-четири дни, така че да имат печат от Лондон.

— И все пак, защо поиска да отидеш на Циганското землище? Какво те накара?

Тя не отговори веднага.

— Измислихме го двете с Грета. Тя е страхотна. Хрумва й какво ли не. Пълна е с идеи.

— Как изглежда тази Грета?

— А, Грета е красавица — въодушеви се Ели. — Висока и руса. Тя може всичко.

— Мисля, че няма да ми хареса.

Ели се засмя:

— О, ще ти хареса, ще видиш. Сигурна съм, че ще ти хареса. А пък и е много умна.

— Не харесвам умни жени. Не харесвам високи руси момичета. Обичам дребничките, чиято коса има цвета на есенните листа.

— Имам чувството, че ревнуваш от Грета — подхвърли Ели.

— Може и да ревнувам. Ти много я обичаш, нали?

— Да, много я обичам. Тя промени целия ми живот.

— И тя е предложила да отидеш на Циганското землище? Чудно ми е защо. Там няма какво толкова да се види. Всичко това звучи много мистериозно.

— То е наша тайна — рече Ели смутено.

— Ваша с Грета ли? Кажи ми.

Тя поклати глава и настоя:

— Трябва да имам и свои тайни.

— А знае ли твоята Грета, че се срещаш с мен?

— Знае, че се срещам с някого. Нищо повече. Тя не задава проси. Знае, че съм щастлива.

После измина цяла една седмица, през която не виждах Ели. Мащехата ѝ се беше върнала от Париж, заедно с някой, когото Ели наричаше чичо Франк. Почти апатично ми съобщи, че щял да има рожден ден и по този повод в Лондон давали голям прием в нейна чест.

— Няма да мога да се измъкна — обясняваше тя. — Следващата седмица просто няма да мога. Но след това... След това всичко ще се промени.

— Какво ще се промени след това?

— Тогава вече ще мога да правя, каквото аз намеря за добре.

— Както обикновено с помощта на Грета, нали? — заядох се аз.

Ели я досмешаваше от начина, по който говорех за Грета. Все ми повтаряше:

— Глупаво е да ревнуваш от нея. Някой ден трябва да се запознаете. Ще ти хареса.

— Не обичам нахаканите момичета — упорствах аз.

— По какво съдиш, че е нахакана?

— По начина, по който говориш за нея. Тя все нещо урежда.

— Много е способна. Чудесно урежда всичко. Затова мащехата ми толкова разчита на нея.

Попитах що за човек е чичо ѝ Франк.

— Всъщност не го познавам много добре. Той беше женен за сестрата на баща ми, така че не ми е кръвен роднина. Като че ли никъде не се е застоявал дълго и един-два пъти май е изпадал в затруднения. Нали знаеш как хората злословят или правят разни намеци.

— Значи обществото не го приема? Има лоша слава? — подхвърлих.

— А, не. Доколкото знам, няма такова нещо, но си е имал разни финансови неприятности. Измъквали са го попечители, адвокати и други хора, които са плащали.

— Горе-долу разбирам — казах. — Той е черната овца на семейството. Имам чувството, че с него ще се разбере по-добре, отколкото с онова съвършенство Грета.

— Когато иска, той може да бъде много симпатичен — продължаваше Ели. — Приятно е в неговата компания.

— Но на теб всъщност не ти допада, нали? — рязко я прекъснах аз.

— Защо? Допада ми... Само дето понякога... как да ти обясня... просто имам чувството, че не мога да вникна в мислите или в кроежите му.

— А, той е от онези хората, които кроят планове, така ли?

— Не го знам какъв е всъщност — повтори Ели. Тя нито веднъж не ми предложи да се запозная с някой от членовете на семейството ѝ. Чудех се дали аз самият не трябваше да ѝ предложа. Не ми беше ясно какво мисли за това. Най-сетне поставих въпроса ребром:

— Виж какво Ели, не смяташ ли, че би трябвало да се запозная със семейството ти? Или предпочитах да поизчакаме?

— Не искам да се запознаваш с тях.

— Разбирам, че никак не съм...

— Не става дума за теб, ни най-малко! Имам предвид това, че ще вдигнат олелия. Не обичам олелиите.

— Понякога имам усещането, че нашите отношения са доста двусмислени. Това не говори добре за мен, не намираш ли?

— Аз съм достатъчно голяма, за да мога сама да избирам приятелите си — нафукано заяви Ели. — Почти на двадесет и една съм. Щом съм навършила двадесет и една, мога сама да избирам приятелите си и никой няма право да ми се бърка. Не проумяваш пи... Добре де, ако им кажа, ще се вдигне страшна олелия и ще ме закарат някъде, където няма да мога да те виждам. Ще стане една... Не, по-добре да продължаваме както досега.

— Добре, щом така предпочиташ — съгласих се. — Просто не исках да бъда непочтен.

— Това не е непочтеност. Просто искам да имам приятел, с когото мога да разговарям и да споделям това-онова. Някой, с когото...

— тя изведнъж се усмихна — някой, с когото да си фантазирам. Нямах и представа колко е хубаво.

Вярно, че много фантазирахме. Все по-често ставаше така, когато бяхме заедно. Понякога фантазирах аз. Но по-често Ели беше тази, която ще подхване:

— Представи си, че купим Циганското землище и си построим там къща.

Много ѝ бях разказвал за Сантоникс и за къщите, които беше построил. Опитах се да ѝ опиша що за къщи са това, а също и начина, по който Сантоникс разсъждаваше. Едва ли го правех много успешно, защото никак не ме бива по описанията. Несъмнено Ели имаше своя собствена представа за къщата. За нашата къща. Никога не произнасяхме „нашата къща“, но много добре знаехме за какво става дума...

Нямаше да се видя с Ели повече от седмица. Бях изтеглил всичките си спестявания (не бяха кой знае колко пари) и ѝ купих малко зелено пръстенче с формата на детелина, изработено от най-обикновен ирландски камък. Подарих ѝ го за рождения ден, тя много го хареса. Изглеждаше щастлива.

— Прекрасен е! — възкликна.

Ели носеше малко бижута, но когато все пак слагаше такива, нямаше съмнение, че диамантите, изумрудите и другите скъпоценни камъни са истински. Въпреки това тя хареса моето зелено пръстенче.

— Това е най-хубавият подарък за рождения ми ден — повтаряше често тя.

Много скоро получих от Ели набързо написана бележка. Веднага след рождения си ден заминаваше със семейството си за Южна Франция.

„Но не се тревожи — пишеше тя, — най-много до две или три седмици ще се върнем пак, на път за Америка. Каквото и да стане, ще успеем да се видим отново. Трябва да обсъдим нещо много важно“.

Бях дяволски неспокоен, изобщо не ме свърташе на едно място, понеже не можех да се видя с Ели, макар и да знаех, че е заминала за Франция. А получих и някои вести за Циганското землище. Очевидно имотът бе продаден по частно споразумение, но съвсем не беше ясно кой го е купил. Говореше се, че е някаква лондонска адвокатска кантора. Опитах се да докопам още сведения по въпроса, но не узнах

нищо. Въпросната фирма бе твърде потайна. Е, естествено, не се обърнах към големите началства. Подосаждах на един от техните чиновници и така получих смътна информация. Мястото било купено от някакъв извънредно богат клиент и той възнамерявал да го задържи като изгодно капиталовложение, което ще получи истинската си стойност с благоустрояването на този край.

Много е трудно да вникнеш в същността на нещата, когато фирмите, с които си имаш работа, действително са недостъпни. Там всичко е обвито в такава ужасна тайнственост, като че ли са филиал на службите за държавна сигурност или нещо подобно. Всеки действа от името на някой друг, който не може да бъде назован, и за когото не може да се говори. Там не може да има грешка.

Изпаднах в ужасна нервна възбуда. Престанах да мисля за всичко това и отидох да видя майка си. Доста отдавна не бях ходил при нея.

---

[1] Au pair — лице, което извършва определени услуги срещу храна и квартира. — Б.пр. ↑

ШЕСТА ГЛАВА

Майка ми продължаваше да живее на същата улица, където бе живяла през последните двадесет години — улица с еднообразни постройките, всичките грамадни и лишени, от каквато и да е привлекателност. Прагът беше добре белосан и всичко си изглеждаше както обикновено. Живееше на четиридесет и шести номер. Натиснах звънеца. Майка ми отвори, застана на входа и ме погледна въпросително. Изобщо не се беше променила. Висока и кокалеста, с посивяла коса, сресана на път по средата, с уста като мишеловка и вечно подозиращи очи. Изглеждаше здрава като бик. Знаех, че изпитваше известна слабост към мен. Никога не беше я показвала, и въпреки това бях разбрал, че я има. Нито за миг не беше преставала да иска от мен да се променя, но желанията ѝ нямаха никакъв шанс да се сбъднат. Отношенията ни винаги стигаха до задънена улица.

— А, значи ти си бил — констатира тя.

— Аз съм — признах си.

Тя отстъпи малко назад, за да ми направи път, и аз влязох. Отминах вратата на всекидневната и отидох в кухнята. Майка ми вървеше след мен, после спря, като продължаваше да ме гледа.

— Доста време те нямаше — каза. — Какво прави?

Вдигнах рамене.

— Това-онова.

— Аха, както обикновено.

— Както обикновено.

— Колко пъти си сменял работата, откакто те видях за последен път?

За момент се замислих.

— Пет пъти — отговорих.

— Бих искала да пораснеш.

— Аз съм напълно зрял човек — обясних. — Вече съм си избрал как да живея. Как вървят твоите работи?

— Също както обикновено.

— Добре ли си със здравето и с всичко останало?

— Нямам време да боледувам — рече майка ми. После попита безцеремонно: — Защо си дошъл?

— Трябва ли да съм дошъл за нещо специално?

— Обикновено така става.

— Не виждам защо толкова не одобряваш това, че разглеждам света — възпротивих се.

— Като караш луксозни коли по целия континент? Така ли си представяш живота?

— Така излиза.

— По този начин няма да преуспееш. Нито пък като си зарязваш работата без предизвестие или лягаш болен и изоставяш клиентите си по разни затънтени градчета.

— Ти пък откъде си научила?

— Обадиха се от фирмата ти. Искаха да знаят дали не мога да им кажа адреса ти.

— За какво съм им притрябвал?

— Искали са отново да те назначат, предполагам — рече майка ми. — Умът ми не го побира защо.

— Защото съм добър шофьор и клиентите ме харесват. Във всеки случай какво можех да направя като се разболях?

— Знам ли — въздъхна майка ми.

Очевидно според нея съм можел да направя нещо.

— Защо не им се обади, като се върна в Англия?

— Защото имах по-важна работа — отсякох. Тя вдигна вежди:

— Нещо ново ли се мъти в главата ти? Нови безумия? Какви работи си захващал оттогава?

— Работих на бензиностанция. Бях механик в гараж. После — продавач в магазин и мияч в долнопробен нощен клуб.

— Фактически си слизал все по-надолу — отбеляза майка ми с мрачно задоволство.

— Ни най-малко — възразих. — Всичко е част от плана. От моя план!

Тя въздъхна.

— Какво предпочиташ, чай или кафе? Имам и двете.

Предпочетох кафе. Изгубил бях навика си да пия чай.

Седнахме, всеки с чаша пред себе си. Тя извади домашен кейк от тенекиената кутия и отрязва по едно парче.

- Променил си се — каза внезапно тя.
- Кой, аз ли? Как по-точно?
- Не знам, но си променен. Какво е станало?
- Нищо не е станало. Трябва ли да е станало нещо?
- Развълнуван си — уточни тя.
- Каня се да оберя една банка — споделих. Не й беше до шегите.

Само отбеляза:

- Не, съвсем не ме е страх, че ще се захванеш с нещо подобно.

— Защо да не се захвана? Изглежда най-лесният начин да забогатееш бързо в наши дни.

— Много работа се иска — обясни майка ми. — А и трябва хубаво да се обмисли предварително. Повече умствено напрежение, отколкото на теб ти понася. А и не е достатъчно сигурно.

— Само си мислиш, че ме познаваш като петте си пръста — озъбих се.

— Не, не те познавам. Всъщност нищо не зная за тебе, защото ние двамата сме съвсем различни. И все пак мога да позная, когато с теб става нещо. Сега с теб става нещо. Какво има, Мики? Момиче ли?

- От къде на къде реши, че е момиче?

— Винаги съм знаела, че все някой ден ще се случи.

— Какво значи това „някой ден“? Много момичета съм имал.

— Не и по този начин. Досега ти беше момче, което се чуди какво да прави. Занимавал си се с момичета, но никога не си го вземал насериозно.

- А сега смяташ, че е сериозно?

— Мики, момиче ли е?

Отбягнах погледа й, извърнах очи и казах:

— Донякъде.

— А що за момиче е?

— Точно като за мен — отрязах накъсо.

— Ще я доведеш ли да се запознаем?

— Не, няма.

— Не ти се ще, а?

— Не ми се ще. Не искам да те засягам, но...

— Не ме засягаш. Не искаш да я видя, да не би евентуално да ти кажа „недей“. Така ли е?

— И да го направиш, едва ли ще обърна внимание.

— Може и да не обърнеш, но ще се разколебаеш. Нещо вътре в теб ще се разколебае, понеже ти винаги си се съобразявал с онова, което мисля. Аз съм единственият човек в света, който може да разклати твоята самоувереност. Да не е някоя смотанячка, която да се е лепнала за теб?

— Смотанячка — повторих аз и се разхилих. — Само ако я видиш! Караш ме да се смея. Разсмиваш ме.

— А от мен какво искаш? Знам, че искаш нещо. Винаги е така.

— Искам малко пари — казах.

— Няма да ги получиш от мен. За какво ти трябва? Да ги изхарчиш по нея ли?

— Не, искам да си купя скъп костюм, с който да се оженя.

— Ще се жениш за нея?

— Ако се съгласи.

Това я потресе.

— Само това липсваше! — избухна тя. — Здравата си загазил, сега вече ми е ясно. Винаги съм се страхувала, че ще направиш неподходящ избор.

— Неподходящ избор! По дяволите! — изкрещях, колкото ми глас държи. Бях побеснял.

Излязох и тръгнах вратата.

СЕДМА ГЛАВА

Като се прибрах вкъщи ме чакаше телеграма. Беше изпратена от Антиб. „Ела утре четири и половина обичайното място“. Както и преди, срещнахме се в Риджънтс — парк и отначало бяхме притеснени и напрегнати, смущавахме се един от друг. Имах да ѝ казвам нещо и малко се вълнувах как точно да ѝ го поднеса. Навярно всеки се чувства така, когато реши да прави предложение за женитба. Тя също беше някак напрегната. Може би обмисляше как най-мило и възпитано да ми откаже. Но все ми се струваше, че има и друга причина. Цялата ми вяра в живота се крепеше на факта, че Ели ме обича. Но сега тя излъчваше непозната за мен самостоятелност, някаква нова самоувереност, която едва ли се дължеше на това, че беше пораснала с една година. Един рожден ден не може да има чак такова значение, за което и да е момиче. Беше ходила със семейството си в Южна Франция и ми разказа това-онова. После подхвърли стеснително:

— Аз... видях там онази къща, за която ми разказа. Която е строил твой приятел, архитектът.

— Кой, Сантоникс ли?

— Да. Ходихме един път да обядваме там.

— И как стана така? Да не би мащехата ти да се познава със собственика?

— Дмитри Константин ли? Ами... не съвсем, но се е запознавала с него и... Всъщност Грета го уреди.

— Хайде пак Грета — изсумтях аз, пускайки обичайната раздражителност в гласа си.

— Нали ти казах, че Грета чудесно умее да урежда нещата.

— Хубаво, де. Та значи тя е уредила вие с мащехата ти...

— И чичо Франк.

— Съвсем семейно гости — измърморих. — Предполагам, че и Грета е дошла с вас.

— А, не. Грета не дойде, защото... — Ели малко се подвоуми. Кора, мащехата ми, не се държи добре с нея.

— Тя не е от семейството, тя е бедната роднина, така ли? — взех да се заяждам аз. — Чисто и просто някакво момиче au pair. Сигурно Грета понякога се чувства засегната, че се държат така с нея.

— Но тя не е само някаква au pair, тя е нещо като моя компаньонка.

— Придружителка — уточних. — Чичероне, дуеня, гувернантка. Може да бъде наречена как ли не.

— О, я по-кратко — прекъсна ме Ели. — Нека ти разкажа. Сега вече знам какво имаш предвид, когато говориш за твоя приятел Сантоникс. Къщата е страхотна. Тя е... тя е съвсем необикновена. Представям си каква страхотна къща би построил „за нас“.

Тя съвсем несъзнателно употреби това „за нас“. Беше отишла до Ривиерата и бе накарала Грета да уреди нещата така, че да разгледа къщата, която ѝ бях описал, защото е искала да си представи по-ясно онази къща, която, в света на нашите мечти, би ни построил Рудолф Сантоникс.

— Радвам се, че ти е харесала.

Тя попита:

— Ами ти как изкара?

— Занимавах се със скапаната си работа. Веднъж ходих на конни състезания и зложих на един кон, който обикновено губи. Тридесет на едно. Зложих на него и последната си стотинка и накрая той спечели с цяла дължина. Кой още смее да твърди, че не съм късметлия?

— Много хубаво, че си спечелил — каза Ели, но го каза съвсем без въодушевление, защото да зложиш всичко на един губещ кон и този губещ кон да спечели, не значеше нищо в нейния свят или поне не беше това, което бе за мен.

— Освен това ходих да видя майка си.

— Рядко си споменавал за нея.

— Че защо да споменавам? — сопнах се аз.

— Не я ли обичаш?

Замислих се.

— Знам ли — поколебах се. — Понякога си мисля, че не я обичам. В края на краищата човек пораста и... се отделя от родителите си. От майка си и баща си.

— И все пак ми се струва, че се съобразяваш с нея — настоя Ели. — Иначе едва ли щеше да бъдеш толкова неуверен, когато говориш за

нея.

— Ами май че малко ме е страх — подхвърлих. — Тя ме познава като петте си пръста. Искам да кажа, че знае всичките ми слабости.

— Все някой трябва да ги знае — успокой ме Ели.

— Тоест?

— Някой от великите писатели беше казал, че никой не е герои в очите на слугата си. Изглежда, всеки трябва да си има слуга. Иначе сигурно ще е много трудно винаги да опазваш доброто мнение за себе си.

— Ели, ти наистина си пълна с идеи — вметнах аз и взех ръката ѝ. После попитах. — Всичко ли знаеш за мен?

— Като че ли да — отвърна тя. Говореше съвсем спокойно и просто.

— Не съм ти казвал бог знае колко.

— Тоест не си ми казал нищо. Винаги си бил потаен. Това е друго. Но на мен ми е ясно какво представляваш самият ти.

— Наистина ще се учудя, ако е така — рекох. И продължих. — Навярно ще прозвучи адски глупаво, ако ти кажа, че те обичам. Май вече е късничко, нали? Ти го знаеш отдавна, практически от самото начало, така ли излиза?

— Така — отвърна Ели. — И ти знаеше, че аз те обичам, нали?

— Трябва да решим какво ще правим — продължих аз. — Никак няма да е лесно, Ели. Ти ме знаеш що за птица съм, знаеш какво съм правил, що за живот съм живял. Отидох да видя майка ми и строгата, почтена уличка, на която живея. Този свят е различен от твоя, Ели. Не съм сигурен, че някога ще успеем да ги накараме да намерят общ език.

— Стига да поискаш, можеш да ме заведеш да се запозная с майка ти.

— Вярно, че мога — съгласих се. — Но по-добре ще бъде да не го правя. Допускам, че ще ти прозвучи много рязко, дори грубо, но нали виждаш, на нас двамата ни се налага да водим странен живот. Това няма да бъде животът, който си водила ти, нито пък животът, който съм водил аз. Това трябва да бъде един нов живот, в който да намерим общата основа, общия език между моята нищета и невежество и твоите пари, култура и социален опит. Моите приятели ще те смятат за надменна, а твоите приятели ще решат, че ми липсва представителност. И така, какво ще правим?

— Аз ще ти кажа — усмихна се Ели — какво точно ще направим. Ще отидем да живеем на Циганското землище в една къща, в къщата на мечтите, която твоят приятел Сантоникс ще ни построи. Ето това ще направим.

Помълча и добави:

— Първо ще се оженим. Нали това искаше да ми кажеш?

— Точно така. Това исках да ти кажа. Стига ти да си съгласна.

— Толкова е просто — смееше се Ели. — Можем да се оженим следващата седмица. Така де, нали вече съм пълнолетна. Сега мога да правя каквото намеря за добре. Ето къде е разликата. Всъщност ти може и да си прав за роднините. Аз няма да казвам нищо на моите и ти недей да казваш на майка си преди всичко да е приключило. После те могат да се ядосват колкото си искат, но то ще е за тяхна сметка.

— Това е чудесно — рекох. — Наистина е чудесно, Ели. Но има нещо друго. Не ми е приятно да ти го кажа. Ели, ние няма да можем да живеем на Циганското землище. Нито ще можем да построим там нашата къща. Просто мястото е продадено.

— Знам, че е продадено — осведоми ме Ели. Тя си умираше от смях:

— Нищо не разбираш, Майк. Човекът, който го е купил, съм аз.

ОСМА ГЛАВА

Седях на тревата сред цветята край поточето. Около нас минаваха пътечки и имаше струпани камъни. Наблизо бяха насядали доста други хора, но не ги забелязвахме, дори не виждахме, че са там, защото и ние бяхме досущ като тях. Млади двойки, които крояха планове за бъдещето си. Дълго се взирах в Ели, просто бях изгубил дар слово.

— Майк — каза тя, — има и нещо друго, което на всяка цена трябва да ти кажа. Нещо, което се отнася до мен.

— Не е необходимо. Няма нужда да ми казваш каквото и да било.

— Не, не, трябва, отдавна бях длъжна да ти го кажа, но просто не смеех, защото... защото се боях, че то ще те накара да си отидеш. Но то обяснява онова, което стана с Циганското землище.

— Ти си го купила? — извиках. — Ама как така го купи?

— Посредством адвокати. По обичайния начин. Нали разбираш, това е едно изключително изгодно капиталовложение. Цените на земята тепърва ще се покачват. Адвокатите ми много се зарадваха на цялата работа.

Наистина беше странно изведнъж да чуеш нежната и стеснителна Ели с такава вещина и увереност да говори за света на сделките, за покупки и продажби.

— Ти си го купила за нас?

— Точно така. Отидох при собствения си адвокат, а не при семейния. Казах му какво искам да направя и го накарах да проучи въпроса. Всичко трябваше да бъде напълно уредено. Бяха останали още двама купувачи, но те съвсем не изглеждаха неразумни и едва ли щяха да предложат кой знае колко високи цени. Най-важното беше всичко да е подготвено и уредено така, че да мога да подпиша веднага щом стана пълнолетна. Ами подписах и с това се свърши.

— Но нали е трябвало предварително да дадеш някакъв депозит? Имаше ли достатъчно пари за това?

— Нямах — отвърна Ели. — Не можех предварително да разполагам с големи суми, но, разбира се, намират се хора, които да ти

заемат пари. И ако се обърнеш към някоя юридическа кантора, те ще искат да ползваш услугите им и по-нататък, след като влезеш във владение на имота, което следва да получиш. Така че винаги са склонни да поемат рисковете, в случай, че внезапно умреш преди пълнолетието си.

— Всичко това звучи толкова делово — обадох се, — че чак дъхът ми секва.

— Остави тези работи — прекъсна ме Ели. — На всяка цена трябва да продължа с онова, което ти казах. Вече съм ти намеквала, но подозирам, че едва ли си го схванал.

— Пет пари не давам — отрязах. Все повече повишавах тон, вече почти крещях. — Недей ми казва нищо. Пет пари не давам какво си вършила, кого си обичала или какво ти се е случвало.

— Не става дума за нищо такова — уточни тя. — Изобщо не ми мина през ума, че могат да те тревожат такива работи. Не, нищо подобно. Сексуални тайни нямам. Не съществува никой друг, освен теб. Работата е там, че аз съм... ъ-ъ... аз съм богата.

— Знам. Вече си ми казвала.

— Да — промълви Ели с бегла усмивка, — и ти ме нарече „бедното богато момиченце“. Но има нещо повече. Виждаш ли, дядо ми беше извънредно богат. Петрол. Най-вече петрол. И други неща. Жените, на които плащаше издръжка, измряха, останахме само ние с баща ми, защото другите му двама сина загинаха. Единият в Корея, а другият при автомобилна катастрофа. Така че всичко остана в един огромен, гигантски тръст, и когато татко внезапно почина, всичко се падна на мен. Баща ми предварително беше осигурил тогавашната си жена и тя не получи нищичко повече. Всичко остана за мен. Всъщност, Майк, аз съм една от най-богатите жени в Америка.

— Мили боже! Не знаех... Да, права си, не знаех, че нещата били чак такива.

— Не исках да знаеш. Не исках да ти кажа. Ето защо се боях, когато казах името си — Фенела Гудман. Произнасяме го Гутман, а аз си помислих, че може да си чувал името Гутман, затова го смотолевих като Гудман.

— Вярно — спомних си. — Това име, Гутман, смътно ми е познато. Но дори и да ми го беше казала, едва ли щях да се досетя.

То е доста разпространено.

— Та по тая причина — продължаваше Ели — непрекъснато бях обградена от пазачи, постоянно охранявана, водех почти затворнически живот. Имаше детективи, които взимаха всички предпазни мерки и внимателно проверяваха младежите, преди да им позволят да ме заприказват. Не можех да се сприятеля с някого, без те предварително да са се убедили напълно, че човекът е подходящ. Не можеш да си представиш що за ужасен, наистина ужасен затворнически живот беше! Но сега вече край, стига ти да си съгласен...

— Съгласен съм, разбира се — отвърнах с усмивка. — Ще ни бъде много хубаво.

После добавих:

— Всъщност няма как да си прекалено богата за мен!

И двамата избухнахме в смях. Ели рече:

— Най-много ми харесва, че винаги си толкова естествен във всичко.

— На всичкото отгоре — пошегувах се, — ти сигурно плащаш огромни данъци, а? Едно от малкото хубави неща за човек като мене е, че каквото припечеля, отива в джоба ми и никой не може да ми го отнеме.

— Ние ще си имаме наша къща — повтори Ели. — Наша къща в Циганското землище.

Тя внезапно потръпна.

— Да не ти е студено, миличка? — попитах и погледнах нагоре. Всъщност беше много горещо. Ние се приличахме на слънцето.

Трябва да беше почти като в Южна Франция.

— Не — повтори Ели. — Просто онази... онази жена, циганката, когато се запознахме...

— Недей да мислиш за нея — успокоих я аз. — Тя беше луда.

— Според теб тя наистина ли вярва, че над онова място тегне проклятие?

— Според мен циганите са си такива. Нали схващаш, дай им само да измислят я песен, я танц около някое проклятие или нещо такова.

— Ти много ли разбираш от цигани?

— Нищо, ама нищичко — признах си искрено. — Ако не искаш на Циганското землище, Ели, ще купим къща някъде другаде. На върха

на някоя планина в Уелс, на испанското крайбрежие или по склоновете на Италия, а Сантоникс ще ни построи къща там.

— Не — противопостави се Ели. — Тук искам да бъде. На това място те видях за пръв път. Ти вървеше по пътя нагоре и съвсем неочаквано се появи иззад ъгъла, видя ме, спря се и ме загледа. Никога няма да го забравя.

— Нито пък аз — рекох.

— Значи тук ѝ е мястото. И твойт приятел Сантоникс ще я построи.

— Да се надяваме, че още е жив — произнесох аз задавено. — Той е тежко болен.

— О, да, жив е — каза Ели. — Ходих да го видя.

— Ходила си да го видиш ли?

— Да, отбих се, като бях в Южна Франция. Беше в някакъв санаториум там.

— Ели, с всяка минута ти все повече ме озадачаваш. С всичко, което успяваш да свършиш.

— Струва ми се прекрасен човек — отбеляза Ели. — Само дето е малко страшен.

— Уплаши ли те?

— Да, не знам защо, но наистина ме изплаши.

— Ти разправи ли му за нас?

— Да, разправих му всичко за нас двамата, за Циганското землище и за къщата. Той ми каза, че поемаме голям риск с него. Тежко болен е. Според него му остава да живее още колкото да отиде да огледа мястото, да начертае плановете, да ги макетира и да направи скиците. Спомена, че за него всъщност няма значение дали ще умре преди къщата да бъде завършена. Но аз го убедих — добави Ели, — че не трябва да умира преди това, защото искам да види как ние живеем в нея.

— А той?

— Попита ме дали съзнавам какво правя, като се женя за теб, и аз му казах, че съзнавам, разбира се.

— А после?

— Каза, че се пита дали ти знаеш какво правиш.

— Добре знам, естествено — извиках.

— Каза ми също тъй: „Вие винаги ще знаете в коя посока вървите, мис Гутман. Винаги ще вървите натам, накъдето искате да отидете, защото вие сте избрали този път. Но Майк може да свърне по погрешен път. Той още не е достатъчно зрял, за да знае накъде отива.“

— Отговорих му — продължи Ели, — че може да ми се доверя напълно.

Наистина притежаваше забележително самочувствие. Аз обаче се ядосах на приказките на Сантоникс. Беше същият като майка ми. Тя като че ли винаги знаеше за мен повече, отколкото самият аз.

— Знам накъде съм тръгнал — рекох. — Тръгнал съм по пътя, по който искам, и ще вървим по него заедно.

— Вече започнаха да събарят останките от Кулите — смени темата Ели.

Тя започна да говори практично.

— След завършването на плановете ще трябва да се работи здравата. Трябва да побързаме. Така каза Сантоникс. Дали да не се оженим следващия четвъртък? Четвъртък е хубав ден.

— Без да присъства никой друг — обадох се.

— Освен Грета — каза Ели.

— Да върви по дяволите твоята Грета! — извиках. — Не искам да идва на сватбата ни. Само ти и аз, никой друг. Можем да поканим за свидетели хора от улицата.

Като си мисля сега, наистина ми се струва, че това беше най-щастливият ден в живота ми...

ВТОРА ЧАСТ

ДЕВЕТА ГЛАВА

Та значи в крайна сметка ние с Ели се оженихме. Казано по този начин сигурно звучи дебелашки, но точно така бяха нещата. Решихме да се оженим и се оженихме.

Женитбата ни бе част от цялата история, а не просто завършек на сантиментален роман или вълшебна приказка. „И така, те се оженили и заживели щастливо навеки“. В края на краищата, никой не може да съчини бог знае каква драма от „щастлив навеки“ живот. Оженихме се, бяхме щастливи двамата и наистина измина доста време преди някой да се опита да застане между нас и да ни създава обичайните трудности и търкания, преди ние да бяхме започнали да си ги създаваме сами.

Цялата работа всъщност беше много проста. В желанието си да бъде свободна досега Ели много разумно бе прикривала следите си. Оправна във всичко, Грета предприелите необходимите стъпки и постоянно бдеше над нея. Съвсем скоро успях да установя, че никой не се интересува кой знае колко нито от Ели, нито от нещата, които тя прави. Мащехата ѝ беше изцяло погълната от светския живот и от любовните си авантюри. Ако Ели нямаше желание да я придружава в скитанията ѝ по цялото земно кълбо, не се и налагаше да го прави. За нея бяха наемани най-добрите гувернантки и прислужници, беше получила най-добро образование и ако ѝ хрумнеше да прескочи до Европа, защо не. Ако пък решеше да посрещне двайсет и първия си рожден ден в Лондон, отново защо не? Сега, когато изцяло бе влязла във владение на състоянието си, тя държеше цялото семейство в пълно подчинение, поне що се отнася до това как да харчат парите ѝ. Ако ѝ скимнеше да поиска вила на Ривиерата, замък в Коста Брава, някоя яхта или каквото и да е от този род, само едно бегло споменаване беше достатъчно и някой от антуража, заобикалящ всеки милионер, моментално намираще начин прищявката ѝ да бъде задоволена.

Останах с впечатлението, че цялото семейство гледа на Грета като на подставено лице, достойно за уважение. Грета беше компетентна по много въпроси и умееше да урежда всичко. Тя

естествено раболепничеше и любезничеше пред мащехата, чичото и разните, да ги наречем, братовчеди, които се навъртаха наоколо за всеки случай.

Съдейки по това, което подхвърляше от време на време, Ели имаше на свое разположение не по-малко от трима адвокати. Беше оплетена в гигантска финансова мрежа от банкери, адвокати и администратори от кредитните фондове. Това бе цял един свят, в който можех да надзърна само понякога, благодарение на небрежно изтървани от Ели реплики. Изобщо не й хрумваше, че не би следвало да съм посветен в тези работи. Тя беше израснала сред тях и съвсем естествено заключаваеше, че те са известни на целия свят.

Всъщност в началото на съвместния ни живот неочаквано открихме, че ни доставя голямо удоволствие да надникваме в особеностите от живота на другия. Казано направо (аз назовавах пред себе си нещата направо), така можех да свикна по-бързо с новия си живот. Бедняците фактически и понятие си нямат как живеят богатите, а богатите нямат понятие как живеят бедните и когато го разберат, ситуацията и за двете страни е наистина трогателна. Веднъж доста притеснено попитах:

— Виж какво, Ели, дали няма да се вдигне ужасен скандал около цялата тая работа с женитбата ни?

Тя се замисли, въпреки без особен интерес, както забелязах.

— А, да — каза, — възможно е. Надявам се, че не ти пука чак толкова.

— На мен не ми пука... Трябва ли да ми пука? Но дали няма да тормозят теб?

— Сигурно. Но съвсем не е нужно да ги слуша човек. Работата е там, че нищо не могат да направят.

— А ще опитат ли?

— Ами да, ще опитат.

После каза замислено:

— По всяка вероятност ще опитат да те купят.

— Да ме купят ли?

— Не ме гледай толкова сащисано — усмихна се Ели досущ като щастливо малко момиченце. — Въпросът не се поставя по този начин.

И допълни:

— Първо купиха мъжа на Мини Томпсън.

— Мини Томпсън? Да не е онази, дето ѝ викат петролната наследничка?

— Точно така. Тя избяга и се омъжи за един плажен спасител.

— Виж, Ели — взех да се притеснявам, — аз самият преди време бях спасител в Литъл Хамптън.

— А, така ли? Колко интересно! За дълго ли?

— Не, разбира се, че не. Само едно лято и това е всичко.

— Не искам да се тревожиш — каза Ели.

— А какво стана с Мини Томпсън?

— Доколкото си спомням, трябваше да качат цената до двеста хиляди долара. Той не благоволил да се задоволи с по-малко. Мини беше побъркана на тема мъже, пък и изобщо си беше малоумна.

— Чак дъхът ми спира, Ели — разхилих се. — Сдобил съм се не само със съпруга, но и с нещо, което всеки момент може да се продаде срещу солидна сума.

— Точно така — потвърди Ели. — Трябва да повикаш адвокат, който да има пълномощията, и да му кажеш, че искаш да разговаряте сериозно. После той урежда развода и размера на издръжката — продължаваше да ме образова тя. — Мащехата ми се е женила четири пъти. Добри парици е спечелила от това.

После повтори:

— О, Майк, не ме гледай толкова сащисано!

Смешното е, че наистина бяха сащисан. Изпитвах пуританско отвращение от покварата на най-заможните слоеве на съвременното общество. У Ели имаше нещо толкова момичешко и непосредствено! Нейното излъчване бе едва ли не затрогващо. С удивление установих доколко е посветена в светските дела и колко много неща приемаше, сякаш се разбират от само себе си. И все пак знаех, че по отношение на нея в общи линии бях прав. Съвсем наясно бях що за човек е тя. Наясно с нейната непретенциозност, сърдечност, с вродената ѝ приветливост. Това съвсем не значеше, че не трябва да разбира нещата. Но познаваше и приемаше на доверие само един ограничен кръг хора. Нямахме и понятие от моя свят, от света, в който се търси работа, от света на бандите, престъпници и наркомани, на грубите и премазващи житейски заплахи, на нафуканите гадни типове, които аз познавах добре, защото бях прекарал целия си живот сред тях. Тя нямаше понятие какво означава да отраснеш почтен и добре възпитан, но вечно

в недоимък, с майка, която се скъсва от работа в името на почтеността и защото е решила, че нейният син трябва да успее в живота. Ели нямаше представа какво значи да броиш и да пестиш всяка стотинка и не можеше да си представи горчилката, когато твоят разпуснат и безотговорен син сам се откаже от възможностите си или проиграе всичко, защото го посъветвали да заложи на 3.30.

На Ели ѝ беше приятно да слуша за моя живот, както и на мен ми бе приятно да слушам за нейния. И двамата навлизахме в непознати територии.

Като погледна назад, виждам колко възхитително щастливи са били първите дни с Ели. По онова време ми се струваше, че това е напълно естествено на нея също. Разписахме се в гражданското в Плимут. Гутман не е някое необикновено име. Нито репортерите, нито някой друг, никой не знаеше, че наследницата на Гутман е в Англия. Понякога във вестниците се появяваха разни мъгляви съобщения, които осведомяваха, че била в Италия или на нечия яхта. Разписахме се в гражданското. Свидетели ни бяха служителят от бюро и една машинописка на средна възраст. Служителят отпрати към нас кратко нравоучително слово относно сериозните отговорности на брачния живот и ни пожела щастие. Сетне излязохме свободни и женени. Господин и госпожа Майкъл Роджърс! Прекарахме седмица в един крайморски хотел и после заминахме в чужбина. Изминаха три великолепни седмици, през които пътувахме, накъдето ни видят очите, без да пестим каквото и да е.

Ходихме в Гърция, после отидохме във Флоренция и Венеция, там се излежавашме по плажовете на Лидо, после прескочихме до френската Ривиера, а сетне — до италианските Алпи. Вече не си спомням дори имената на половината от всички тия места. Качвахме се на самолети, наемахме яhti и огромни лимузини. А докато ние се забавлявахме, Грета, както научих от Ели, действала на домашния фронт и продължавала да си върши работата.

Тя трябваше да пътува сама насам-натам, да изпраща писма и купищата пощенски картички — цялата кореспонденция, която Ели ѝ беше оставила.

— Ще дойде денят на разплатата, разбира се — казваше Ели. — Ще налетят отгоре ни като облак лешояди, но дотогава можем да се наслаждаваме един на друг.

— Ами Грета? Няма ли да побеснеят по неин адрес, като разберат тая шашма?

— Е, ще побеснеят, разбира се. Но на Грета ѝ е все едно. Тя е упорита.

— А това няма ли да ѝ попречи да си намери друга работа?

— Защо да си намира друга работа? Тя ще дойде да живее при нас.

— Не! — извиках аз.

— Какво значи това „не“, Майк?

— Нали искахме да живеем съвсем сами?

— Грета ни най-малко няма да ни пречи — увещава ме Ели, — а ще ни бъде много полезна. Честна дума, не знам какво ще правя без нея. Ами тя успява да се справи с всичко.

Намръщих се.

— Не мисля, че това ще ми хареса. Пък и нали искаме да имаме наш собствен дом, най-сетне домът на нашите мечти, Ели... и да е само за нас.

— Напълно те разбирам. И все пак... — тя се поколеба малко — не бива да забравяш, че ако няма къде да живее, Грета ще се озове в много трудно положение. От четири години насам тя е постоянно с мене и прави всичко за мен. Нали тя ми помогна да се омъжа и какво ли още не.

— Не искам през цялото време да ни се пречка насам-натам.

— Но тя изобщо не е такава, Майк. Ти дори още не си я виждал.

— Не, не съм я виждал, обаче... обаче няма никакво значение дали ще ми хареса или не. Нали искаме да бъдем само двамата.

— Миличкият Майк — пророни гальовно Ели.

За момента спряхме дотук.

По време на пътешествията ни се бяхме срещнали със Сантоникс. Това стана в Гърция. Той обитаваше малка рибарска хижа съвсем близо до морето. Изплаших се като видях колко зле изглежда, много по-зле, отколкото когато го виждах преди година. Той ни поздрави много сърдечно.

— Значи така направихте вие двамата — усмихна се.

— Така направихме — отвърна Ели — и сега е ред да построим нашата къща, нали?

— Тук съм ви приготвил чертежите и плановете — обърна се той към мен. — Тя трябва да ти е казала, нали, как дойде, намери ме и ми даде своите... разпореждания.

Сантоникс внимателно подбираше изразите си.

— Какви ти разпореждания — възрази Ели, — та аз просто ви умолявах.

— Знаеш ли, че купихме мястото? — попитах аз.

— Ели ми телеграфира. Изпрати ми цяла дузина снимки.

— Естествено, най-напред трябва да дойдете и да го видите — обади се Ели. — Може и да не ви хареса.

— Хареса ми.

— Не можете да кажете, преди да сте го видели.

— Но аз го видях, детето ми. Преди пет дни прелетях дотам. Срещнах се с един от вашите дълголики адвокати — някакъв англичанин.

— С господин Крофърд ли?

— Точно той. Фактически работите са вече започнали — разчистват земята, махат останките на старата къща, основите... канализацията... Като се върнете в Англия, ще ви посрещна там.

После извади плановете и седнахме да поприказваме и да разгледаме бъдещата си къща. Освен архитектурните разрези и планове имаше и една груба скица, нахвърлена с цветни моливи.

— Харесва ли ти, Майк?

Поех дълбоко дъх.

— Да — промълвих. — Това е. Точно това е.

— Майк, ти доста си ми разказвал за нея. Понякога имах странното чувство, че това парче земя те е омагьосало. Ти беше влюбен в една къща, която никога нямаше да притежаваш, която никога нямаше да зърнеш, която дори никога нямаше да бъде построена.

— Но тя ще бъде построена — каза Ели. — Ще бъде построена, нали?

— Ако е рекъл господ или дяволът — промърмори Сантоникс. — Това не зависи от мене.

— Не си ли малко... малко по-добре? — колебливо попитах аз.

— Набий си в дебелата глава, че никога няма да бъде по-добре. Не е възможно.

— Глупости — прекъснах го. — Непрекъснато се откриват нови лекарства. Лекарите са гадни копелета. Току отпишат някого, а сетне той им се изплези, покаже им среден пръст и живее още петдесет години.

— Майк, оптимизмът ти ме изпълва с възхищение, но моето заболяване не е такова. Отиваш в болницата, там ти сменят цялата кръв, ти се връщаш леко живнал, спечелил още малко време. И така нататък, като всеки път все повече губиш сили.

— Вие сте много смел — рече Ели.

— А, не, никак не съм смел. Когато нещо е неизбежно, няма място за смелост. Можеш само да си потърсиш утешение.

— Да строиш къщи?

— Не, не това. Непрекъснато губиш жизнеността си и затова става все по-трудно да строиш къщи. Силите те напускат все повече. Не. Но утешения съществуват. Често пъти са странни.

— Не те разбирам — промърморих.

— Не, Майк, ти няма да ме разбереш. Не знам дали и Ели би ме разбрала. Възможно е все пак.

Той продължи да говори, не толкова на нас, колкото на себе си.

— Двете неща вървят заедно, ръка за ръка. Слабостта и силата. Слабостта на угасващата жизненост и силата на осушените възможности. Няма значение какво вършиш сега. Така или иначе трябва да умреш. Затова можеш да правиш всичко, което поискаш. Няма какво да те кара да се въздържаш, няма какво да те възпира. Мога да тръгна по атинските улици и да застрелям всеки мъж или жена, чието лице не ми се понрави. Помислете си само.

— И въпреки всичко полицията може да те арестува — отбелязах аз.

— Могат, разбира се. И какво ще ми направят? Най-много да ми отнемат живота. Добре, но съвсем скоро животът ми ще бъде отнет от сила, много по-могъща от закона. Друго какво могат да ми направят? Да ме хвърлят в затвора за двайсет-трийсет години? Смешно, нали? Аз няма да живея нито двайсет, нито трийсет години. Не повече от половин година... година... година и половина най-много. Никой нищо не може да ми направи. Значи за краткото време, което ми остава, аз съм върховен победител. Мога да правя каквото искам. Тази мисъл

понякога ме опиянява. Само че това не е кой знае какво изкушение, защото не искам да върша нищо необичайно или противозаконно.

Вече си бяхме тръгнали, когато по пътя за Атина Ели сподели:

— Той е странна птица. Понякога просто изпитвам страх от него, разбираш ли?

— Страх те е от Рудолф Сантоникс? Че защо?

— Защото не прилича на другите и защото в него има някаква... ъ-ъ... безскрупулност и надменност. Струва ми се, че всъщност искаше да ни каже, че усещането за приближаващата смърт го е направило още по-арогантен. Представи си само — Ели оживено ме погледна, с почти разчувствано изражение — представи си, че той построи нашия прекрасен замък, нашата прекрасна къща там, на ръба на скалата, сред борове. Представи си, че отиваме да живеем в нея. Той е застанал на прага, посреща ни и после...

— После какво, Ели?

— После си представи, че той влиза подире ни, бавно затваря вратата зад нас и там, на прага, ни принася в жертва. Прерязва ни гърлата например или нещо подобно.

— Плашиш ме, Ели. Що за мисли се въртят в главата ти?

— Бедата с нас, Майк, е, че ние двамата не живеем в истинския свят. Мечтаем за невъзможни неща, които едва ли някога ще се сбъднат.

— Не бива да мислиш за Циганското землище като за място на жертвоприношения.

— Причината е сигурно в името му и в проклятието върху него.

— Никакво проклятие няма — изкрещях аз. — Всичко това са глупости. Най-добре е да ги забравиш.

Това стана в Гърция.

ДЕСЕТА ГЛАВА

Струва ми се, че беше на следващия ден. Пред Акропола Ели неочаквано налетя на познати. Те бяха слезли на сушата, връщайки се от обиколка по гръцките морета. Една жена на около тридесет и пет години се откъсна от групата, запрепуска нагоре по стълбите към Ели и се развика:

— Как така, най-малко това съм очаквала. Наистина ли си ти, Ели Гутман? Ама какво правиш тук? На разходка ли?

— Не — отвърна Ели. — Тук съм отседнала.

— Боже мой, толкова се радвам, че те виждам. Какво прави Кора, тя тук ли е?

— Не, Кора е в Залцбург, струва ми се.

— Аха, аха — жената се беше зазяпала упорито в мен и Ели тихичко прибави:

— Запознайте се — господин Роджърс, госпожа Бънингтън.

— Приятно ми е. За колко време сте тук?

— Утре заминавам — рече Ели.

— О, скъпа! Боже господи, ще си загубя групата, ако не вървя с тях, а не бих искала да пропусна и думичка от лекцията. Това е истинско препускане, нали виждаш? В края на деня просто съм смазана от умора. Има ли някаква възможност да се видим и да пийнем по нещо.

— Не днес. Отиваме на екскурзия — отговори Ели. Госпожа Бънингтън побърза да се присъедини към групата си. Ели, с която заедно се изкачвахме по стълбите на Акропола, се обърна и заслиза надолу.

— Това решава въпроса, нали? — ми каза тя малко рязко.

— Какво решава?

Ели мълча минута-две, а сетне въздъхна:

— Довечера трябва да пиша писма.

— На кого ще пишеш?

— Ами на Кора, на чичо Франк, а и на чичо Андрю.

— Кой е чичо Андрю? Това е някой нов.

— Андрю Липинкот. Не ми е точно чичо. Той е главният ми настойник, попечител или както се казва там. Адвокат е, при това много известен.

— Какво ще им пишеш?

— Ще им пиша, че съм се омъжила. Нямахме как изневиделица да заявя на Нора Бънингтън: „Да ти представя моя съпруг“. Щеше да се пръсне от писъци и възклицания и от „Не съм чула, че си се омъжила. Разкажи ми всичко, скъпа“ и така нататък, и така нататък. Щеше да е най-справедливо мащехата ми, чичо Франк и чичо Андрю да научат първи.

Сетне въздъхна:

— Хубаво ни беше досега.

— А те какво ще направят? — обадох се аз.

— Положително ще вдигнат патърдия — отговори Ели с присъщото ѝ спокойствие. — Това няма да промени нещата ни най-малко и роднините ми са достатъчно умни, за да го знаят. Но предполагам, че ще се наложи да се срещнем с тях. Бихме могли да прескочим до Ню Йорк. Искаш ли? — погледна ме тя изпитателно.

— Хич не ми се иска.

— В такъв случай вероятно те ще се изсипят в Лондон. Поне някои от тях. Не съм сигурна, че това ще ти се понрави повече.

— Нищо от този род няма да ми се понрави. Искам да бъда с теб и да гледам как нашата къща се издига тухла по тухла.

— Така става — съгласи се Ели. — В края на краищата семейните срещи не отнемат много време. Можем да минем с един грандиозен разкошен скандал. И с това да се свърши. Или ние ще прелетим до тях, или те до нас.

— Нали каза, че мащехата ти е в Залцбург?

— Само така казах. Щеше да прозвучи много странно, ако почна да обяснявам, че нямам понятие къде е. Да — отново въздъхна Ели, — ще трябва да се върнем у дома и да се срещнем с всички тях. Майк, нали няма да се засегнеш много?

— От какво да се засягам, от семейството ти ли?

— Именно. Нали няма да се засегнеш, ако се държат зле с теб?

— Е, вероятно това ще е цената, която ще се наложи да платя, задето съм се оженил за теб — разсмях се аз. — Все някак ще го понеса.

— А и майка ти — промълви Ели замислено.

— За бога, миличка, нали няма да се опитваш да устроиш среща между твоята мащеха с всичките ѝ джунджурии и финтифлюшки и моята майка с цялата ѝ назадничавост. Според теб какво биха могли да си кажат една на друга?

— Ако Кора ми беше истинска майка, сигурно щяха да имат да си казват доста нещо. Ще ми се класовите различия да не те притесняват толкова, Майк.

— Кого, мене ли? — просто не повярвах на ушите си. — Е да, аз съм от бедните квартали на града, май така се казваше у вас в Америка.

— Защо не си го напишеш на табелка и да си я закачиш някъде?

— Не знам какви точно дрехи да облека — процедих с горчицина. — Не знам как точно да разговарям, понятие нямам нито от живопис, нито от изкуство. Едва сега научавам на кого и какъв бакшиш се дава.

— Майк, не ти ли се струва, че тъкмо затова се притесняваш повече отколкото трябва? На мен поне така ми се струва.

— Във всеки случай — разчленявах отчетливо думите си — ти няма да домъкнеш майка ми на вашето фамилно сбирще.

— И през ум не ми е минавало да мъкна, когото и да е. И все пак, Майк, струва ми се, че съм длъжна да навестя майка ти като се приберем в Англия.

— Няма да стане — избухнах аз. Тя ме погледна съвсем смаяна.

— Защо да не стане, Майк? Освен всичко друго, според мен за нея ще бъде страшно обидно, ако не отида да се запознаем. Ти казал ли си ѝ, че си се оженил?

— Не, още не съм.

— Защо?

Замълчах.

— Нямаше ли да е най-лесно да ѝ кажеш, че си се оженил и като се върнем в Англия да ме заведеш да се запознаем с нея?

— Не! — този път не избухнах, но говорех натъртено.

— Ти просто не искаш да се срещам с нея — рече бавно Ели. Не исках, разбира се. Допусках, че е повече от ясно и въпреки това не можех да ѝ обясня защо. Просто не виждах как да направя това.

— Не бива да ходим при нея — подех бавно. — Трябва да разбереш. Сигурен съм, че така ще си навлечем неприятности.

— Няма ли да ѝ харесам?

— Едва ли има човек, на когото да не харесаш, но няма да е... ох, не знам. Ще се разстрои и ще се обърка. Нали съм сключил неравен брак, в края на краищата. Така се казва постарому. Ето какво няма да ѝ хареса.

Ели бавно поклати глава.

— Нима в наше време някой наистина още разсъждава по този начин?

— Да, разбира се. Също и в Америка.

— Да — рече тя. — Донякъде е така... И все пак, ако човек се оправи...

— Тоест, ако направи големи пари.

— Не е само до парите.

— До парите е — упорствах. — Ако човек направи големите пари, всички му се възхищават, гледат го отдолу нагоре и никой не го пита откъде се е взел.

— Ами то навсякъде е същото — констатира Ели.

— Моля те, Ели — настоях. — Моля те, недей да ходиш при майка ми.

— И все пак, убедена съм, че ще бъде много невъзпитано.

— Няма да бъде. Защо не ме оставиш аз да преценя какво ще бъде най-хубаво за собствената ми майка? Казвам ти, че тя ще се разстрои.

— Но ти трябва да ѝ кажеш, че си се оженил.

— Добре де, така и ще направя.

Хрумна ми, че щеше да бъде най-лесно да изпратя писмо на майка ми от чужбина. Същата вечер, докато Ели пишеше на своите чичо Андрю, чичо Франк и на мащехата си Кора Ван Стайвънсът, аз също драснах едно писъмце. То беше кратичко.

„Мила мамо“ — написах — „трябваше да ти пиша по-рано, но се чувствах малко неловко. Преди три седмици се ожених. Всичко стана съвсем неочаквано. Тя е много хубава и много мила. Разполага с много пари, което

понякога усложнява нещата и ни създава пречки. Смятаме да си построим къща някъде в провинцията. В момента обикаляме из Европа. Всичко най-хубаво.

Твой Майк.“

Последиците от посланията, които изпратихме нея вечер бяха доста различни. Майка ми изчака да мине една седмица и ми отговори със съвсем типично за нея писмо:

„Скъпи Майк, писмото ти много ме зарадва. Надявам се, че ще бъдеш много щастлив.

Твоя любеща те майка.“

Както бе предрекла Ели, нейните близки вдигнаха далеч поголяма олелия. Предизвикахме очаквания грандиозен скандал. Обсаждаха ни репортери, които се интересуваха от подробностите около романтичната женитба, във вестниците се появяваха статии за наследницата Гутман и тайнственото ѝ бягство с любимия, получавахме писма от банкери и адвокати. Накрая бяха уговорени официалните срещи. Срецнахме се със Сантоникс на Циганското землище, разгледахме плановете и обсъдихме подробностите. След като направихме необходимото, заминахме за Лондон, наехме един апартамент в „Кларидж“ и се подготвихме, както се казва в отколешните писания, да срещнем своята Голгота.

Пръв пристигна господин Андрю П. Липинкот. Той беше човек на години, изискан и сдържан. Бе висок и слаб, имаше вежливо и приветливо държание. Беше от Бостън, но по произношението му не можеше да се разбере, че е американец. Както се бяхме уговорили по телефона, той дойде в нашия апартамент точно в дванайсет часа. Трябва да отбележа, че Ели нервничеше, макар много умело да прикриваше това. Господин Липинкот я целуна и с любезна усмивка ми подаде ръка.

— Е, Ели, миличка, изглеждаш чудесно! Все едно, че цъфтиш.

— А ти как си, чичо Андрю? Как пристигна? Със самолет ли?

— Не, прекосих океана с „Куин Мери“. Беше много приятно пътуване. Това ли е твоят съпруг?

— Да, това е Майк.

Престорих се на любезен или поне така си мислех, докато казвах:

— Приятно ми е, сър.

После му предложих да пийне нещо, а той вежливо отказа. Седна на един висок стол с позлатени облегалки и, все още усмихнат, поглеждаше ту към мен, ту към Ели.

— Е, младежи — поде той — вие просто ни смайвате. Всичко става много романтично, нали?

— Съжалявам — рече Ели, — наистина съжалявам.

— Така ли? — отвърна доста хладно господин Липинкот.

— Сметнах, че така ще е най-добре — обясни Ели.

— Не съм на същото мнение, скъпа.

— Чичо Андрю, на теб напълно ти е ясно, че ако бях постъпила другояче, щеше да се вдигне невероятна патърдия.

— Защо да се вдига невероятна патърдия?

— Знаеш ги какви са — продължи Ели. — И ти си същият — добави тя укорително. После добави: — Получих две писма от Кора. Едното вчера, другото тази заран.

— Трябваше да очакваш известно оживление, скъпа. Съвсем естествено е при дадените обстоятелства, не намираш ли?

— Моя работа си е за кого ще се женя, кога и къде.

— Сега така ти се струва, но по-късно ще разбереш, че едва ли има жена, каквато и да е по произход, която да се съгласи с такова развитие на нещата.

— Всъщност, значи съм спестила на всички сума главоболия?

— Би могло и така да се каже.

— Но е вярно, нали?

— Ти си послужи с измама, нали? Използва помощта на една жена, която трябваше да прояви повече разум.

Ели се изчерви.

— За Грета ли говориш? Тя направи само това, което поисках. Много ли са й сърдити?

— Естествено. Нито тя, нито ти бихте могли да очаквате нещо друго, нали? Тя се ползваше от доверието на всички.

— Аз съм пълнолетна. Мога да правя каквото намеря за добре.

— Говоря за времето преди да навършиш двайсет и една. Лъжите започнаха тогава, нали?

— Не бива да обвинявате Ели, сър — намесих се аз. — Най-напред и аз не разбирах какво става и понеже всичките й близки бяха в чужбина, за мен беше много трудно да вляза във връзка с тях.

— Давам си ясна сметка — продължаваше господин Липинкот, — че Грета е изпращала определени писма и е давала известни сведения на госпожа Стайвънсът и на мен по нареждане на Ели и го е правила много професионално, ако мога така да се изразя. Познавате ли Грета Андерсън, Майкъл? Нали мога да ви наричам Майкъл, след като вече сте съпруг на Ели?

— Разбира се — отвърнах. — Наричайте ме Майк. Не, не се познавам с госпожица Андерсън.

— Така ли? Това ме изненадва — той отправи към мен замислен и дълъг поглед. — Мислех, че е присъствала на сватбата ви.

— Не, Грета я нямаше — намеси се Ели. — Тя ме изгледа укорително и аз се размърдах неловко.

Господин Липинкот продължаваше да ме наблюдава замислено. Караше ме да се чувствам неудобно. Като че ли искаше да добави още нещо, но после се отказа.

— Опасявам се — продължи той подир минута-две, — че вие двамата, вие, Майкъл, и ти, Ели, ще трябва да се примирите с някои укори и неприятни оценки, които близките на Ели ще отправят към вас.

— Сигурно вкупом ще връхлетят отгоре ми — промърмори Ели.

— Много е възможно — каза господин Липинкот и допълни — Постарах се да загладя нещата.

— Да не би да си на наша страна, чичо Андрю? — усмихна се Ели.

— Едва ли може да се иска от един благоразумен юрист да стигне чак дотам. Но вече съм разбрал, че най-добре е да се примириш, когато си поставен пред *fait accompli*^[1]. Значи вие сте се влюбили един в друг, оженили сте се, и, както разбрах от Ели, сте купили някакъв имот в Южна Англия, където вече сте започнали да строите къща. Там ли възнамерявате да живеете?

— Да, искаме да живеем в Англия. Имате ли някакви възражения? — попитах с леко раздражение. — Ели е моя съпруга и

вече е британска поданичка. Защо тогава да не живее в Англия?

— Нищо не ѝ пречи. Всъщност нищо не пречи на Фенела да живее, където си иска, нито пък да притежава имуществва в повече от една страна. Спомни си, Ели, че разполагаш и с къщата в Насау.

— Винаги съм смятала, че е на Кора. Или поне тя се държи, все едно че е нейна.

— Но фактическите права над имота са твои. И къщата в Лонг Айлънд е на твое разположение винаги, когато поискаш. Ти притежаваш значителна част от най-богатите нефтени находища на Запад.

Гласът му си оставаше любезен и благ, но аз останах с впечатлението, че думите му са насочени към мен. Дали по този начин смяташе да предизвика разрив между мен и Ели? Не бях сигурен. Не ми се виждаше много разумно да натякваш, на един мъж, че жена му притежава имоти по целия свят и е баснословно богата. По-скоро си помислих, че иска да се споразумеем по въпроса за правата на Ели върху недвижимите имуществва, парите и всичко останало. Ако се стремях към състоянието ѝ, както той очевидно считаше, това щеше да ми е само от полза. Давах си сметка, че господин Липинкот е проникателен човек. Във всеки случай трудно можеше да разбереш какво цели, какво се крие зад неговите спокойни и приятни обноски. Дали не се опитваше по свой начин да ме накара да се почувствам неудобно, да разбере, че едва ли не ще бъда публично заклеймен като ловец на зестри. Той се обърна към Ели:

— Донесъл съм някои юридически документи, които ще трябва да прегледаме заедно. Трябва да подпишеш много от тях.

— Да, чичо Андрю, когато кажеш.

— Не е толкова бързо. Имам и друга работа в Лондон и ще остана тук десетина дни.

Десет дни, казах си наум. Това е много време. Бих предпочел господин Липинкот да си тръгне по-скоро. Той изглеждаше приятелски настроен към мене, като обаче даваше да се разбере, че не е променил мнението си за някои неща, но аз се чудех дали всъщност не беше мой враг. Ако наистина беше, нямаше да го покаже.

— Ами сега — продължи той — след като се запознахме и, така да се каже, се разбрахме за бъдещето, бих искал да поставя няколко въпроса на твоя съпруг.

— Говори с двама ни — отвърна Ели.

Тя беше готова за битка. Погалих я по ръката.

— Не настръхвай така, миличка. Не се дръж като квачка, която брани пиленцата си.

Внимателно я побутнах към вратата на спалнята.

— Чичо Андрю просто иска да ме прецени. Той има пълно право.

Лекичко я изтиках през двойната врата. Затворих и двете крила и се върнах в стаята. Тя беше просторна й красива всекидневна. Взех един стол и погледнах към господин Липинкот.

— Добре, кажете.

— Благодаря, Майкъл — започна той. — Преди всичко искам да ви уверя, че ни най-малко не съм враждебно настроен към вас.

— Хубаво — отговорих. — Радвам се да го чуя. — Май не прозвуча много убедително.

— Нека говорим направо — продължи господин Липинкот. — По-направо, отколкото бих си позволил пред това дете, чийто настойник се явявам аз, и към което съм много привързан. Вие, Майкъл, може би още не го осъзнавате напълно, но Ели е необикновено мило и привлекателно момиче.

— Не се тревожете. Достатъчно я обичам.

— Това са различни неща — сухо поясни господин Липинкот. — Надявам се, че не само я обичате, но и можете да прецените, че тя е наистина ценен и в известен смисъл уязвим човек.

— Ще се опитам — отвърнах аз. — Мисля, че няма да бъде трудно. Няма втора като нея.

— И така, да продължа с това, което говорех. Ще играя с открити карти. Съвсем откровено. Вие не сте онзи млад човек, за когото бих желал Ели да се омъжи. И аз, и нейното семейство бихме предпочели да избере съпруг от нашата среда...

— Някой тузар с други думи.

— Не, не е само това. Според мен близостта в произхода е необходима основа на съпружеския живот. Не се позовавам на никакви снобски изисквания. В крайна сметка Херман Гутман, нейният дядо, е започнал живота си като пристанищен работник. А го завърши като един от най-богатите хора в Америка.

— И според вас аз трябва да сторя същото — прекъснах го. — Да свърша като един от най-богатите хора в Англия?

— Всичко е възможно — заяви господин Липинкот. — Имате ли някакви амбиции в тази насока?

— Въпросът не опира само до парите. Бих искал... Бих искал да тръгна нанякъде, да се заема с известни неща и...

Запънах се и млъкнах.

— Значи, може да се каже, че имате амбиции? Със сигурност това е много хубаво.

— Започвам без особени изгледи за успех, започвам от нулата. Аз съм никой и не претендирам за друго.

Той кимна одобрително.

— Много откровено и красиво казано. Оценявам това. Вижте сега, Майкъл, аз не съм роднина на Ели, но бях неин настойник и попечител, определен от дядо ѝ да се грижа за нейните работи, да се разпореждам с нейното състояние и капиталовложения. Ето защо нося определена отговорност в това отношение. Затова искам да науча всичко възможно за съпруга, когото тя е избрала.

— Ами сигурно можете да съберете сведения за мене и съвсем лесно ще научите всичко, което пожелаете.

— Точно така — уточни мистър Липинкот. — Това е един от начините. Разумна предпазливост. Но казано честно, Майкъл, бих искал да чуя тези неща от самия вас. Бих искал да чуя вашата версия за досегашния ви живот.

Това, разбира се, не ми се понрави. Предполагам, той го знаеше. На никого на мое място нямаше да му се понрави. Втора природа на човека е да се представя за нещо повече, отколкото е. Това ми направи впечатление още в училище, пък и след това често го забелязвах. Хвалех се по-малко, преувеличавах истината за някои неща. Не се срамувам от това. Намирам го за естествено. Мисля, че щом си решил да напреднеш, се налага да действаш по този начин. Да се възползваш от удобния случай. Хората решават, че струваш толкова, колкото ти самият се оценяваш. Не исках да приличам на онзи герой на Дикенс, чиято история даваха по телевизията. Трябва да призная, че само по себе си беше добре измислено. Той се казваше Юрая и все се правеше на скромен, все кършеше ръце, а всъщност зад тази скромност си

кроеше планчетата и си оплиташе кошницата. Не исках да приличам на него.

Винаги бях готов малко да се поизфукам пред хората, с които се запознавам или да се направя на интересен пред евентуален бъдещ работодател. В края на краищата, всеки си има и добри, и лоши страни, и няма защо да се показваш откъм лошата и само откъм нея. Не, досега винаги съм се представял в най-добра светлина, обрисувайки своята енергичност и целенасоченост. Не можех обаче да си представя, че този номер ще мине пред господин Липинкот. Пред мен той отхвърли идеята да събира сведения за моя милост. Но съвсем не бях сигурен, че няма да направи тъкмо това. Така че аз му представих истината, както се казва неподправена. Мизерен произход, баща ми беше пияница, но имах всеотдайна майка, която с робски труд ми помогна да се изуча. Той беше добър слушател и ме насърчаваше. На моменти с изумление разбирах колко е проникателен. От време на време подхвърляше подробен въпрос или правеше уж незначителни коментари, с които аз необмислено се съгласявах или оспорвах.

Да, имах чувството, че трябва да внимавам и постоянно да бъда нащрек. Почувствах истинско облекчение, когато след десет минути той се отпусна в креслото си и следствието (ако го наречем така) приключи.

— Имате доста авантюристичен подход към живота, господин Роджърс... Майкъл. Не е лошо. Кажете ми нещо повече за къщата, която строите с Ели.

— Ами... — почнах аз. — Тя е близо до един град на име Маркет Чадуел.

— Да, знам къде е — рече той. — Всъщност, наминах да я видя. Вчера по-точно.

Това малко ме изненада. Значи, той беше потаен човек, и си пъхаше носа в повече работи, отколкото би могло да се предположи.

— Гледката е красива — взех да се защитавам аз. — И къщата, която ще построим, ще бъде красива. Архитектът ни се казва Сантоникс. Рудолф Сантоникс. Не знам дали сте чували за него, но...

— Чувал съм — отвърна чичото. — Той е доста известно име сред архитектите.

— Работил е в Щатите, струва ми се.

— Да, многообещаващ и талантлив архитект. За жалост, не е добре със здравето, доколкото знам.

— Мисли си, че е на умиране — уточних. — Но на мен не ми се вярва. Убеден съм, че ще се излекува, че напълно ще се оправи. Лекарите понякога грешат.

— Да се надяваме, че оптимизмът ви е оправдан. Вие сте оптимист, Майкъл.

— Оптимист съм относно Сантоникс.

— Надявам се, че всички ваши желания ще се сбъднат. Трябва да призная, според мен вие с Ели сте направили изключително изгодна сделка с покупката на този имот.

Колко мило от страна на тоя дъртак да говоря за „нас“, рекох си. Не ми натякваше, че Ели сама е извършила покупката.

— Консултирах се с господин Крофърд...

— Крофърд ли? — смръщих, вежди.

— С господин Крофърд от „Рийс и Крофърд“ — една английска адвокатска кантора. Господин Крофърд е представителят на кантората, осъществил покупката. Кантората е действително солидна и считам, че имотът е купен твърде евтино. Честно казано, дори малко се учудих. Запознат съм с цените на земята в този край и просто не знам как да си го обясня. Останах с впечатлението, че господин Крофърд също бе изненадан, че е успял да го купи едва ли не на безценица. Питам се дали вие не знаете нещо по този въпрос. Крофърд се въздържа, от каквото и да е мнение. Дори малко се обърка като го запитах.

— Ами над мястото тегне проклетие — обясних.

— Простете, Майкъл, какво казахте?

— Проклетие, сър — повторих. — Някакви цигански глупости. В целия район мястото е известно като Циганското землище.

— Аха, предание.

— Нещо такова. Много е объркано и човек не знае до каква степен е измислица и до каква — истина. Някога там е станало убийство. Някакъв мъж, жена му и още един мъж. Разправят, че съпругът застрелял ония двамата и после сам се застрелял. Поне тази версия се разпространява. Но около нея се трупат какви ли не още щуротии. Но всъщност никой не знае какво точно е станало. Отдавна е било. Оттогава насам собствениците са се сменили четири-пет пъти. Но никой не се е задържал дълго.

— Разбирам. Чудесен образец на английски фолклор — оцени го господин Липинкот.

После ме погледна изпитателно.

— А вие двамата не се ли страхувате от проклятието? — каза го ей така, с лека усмивка.

— Не, не се страхуваме — отговорих. — Не вярваме на такива безсмислици. Дори имахме късмет. Благодарение на тия приказки го купехме толкова изгодно.

Докато му обяснявах, внезапно ми хрумна нещо друго. Имахме късмет само в известен смисъл, но при парите, при цялото богатство, за Ели просто нямаше никакво значение дали ще купи един парцел земя по-евтино или по-скъпо. Не, бъркам, рекох си после. Нейният дядо се бе издигнал от пристанищен работник до милионер. Такъв човек винаги би искал да купува евтино и да продава скъпо.

— Е, аз не съм суеверен — подхвърли адвокатът, — а и гледката, която се разкрива от вашето място, е великолепна.

Той се подвоуми.

— Все пак се надявам, че като се преместите в тази ваша къща, Ели няма да слуша много подобни истории.

— Ще я предпазвам колкото мога — обещах. — Но едва ли някой ще ѝ каже нещо.

— Хората в провинцията много обичат да се връщат към подобни мистерии. И не забравяйте, че Ели не е издръжлива като вас, Майкъл. Лесно е да ѝ се повлияе, наистина лесно. Което ме навежда... — млъкна, без да довърши фразата си. Почукваше с пръст по масата. — Искам да поговорим във връзка с едно допълнително усложнение. Току-що казахте, че не познавате тази Грета Андерсен.

— Не, още не я познавам.

— Интересно. Много странно.

— В смисъл? — погледнах го въпросително.

— Мислех си, че със сигурност трябва да я познавате — продължи бавно той. — Какво знаете за нея?

— Знам, че е живяла известно време при Ели.

— Там е откакто Ели навърши седемнайсет години. Работата ѝ беше отговорна и ѝ се оказваше голямо доверие. Най-напред дойде в Щатите като секретар и придружител. Нещо като компаньонка на Ели,

когато госпожа Ван Стайвънсът — мащехата ѝ, не беше вкъщи, което се случваше доста често.

Той произнесе последните думи подчертано хладно.

— Предполагах, че тя е момиче от добро семейство и имаше препоръки, наполовина шведка, наполовина немкиня. Съвсем понятно е, че Ели се привърза много към нея.

— Разбрах това.

— В известен смисъл привързаността на Ели беше прекомерна. Извинете ме, че говоря така.

— Защо се извинявате? Всъщност и на мен... и аз си помислих така един-два пъти. Грета това, Грета онова. Понякога... добре де, не ми е работа наистина, но понякога това ужасно ми дотягаше.

— И все пак Ели не изрази ли желание да ви запознае с Грета?

— Трудно е да ви обясня — отвърнах. — Като че ли няколко пъти деликатно ми предлагаше, но бяхме твърде погълнати един от друг. Освен това имам чувството, че аз всъщност не желяех да се запознавам с Грета. Не исках да деля Ели с никого.

— Ясно. Напълно ми е ясно. А Ели не предложи ли Грета да присъства на сватбата?

— предложи.

— Но вие не сте се съгласили. Защо?

— Не знам. Наистина не знам. Просто усещах, че тази Грета, момиче или жена, която никога не съм виждал, си пъха носа във всичко. Че подрежда живота на Ели вместо нея. Изпраща картички и писма, попълва формуляри от нейно име, урежда цяло пътешествие и го налага на семейството. Чувствах, че Ели е зависима от Грета дотолкова, че се оставя Грета да я ръководи, че тя желяе да върши всичко, каквото желяе Грета. А... ох, извинявайте, господин Липинкот, може би не биваше да говоря всичко това. Да кажем, че просто ревнувам. Във всеки случай, тогава кипнах и заявих, че не желяя Грета да присъства на сватбата, че това е нашата сватба, че е само наша работа и ничия друга. Отидохме в гражданското, свидетели ни станаха чиновникът и машинописката от бюрото. Сто на сто беше пълна простотия, че не се съгласих Грета да дойде, но исках Ели да бъде само моя.

— Разбирам. Да, разбирам, Майкъл. Считам, че сте постъпили разумно.

— Вие също не харесвате Грета — проникателно отбелязах аз.

— Като че нямате основание да употребявате думата „също“, щом дори не я познавате.

— Не, но след като си слушал достатъчно за някого, вече можеш да прецениш що за човек е. Наречете го чиста ревност, ако щете. А защо на вас Грета не ви харесва?

— Нека не звучи преднамерено — каза той, — но вие сте съпругът на Ели, Майкъл, а аз от все сърце ѝ желая щастие. Не мисля, че влиянието, което Грета упражнява върху Ели е твърде добро. Тя върши всичко, което Грета намери за добре.

— Вие сте на мнение, че ще се опита да създаде напрежение между нас двамата?

— Аз съм на мнение — произнесе господин Липинкот, — че нямам право да твърдя нищо подобно.

Той седеше и внимателно ме наблюдаваше, примигвайки като сбръчкана стара костенурка.

Не знаех какво да добавя. Адвокатът заговори пръв, като внимателно подбираше думите си.

— Значи не е ставало дума Грета Андерсен да се настани да живее при вас?

— Не, поне доколкото зависи от мен.

— Аха. Значи вие сте категоричен? Но сте обсъждали подобна възможност?

— Ели загатна нещо такова. Но, господин Липинкот, ние сме младоженци. Искаме новият ни дом да бъде само наш. Естествено понякога Грета ще ни идва на гости и ще остава за няколко дни. Това се подразбира.

— Подразбирало се, казвате. Но навярно се досещате, че Грета няма да може лесно да си намери нова работа. Няма значение какво мисли за нея Ели. От значение е какво мислят хората, които са я наели и са ѝ оказали доверие.

— Искате да кажете, че вие или госпожа Ван... как ѝ беше името, няма да ѝ дадете добра препоръка за работа?

— Едва ли някой би ѝ дал, освен ако не се наложи от чисто правни основания.

— Това ли ви кара да мислите, че ще иска да дойде в Англия и да живее на гърба на Ели?

— Не желая да ви настройвам срещу нея. В края на краищата, ето какво най-вече имам предвид. Не одобрявам това, което направи Грета, както и начина, по който го направи. Струва ми се, че Ели, която има много благородно сърце, много ще се разстрои, че... как да кажа... че в много отношения е виновна, задето евентуалните перспективи на Грета се осуетиха. Може би импулсивно ще настоява да я вземете да живее с вас.

— Вярвам, че няма да настоява чак толкова — казах бавно. Все пак в гласа ми се промъкваше известна тревога, която навярно направи впечатление на Липинкот. — Но дали вие няма... тоест Ели... няма ли да ѝ отпусне нещо като... един вид пенсия?

— Нека да не го формулираме по този начин — впусна се в уточнения господин Липинкот. — Като стане дума за пенсиониране, винаги съществува и намек за възрастта, а Грета е млада и, трябва да призная, много хубава жена. Всъщност тя е красавица — отбеляза той с осъдителен, порицаващ тон. — Много е привлекателна.

— Ами тогава може и да се омъжи — усмихнах се. Щом е такава хубавица, защо не се е омъжила по-рано?

— Уверен съм, че доста мъже са се увличали по нея, но тя не им е обръщала внимание. Все пак намирам вашето предложение за много сполучливо. Сигурен съм, че нещата могат да се наредят така, че никой да не се почувства обиден. Би изглеждало напълно естествено, след като Ели вече е пълнолетна и бракът е бил подпомогнат от услугите на Грета да ѝ се изплати известна сума в знак на признателност.

Последните думи адвокатът произнесе доста кисело.

— Значи всичко е наред — заключих доволно.

— Още веднъж виждам, че сте оптимист. Да се надяваме, че Грета ще приеме каквото ѝ се предложи.

— А защо не? Би било лудост да не приеме.

— Знам ли — рече той. — Бих казал, че ще бъде странно, ако не приеме. Те двете, разбира се, ще запазят приятелските си отношения.

— Какво по-точно искате да кажете?

— Искам Грета да загуби влиянието си върху Ели — уточни адвокатът.

После се изправи.

— Надявам се, че ще мога да разчитам на вашата подкрепа и ще направите всичко, което е по силите ви за тази цел.

— Можете да разчитате на мен. Никак не ми се ще през цялото време Грета да ни държи в ръцете си.

— Не е изключено да промените отношението си, когато я видите — подхвърли адвокатът.

— Едва ли. Не ми харесват властните жени, колкото и да са способни. Дори да са красиви.

— Майкъл, благодаря, че имавте търпението да ме изслушате. Надявам се, че вие двамата ще ми доставите удоволствието да вечеряте с мен. Може би идния вторник? Кора Ван Стайвънсът и Франк Бъртън вече ще са пристигнали в Лондон.

— Предполагам, че ще трябва да се срещна с тях?

— О, да, неизбежно е.

Той ми се усмихна и този път усмивката му ми се стори по-искрена.

— Не бива да им обръщате внимание — продължи той. — Вероятно Кора ще се държи много рязко с вас. Франк ще бъде просто нетактичен. Засега Рубен няма да дойде.

Нямах представа кой беше Рубен, вероятно някой от другите роднини.

Приблжих се до вратата и разтворих двете крила.

— Хайде, Ели, — повиках я. — Разпитът приключи.

Тя влезе в стаята и хвърли бърз поглед от Липинкот към мен, сетне прекоси стаята и го целуна.

— Скъпи чичо Андрю, виждам, че си бил любезен с Майкъл.

— Мила моя, нали ако не бях любезен с твоя съпруг, отгук нататък едва ли щеше да имаш голяма полза от мен. Запазвам си правото да ви давам по някой и друг съвет от време на време. Толкова сте млади и двамата.

— Добре — възкликна Ели. — Ще имаме търпение да те изслушваме.

— А сега, мила моя, бих искал да разменя няколко думи насаме с теб.

— Мой ред е да бъда отстранен — казах аз и покорно отидох в спалнята.

Една след друга затръшнах двете двойни врати, но като влязох в спалнята, отворих вътрешното крило отново. Не бях толкова добре възпитан колкото Ели, така че изгарях от нетърпение да разбера колко

двуличен можеше да се окаже Липинкот. Но наистина нямаше какво толкова да чуя. Той даде на Ели някое и друго напътствие. Каза ѝ, че трябва да проумее, че на мен наистина ще ми бъде тежко в ролята на бедняка, встъпил в брак с богата жена. После се зае да я убеждава, че би било разумно да даде парично обезщетение на Грета. Тя с готовност се съгласи и каза, че и сама се канела да го помоли за това. Също така ѝ предложи допълнително да осигури Кора Ван Стайвънсът.

— Ни най-малко не се налага да го правиш — говореше той. — Тя е много добре осигурена с издръжките от предишните си съпрузи. И както е известно, получава други доходи, макар и неголеми, от лихвите на парите, оставени от дядо ти под попечителство.

— Мислиш ли, че трябва да ѝ давам повече?

— Не си задължена да го правиш нито правно, нито морално. Според мен ще е по-малко досадна и, как да кажа, не толкова озлобена, ако постъпиш, както ти казвам... Бих го уредил под формата на нарастващ доход, така че по всяко време да можеш да го отмениш. Самата мисъл, че би могла да го направиш, ако чуеш, че разпространява долни слухове по адрес на Майкъл или по твой адрес, или пък за съвместния ви живот, ще я принуди да се въздържа и да не пуска отровните си жила, които забива така умело.

— Кора винаги ме е мразела, знам това. — И стеснително добави: — Майк ти харесва, нали, чичо Андрю?

— Намирам го за крайно привлекателен младеж. Не е трудно да разбере защо си решила да се омъжиш за него.

Това, струва ми се, беше повече, отколкото можех да очаквам. Притворих вратата и след минута-две Ели дойде да ме вземе.

Вече бяхме станали и се сбогувахме с Липинкот, когато на вратата се почука и един прислужник внесе телеграма. Ели я взе и я отвори. В изненада и удоволствие тя възкликна:

— От Грета е, довечера пристига в Лондон и утре ще дойде да ни види. Много мило, нали? — погледна ме тя.

В отговор видях две кисели физиономии и чу два гласа учтиво да се съгласяват: „Да, скъпа, наистина... Разбира се“.

---

[1] Свършен факт (фр.). — Б.пр. ↑

ЕДИНАДЕСЕТА ГЛАВА

Сутринта излязох на пазар и се върнах в хотела доста по-късно, отколкото възнамерявах. Заварих Ели да седи в централното фоайе срещу висока и руса млада жена. Това сигурно беше Грета. Двете говореха една през друга.

Никога не ме е бивало да описвам хората, но ще се опитам да опиша Грета. Като начало никой не би отрекъл, че, както бе казала Ели, тя бе много красива, и също както бе измърморил господин Липинкот, бе твърде привлекателна. Тези две неща съвсем не са едно и също. Да кажете за една жена, че е привлекателна не значи, че сам вие наистина се възхищавате от нея. Доколкото разбрах, господин Липинкот не бе във възторг от Грета. При все това, когато тя минаваше през фоайето на някой хотел или влизаше в ресторант, мъжете извъръщаха главите си подир нея. Беше скандинавски тип блондинка с пшениченоруса коса. Носеше я високо вдигната, както бе модерно по това време, а не я оставяше да пада от двете страни на лицето ѝ, както бе прието в Челси. Изглеждаше такава, каквато си беше — като шведка или северногерманка. Всъщност, ако си сложеше чифт криле, би могла да се появи на бал с маски като валкирия. Имаше сияйносини очи и възхитителна фигура. Трябва да ѝ го признаем. Имаше нещо у нея!

Прекосих фоайето и се присъединих към тях, като поздравих и двете, надявам се, естествено и приятелски, макар да нямаше как да не се чувствам малко неловко. Невинаги съм добър актьор. Ели веднага изчурулика:

— Най-сетне, Майк! Това е Грета.

Малко шеговито и не особено радостно отвърнах, че съм се досетил, и добавих:

— Радвам се най-после да се запозная с вас, Грета.

Ели се закиска:

— Отлично знаеш, че ако не беше Грета, никога нямаше да можем да се оженим.

— Е, все щяхме да успеем някак.

— Не и ако семейството се беше нахвърлило върху нас. Все щяха да намерят начин да ни попречат. Кажи ми, Грета, много ли бяха ужасни? Нито ми писа, нито ми разказа за това.

— Не съм толкова глупава да пиша писма на една щастлива двойка по време на медения й месец — отвърна Грета.

— А много ли ти се мусиха?

— Разбира се! Как си го представяш? Но уверявам те, бях подготвена за това.

— Какво ти наприказваха? Какво направиха?

— Всичко, каквото можаха — засмя се Грета. — Започнаха с уволнението естествено.

— Ами да, явно е било неизбежно. Но какво толкова си направила? В края на краищата не могат да откажат да ти дадат препоръки.

— Могат, разбира се. Най-малкото от тяхна гледна точка на мен ми е било оказано доверие, с което безсрамно съм злоупотребила. При това злоупотребих с огромно удоволствие — призна тя.

— А какво ще правиш сега?

— О, намерих си работа, която веднага мога да започна.

— В Ню Йорк ли?

— Не. Тук в Лондон. Секретарка.

— А добре ли се оправяш?

— Ели, скъпа, мога ли да не се оправям добре с прекрасния чек, който ми изпрати, предчувствайки какво ще се случи, като почнат неприятностите.

Тя говореше много добър английски, почти без акцент, въпреки че използваше доста разговорни изрази, които невинаги звучаха на място.

— Видях малко свят, установих се в Лондон и дори си накупих разни неща.

— И ние с Майк си накупихме разни неща — припомни си Ели с усмивка.

Вярно беше. Доста сполучливи покупки направихме из Европа. Наистина беше чудесно, че можехме да харчим толкова пари без всякакви ограничения. От Италия — украшения и тъкани за къщата. Купувахме и картини, както в Италия, така и в Париж, като давахме

луди пари за тях. Пред мен се откриваше цял един свят, в който никога не бях и сънувал, че ще попадна.

— Вие двамата изглеждате извънредно щастливи — отбеляза Грета.

— Още не си видяла къщата ни — каза Ели. — Ще стане чудесна, ще бъде точно каквато сме си мечтали, нали, Майк?

— Видях я — отвърна Грета. — Още първия ден, като се върнах в Англия, наех кола и отидох там.

— Е, и? — попита Ели. И аз повторих: „Е, и?“

— Ами как да ви кажа... — започна Грета и замислено поклати глава.

Ели изглеждаше изненадана и ужасно огорчена. Но аз не се хванах на въдицата. Веднага разбрах, че Грета иска да се пошегува с нас. За миг ми мина през ума, че начинът, по който се шегува, не е особено сполучлив, но не ми остана време да го смеля напълно. Грета избухна в смях, силен, звънлив смях, който накара хората наоколо да се извърнат към нас.

— Да си бяхте видели физиономииите, особено твоята, Ели — каза тя. — Трябваше мъничко да те подразня. Къщата е чудесна, прекрасна е. Този човек е гений.

— Да, той е нещо необикновено — съгласих се аз. — Почакай да се запознаеш с него.

— Запознах се вече. Когато отидох, той беше там. Необикновена личност. Но не ви ли вдъхва малко страх?

— Страх? — учудих се аз. — В какъв смисъл?

— О, не зная. Поглежда те, но... все едно, че гледа през теб. Това винаги е смуцаващо.

После добави:

— Изглежда много болен.

— Болен е. Много е болен — потвърдих аз.

— Много жалко. Какво му е — туберкулоза, или нещо подобно?

— Не, не мисля, че е туберкулоза. Доколкото знам, е нещо, свързано... свързано с кръвта.

— А, разбирам. Нали в наше време лекарите могат да направят всичко, стига да не те уморят, докато се опитват да те излекуват. Хайде да не говорим за това. Да си говорим за къщата. Кога ще бъде завършена?

— Като гледам, изглежда съвсем скоро. Никога не съм си представяла, че една къща може да се построи толкова бързо.

— Е, това са парите — безгрижно каза Грета. — Работа на две смени, с двойно заплащане и всичко останало. Не познаваш възможностите си, Ели, представа нямаш колко е гот да имаш всичките пари, с които ти разполагаш.

Аз обаче знаех. През последните две седмици се учех на толкова много неща. Благодарение на брака си бях навлязъл в един съвършено различен свят и този свят не беше такъв, какъвто си го представях отстрани. Твърде дълго време върховната ми представа за благоденствие беше свързана с надеждата внезапно да ми провърви. Да ми падне цяло състояние и да го прахосам по възможно най-бързия начин. Примитивно, разбира се, но това беше примитивността на моята класа. А светът на Ели беше друг. Не такъв, какъвто го мислех. Много по-люксов. Не се състоеше само от по-големите бани, по-просторните къщи, по-ярките светлини, по-обилното хранене и по-бързите коли. От харченето заради самото харчене, демонстративно, пред очите на всички. Беше удивително прост свят. Онази простота, която идва, след като си надраснал етапа на пилеенето, заради самото пилеене. Вече не ти трябва три яхти или четири коли, не можеш да ядеш повече от три пъти дневно и когато купуваш наистина скъпи картини, не искаш повече от една във всяка стая. Толкова е просто. Всичко, което притежаваш, е възможно най-доброто, не толкова, защото е най-доброто, а тъй като няма никаква причина да се лишаваш от каквото и да било, което харесваш или искаш. Не настъпва миг, в който да кажеш: „Боя се, че не мога да си позволя това“. Колкото и да е странно, понякога това поражда такава удивителна простота, че не бих могъл да я проумея.

Разгледахме картините на някакъв френски импресионист, май се казваше Сезан. Трябваше да запомня по-внимателно това име. През цялото време го бърках с „циган“^[1], което както разбрах, означавало цигански оркестър. След това, докато се разхождахме из улиците на Венеция, Ели поспря да разгледа работите на едни улични художници. Те, общо взето, рисуваха някакви ужасни цапаници, които си приличаха като две капки вода и бяха предназначени за туристите — предимно портрети с впечатляващи редици блестящи зъби и русоляви коси, които се спускаха по раменете.

Ели купи една малка картина, обикновена картина с изглед към някой от каналите. Човекът, който я бе нарисувал, ни измери с поглед и поиска шест английски лири. Смешното беше, че аз много добре знаех, че Ели желае тази картина за шест лири точно толкова силно, колкото и картината на Сезан.

Един ден в Париж се случи нещо подобно. Съвсем неочаквано Ели се обърна към мен:

— Нали ще бъде великолепно — хайде да си купим една хубава и препечена френска фразела и да я излапаме с масло и някое от ония техни сирена.

Така и направихме и според мен беше много по-приятно от предната вечер, когато платихме за едно ядене близо дваисет лири. В началото нищо не схващах, сетне лека-полека започнах да разбирам това-онова. Неприятното беше, че вече съзнавах, че нашият брак с Ели не беше само игри и забави. Трябваше да се науча как се влиза в ресторант, какво да поръчам, какъв точно бакшиш да дам и в какви случаи се дава повече от приетото. Трябваше да запомня какви питиета вървят с определени храни. Налагаше се да науча всичко това най-вече като наблюдавам другите. Не можех да попитам Ели, просто защото едва ли би разбрала. Щеше да каже: „Но, скъпи Майк, поръчай си каквото искаш. Няма никакво значение дали според келнерите еди-какво си вино трябва да се поръча с еди-какво си!“ За нея нямаше никакво значение, понеже това бяха неща, които знаеше по рождение, обаче за мен имаше, защото не можех да правя каквото си искам. Липсваше ми нужната непосредственост. Същото важеше и за облеклото. Тук Ели ми беше повече в помощ, повече разбираше. Въвеждаше ме, където трябва и ме съветваше да си дам пълна свобода.

Разбира се, още не изглеждах съвсем както трябва и невинаги попадах в тон. Но като че ли не беше много важно. Трябваше да се ориентирам, колкото да съм на нивото на хора като стария Липинкот и да съм подготвен за краткото време, през което мащехата и чичовците на Ели щяха да дойдат при нас. За в бъдеще щеше да е все едно. Когато довършат къщата и се нанесем, (крояхме планове ние), тогава наистина ще бъдем далеч от всички. Тази къща щеше да бъде наше царство.

Погледнах към Грета, която седеше насреща ни. Питам се какво ли наистина мисли за нашата къща. Във всеки случай къщата беше

точно това, което исках. Напълно ме удовлетворяваше. Мечтаех да потегля с колата, да мина по моята собствена пътечка между дърветата, която да отвежда до малко заливче, което щеше да е нашият плаж и никой нямаше да може да стигне там откъм сушата. Хиляди пъти по-добре щеше да бъде, повтарях си, да се гмуркаш в морето от това място. Хиляди пъти по-добре от някой луксозен плаж, извил се край брега със стотици налягали по него тела. Аз не исках целия безсмислен разкош на богатите. Аз исках — и ето ги отново думите, които така добре ме характеризират — аз искам, аз искам... Усещах как всичко в мен ври и кипи. Исках прекрасна жена и прекрасна къща, каквато няма никой друг и също исках моята прекрасна къща да е пълна с прекрасни вещи. Вещи, които принадлежат на мен. Всичко да принадлежи на мен.

— Мисли за нашата къща — пророни Ели.

Стори ми се, че тя вече за втори път ми предлагаше да преминем към трапезарията. Отправих нежен поглед към нея.

Същият ден вечерта, докато се обличахме за вечеря, Ели малко колебливо ме попита:

— Майк, ти нали хареса Грета?

— Разбира се.

— Нямаше да го понеса, ако не я беше харесал.

— Но аз я харесвам — взех да протестирам. — Какво те кара да мислиш обратното?

— Не съм съвсем сигурна. Струва ми се, че дори когато говориш с нея не я поглеждаш.

— Е, сигурно така излиза, понеже... ами понеже се притеснявам.

— Притесняваш се от Грета?

— Да. Притеснявам се. Тя вдъхва нещо като страхопочитание.

И разказах на Ели как ми беше хрумнало, че Грета прилича на валкирия.

— Само дето не е толкова дебела каквито са в операта — почна да се смее Ели. Разсмяхме се и двамата.

— На теб ти се струва, че всичко е наред, защото се познавате от години. Но тя е малко... Всъщност тя е много експедитивна, практична и обиграна.

Опитах се да намеря верните думи и все не успях. И най-неочаквано добавих:

— Изпитвам някакво неудобство пред нея.

Ели сякаш бе обзета от угризения на съвестта.

— О, Майк! Вярно е, че с теб имаме да си казваме много неща. Стари вицове, някогашни истории и какво ли не още. Сигурно това те кара да се чувстваш неудобно. Но вие съвсем скоро ще се сприятелите. Ти си й симпатичен. Дори много симпатичен. Сама ми го каза.

— Виж какво, мила, тя сигурно щеше да го каже във всички случаи.

— Не е така. Грета е пряма. Нали я чу какви ги дрънкаше днес.

Вярно, по време на обяда Грета никак не си беше мерила приказките. Беше казала, отправяйки думите си по-скоро към мен, отколкото към Ели.

— Може да ви се е виждало странно, че подкрепях Ели, без дори да съм ви виждала, но просто ме влудяваше животът, който бе принудена да води, влудяваше ме. Между всички ония хора, омотали целите с парите и традициите си. Тя никога не е могла да изпита радост ей така, да отиде някъде на своя глава, да прави каквото си иска. Желаше да се противопостави на всичко това, но не знаеше как. И ето, че аз й дадох подтика. Предложих й да огледа имотите в Англия и щом навърти двайсет и една години да купи някой от тях и да се избави от цялата тази нюйоркска паплаг.

— Грета е пълна с великолепни хрумвания — говореше Ели. — Измисля такива неща, каквито на мен никога не биха ми дошли наум.

Нали господин Липинкот ми беше подхвърлил: „Тя има много голямо влияние над Ели.“ Задавах си въпроса в каква степен бе вярно това. Колкото и да беше странно, не бях на това мнение. Имах чувството, че в Ели се крие нещо, за което Грета, макар и добре да я познаваше, не си даваше сметка. Убеден бях, че Ели приемаше само онези хрумвания, които съвпадаха с нейните желания. Грета бе провокирала бунта, ала самата Ели бе желала да се разбунтува, без да знае как точно да го осъществи. Сега, когато познавах Ели по-добре, разбирах, че тя е от онези просто устроени хора, в които се крият неподозирани възможности. Убеден бях, че ако пожелае, тя е напълно способна да заеме своя собствена позиция. Проблемът беше, че такива желания не я спохождаха често. Тогава се замислих колко е трудно всъщност да разбереш когото и да е. Дори Ели. Дори Грета. Дори собствената си майка... Уплахата в погледа й.

Продължавах да си задавам въпроси относно господин Липинкот. Докато белехме някакви огромни праскови, споменах между другото:

— Като че ли господин Липинкот прие много добре нашия брак. Останах изненадан.

— Стара лисица е той — обади се Грета.

— Все такива ги дрънкаш, Грета — каза Ели. — Според мен той е по-скоро симпатяга. Винаги стриктен, благовъзпитан и всичко останало.

— Е, мисли си, каквото щеш — отвърна Грета. — Колкото до мен, нямам му и грам доверие.

— На него ли нямаш доверие! — възкликна Ели. Грета поклати глава:

— Знам, де. Той е истински стожер на благоприличието и стабилността. Той е всичко, което трябва да бъде един попечител и адвокат.

Ели се разсмя:

— Да не искаш да кажеш, че може да злоупотреби със състоянието ми? Не ставай глупава. Има безброй финансови инспектори, правят се всякакви изчисления, проверки и какво ли не още.

— А не е трудно да се предположи, че при него всичко е наред — отговори Грета. — И въпреки това тъкмо такива хора извършват злоупотреби. Хора, които внушават доверие. А след това всички казват: „Никога не съм очаквал подобно нещо от господин А. Той е последният човек в света, за когото бих помислил подобно нещо“. Точно така казват — „последният човек в света“.

Ели замислено сподели, че по нейно мнение на чичо й Франк много повече му отива да се впусне в непочтени сделки. Грета не изглеждаше изненадана.

— Ами той така и така си прилича на стар мошеник — отбелязатя. — Това от самото начало го поставя в неизгодно положение, независимо от цялата му общителност и сърдечност. Но никога няма да стане мошеник от класа.

— Той брат на майка ти ли беше? — попитах аз. — През цялото време бъркам роднините на Ели.

— Той е мъж на сестрата на баща ми — почна да обяснява Ели. — Тя го изоставила, за да се омъжи за друг и преди шест-седем години

почина. Чичо Франк си остана повече или по-малко свързан със семейството.

Грета се намеси любезно и услужливо:

— Те са трима. Три лепки може да се каже, все се навъртат наоколо. Истинските чичовци на Ели са загинали — единият през войната в Корея, а другият — при автомобилна злополука. Останали са й само една съсипана от скръб мащеха, един храненик на семейството в лицето на чичо Франк и братовчедът Рубен, когото тя нарича чичо, Андрю Липинкот и Станфърд Лойд.

— Кой е този Станфърд Лойд? — заинтересувах се аз.

— Той беше другият попечител, нали, Ели? Във всеки случай, занимава се с инвестициите и прочее. А това едва ли е много трудно, защото когато човек има парите на Ели, получава все повече и повече, без да се налага да прави нищо особено. В общи линии това е обкръжението й — добави Грета. — Не се и съмнявам, че съвсем скоро ще се запознаете. Ще дойдат да ви видят.

Изпъшках и отправих поглед към Ели. Тя ме успокои ласкаво и нежно:

— Не се тревожи, Майк. Бързо ще си отидат.

---

[1] tzigane (фр.). — Б.пр. ↑

ДВАНАДЕСЕТА ГЛАВА

Те наистина пристигнаха. Без никой да остане за дълго, като за първо посещение. Дойдоха само колкото да ме видят. Трудно можех да ги разбера, тъй като те всичките бяха американци. Не познавах достатъчно този тип хора. Някои от тях бяха доста симпатични. Чичо Франк например. По отношение на него бях на едно мнение с Грета. Не бих му оказал и капка доверие. Бях срещал подобни хора в Англия. Беше едър, имаше коремче и торбички под очите и всичко това му придаваше вид на гуляйджия, което предполагам не бе много далеч от истината. Останах с впечатлението, че има нюх към жените, но най-вече към собствените си интереси. На няколко пъти ми поиска пари на заем — дребни суми, колкото да му стигнат за ден-два. Стори ми се не толкова, че парите му трябват, колкото че му се ще да ме изпита дали заемам лесно пари. Цялата тази работа доста ме напегна, защото не знаех кое ще бъде по-добре — направо да му откажа и да му дам да разбере, че съм скръндза или пък да разиграя лекомислена щедрост, към която съвсем не съм склонен. По дяволите тоя чичо Франк, рекох си.

Най-любопитна ми се стори Кора, мащехата на Ели. Беше към четиридесетгодишна, добре облечена, косата ѝ — боядисана, а маниерите ѝ — доста показни. Беше самата любезност спрямо Ели:

— Ти не гледай писмата ми, Ели — говореше тя. — Признай, че подобна женитба дойде като гръм от ясно небе. Толкова потайно. Знам, разбира се, че Грета те е накарала да постъпиш по този начин.

— Не бива да обвиняваш Грета — каза Ели. — Ни най-малко не съм искала така да разстройвам всички ви. Просто ми се струваше, че... че ще се вдигне по-малко шум...

— Разбира се, скъпа Ели, имаш известно основание. Деловите мъже направо побесняха. Станфърд Лойд и Андрю Липинкот. Сигурно са решили, че ще ги упрекнат в нехайство по отношение на теб. А и не са могли да си представят що за човек е Майк. Едва ли са предполагали колко приятен ще се окаже той. И аз не предполагам.

Тя ми отправи една безкрайно сладникава усмивка, по-фалшива не бях виждал. Помислих си, че ако някога се е случвало жена да намрази мъж, то Кора мразеше мен. Помислих си също, че нейната любезност към Ели е напълно понятна. Нямаше съмнение, че след като се беше върнал в Америка, Андрю Липинкот я бе предупредил за новото положение. Ели продаваше някои от имененията си в Америка, бе решила да живее в Англия, но щеше да отпусне на Кора солидна издръжка, с която да живее както намери за добре.

Рядко ставаше дума за съпруга на Кора. Доколкото разбрах, той вече се намираше в друга част на света, при това не сам. По всяка вероятност предстоеше поредният развод. Този път Кора нямаше да получи голяма издръжка. Тя бе сключила последния си брак с мъж, много по-млад от нея, който я бе привлякъл повече физически, отколкото с парите си.

Кора държеше на издръжката от Ели. Беше жена с екстравагантни вкусове. Нямаше съмнение, че Андрю Липинкот ѝ бе намекнал недвусмислено, че във всеки един момент Ели може да спре издръжката, стига да поиска, ако Кора дотолкова се самозабрави, че си позволи да злослови по мой адрес.

Братовчедът Рубен или „чичо Рубен“ не дойде. Вместо това той изпрати любезно неангажиращо писмо, в което изразяваше надеждата, че тя ще бъде много щастлива, но се съмняваше доколко ще ѝ хареса да живее в Англия.

„Не ти ли допадне, Ели, върни се веднага в Щатите. Не мисли, че няма да бъдеш посрещната добре. Ще бъдеш добре посрещната. Ще те посрещне чичо ти Рубен.“

— Звучи много мило — казах на Ели.

— Да — тутакси отвърна тя.

Не изглеждаше съвсем сигурна в това.

— Обичаш ли някого от тях? Или по-добре да не те питам?

— Можеш да ме питаш за всичко, разбира се.

Все пак тя забави отговора си минута-две. После някак решително и категорично заяви:

— Не. Мисля, че не. Може да изглежда странно, но навярно е така, защото в действителност нищо не ме свързва с тях. Свързва ме само съжителство, а не роднинство. С никой от тях не сме кръвни роднини. Обичах баща си, поне доколкото си спомням. Струва ми се, че беше много слаб човек и дядо ми остана разочарован от неспособността му да се опрани в бизнеса. Той не искаше да се занимава с делови неща. Обичаше да ходи във Флорида и да лови риба например и други работи от този род. После се ожени за Кора, а аз никога не съм обичала Кора. Тя мене също. Разбира се, не помня истинската си майка. Чичо Хенри и чичо Джо бяха симпатични. Интересни ми бяха. Във всеки случай по-интересни от баща ми. Той ми се струваше някак мълчалив и безкрайно тъжен човек. Но чичовците ми умееха да се забавляват. Чичо Джо по моему беше доста щур, както пощуряват хората, които разполагат с излишни пари. Него го прегازی кола, а другият ми чичо загина във войната. По онова време дядо ми беше болен и загубата на тримата му сина бе ужасен удар за него. Той не обичаше Кора, а от по-далечните си роднини никак не се интересуваше. От чичо Рубен например. Твърдеше, че човек никога не може да предвиди какво ще направи чичо Рубен. Затова остави парите си под попечителство. Голяма част от тях отидоха по музеи и болници. Беше обезпечил добре Кора и мъжа на дъщеря си, чичо Франк.

— Но нали е оставил на теб по-голямата част от състоянието си?

— Точно така. И това, струва ми се, донякъде го безпокоеше. Направи всичко възможно да има кой да се грижи за парите вместо мен.

— И това бяха чичо Андрю и господин Станфърд Лойд — адвокатът и банкерът?

— Да. Сигурно не е допускал, че аз самата бих могла да се грижа достатъчно добре за богатството си. Странното е, че ми позволи да встъпя във владение на собствеността си като навърша двайсет и една година, но остави всичко под попечителство чак докато стана на двайсет и пет. Всъщност така правят много хора. Причината предполагам е, че съм момиче.

— Наистина странно — рекох. — Не ти ли се струва, че трябва да бъде обратното?

Ели поклати глава.

— Не. Според мен дядо ми мислеше, че младите мъже са луди и необуздани и винаги попадат в ръцете на някоя недобронамерена блондинка. Струва ми се, че според него най-добре би било да им се даде време да си поживеят. Такъв израз използвате в Англия, нали? Но веднъж на мен ми каза: „Ако едно момиче има ум в главата си, ще го има и на двайсет и една. И да я накараш да чака четири години, нищо няма да се промени. Ако е глупачка, ще си бъде същата глупачка и толкова“. И добави — Ели ме погледна и ми се усмихна, — че мен самата не ме смята за глупава. Ето какво ми каза: „Може да не познаваш достатъчно живота, но в теб има здрав разум. Особено по отношение на хората. Мисля, че винаги ще бъде така“.

— Предполагам, че едва ли щеше да ме хареса — промърморих аз замислено.

Ели беше самата честност. Тя не направи опит да каже нещо за мое успокоение, а само безспорната истина.

— Не, нямаше — съгласи се тя. — Сигурна съм, че щеше да изпадне в ужас. Но само в началото. Щеше да свикне с тебе.

— Бедничката Ели — рекох неочаквано.

— Защо казваш това?

— Казвал съм ти го и по-рано, не помниш ли?

— Помня. Нарече ме бедното богато момиченце. И беше съвсем прав.

— Този път нямах предвид същото. Нямах предвид, че си бедна, защото си богата. Искях, струва ми се, да кажа... (аз се запънах), че твърде много хора са ти на главата и всичките искат нещо от теб, а за теб самата изобщо не ги е грижа. Това е истината, нали?

— Мисля, че чичо Андрю е искрено загрижен за мен — каза Ели малко неуверено. — Що се отнася до другите — напълно си прав. Те все нещо искат.

— Искат все нещо да изкрънкат от теб, нали? Взимат пари на заем, търсят услуги. Обесили са ти се на врата. Качили са се на главата ти.

— Сигурно това е естествено — отвърна спокойно Ели. — Но вече край на всичко това. Отивам да живея в Англия и няма да ги видя повече.

Естествено тук тя грешеше, но още не го разбираше напълно. По-късно се появи самият Станфърд Лойд. Той донесе на Ели цял куп

документи и книга за подпис и поиска нейното съгласие за някои капиталовложения. Говореха за инвестиции, за дялове, за състоянието, което ѝ принадлежеше и за ликвидацията на попечителските фондове. Всичко това за мен беше тъмна Индия. Не можех нито да ѝ помогна, нито да ѝ дам съвет. Както и не можех да попреча на Станфърд Лойд да я измами. Надявах се, че не я мами, но как можех да бъда сигурен при моето невежество.

Станфърд Лойд изглеждаше прекалено благонадежден. Беше банкер и имаше вид на банкер. Беше наистина хубав, макар и немлад мъж. Към мен се отнасяше много учтиво, като се опитваше да скрие презрението си.

— Е, този беше последният от тайфата. — Казах аз, когато той най-сетне се сбогува.

— За никого от тях ли нямаш добро мнение?

— Твоята мащеха Кора според мен е такава двулична кучка, каквато до днес не бях виждал. Извинявай, Ели, може би не трябваше да го казвам.

— Защо не, след като го мислиш? Едва ли си много далеч от истината.

— Сигурно си била самотна, Ели.

— Да, бях самотна. Познавах момичета на моята възраст. Посещавах реномирано училище, но никога не съм била истински свободна. Щом се сприятелях с някое момиче, така или иначе ни разделяха и ми пробутваха друго на негово място. Разбираш ли? Всичко се определяше от общественото положение. Ако бях обикнала някого така, че да стане скандал... но аз никога не стигнах дотам. Никога не е имало човек, когото истински да обичам. Докато не се появи Грета. Тогава всичко се промени. За пръв път някой ме бе обикнал. Беше приказно.

Лицето ѝ придоби някаква мекота.

— Бих искал... — започнах аз, като се извърнах към прозореца.

— Какво би искал?

— Ох, и аз не знам... Като че ли бих искал да не си толкова зависима от Грета. Не е хубаво човек да е толкова зависим от някой друг.

— Тя не ти харесва, Майк.

— Харесва ми — веднага запротестирах аз. — Наистина ми харесва. Но трябва да разбереш, че тя ми е съвсем чужда. Приеми, ако искаш, че малко ревнувам. Ревнувам, защото... ъ-ъ... защото дори и не можех да предположа колко са силни връзките помежду ви.

— Недей да ревнуваш. Тя е единственият човек, който се е държал добре с мен и който ме е обичал... преди да те срещна.

— Но ти ме срещна — усмихнах се — и се омъжи за мен. Сетне повторих нещо, което бях казвал и по-рано.

— Оттук нататък ние двамата ще бъдем щастливи навеки.

ТРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

Опитвам се, колкото и да е трудно, да обрисувам възможно най-добре хората, навлезли в живота ни. Би трябвало да се каже по-скоро в моя живот, тъй като те вече присъстваха в живота на Ели. Много сгрехихме, като мислехме, че ще я оставят на мира. Не само че не я оставиха, но очевидно нямаха намерение да го сторят. Само че тогава ние и понятие си нямахме за това.

После настъпи нашият английски период. Къщата бе завършена. Получихме телеграма от Сантоникс. Тя гласеше:

„Елате утре.“

Тръгнахме с кола и пристигнахме по залез-слънце. Сантоникс ни бе чул и излезе да ни посрещне. Когато видях нашата къща завършена, сърцето ми така се разтуптя, че щеше да изхвъркне. Това бе моята къща, най-сетне аз имах своя къща. Здравно стиснах ръката на Ели.

— Харесва ли ви? — попита Сантоникс.

— Страхотна е — отвърнах. Глупаво беше, но той ме разбра.

— Да, това е най-хубавото нещо, което съм правил... Доста солено ви излезе, но си заслужава всяка стотинка. Излезе по-скъпа дори, отколкото аз очаквах. Хайде, Майк, вземи Ели на ръце и я пренеси през прага. Нали така се прави като въвеждаш невеста в къщата.

Изчервих се и взех Ели на ръце — тя беше съвсем лекичка и я пренесох през прага, както предложи Сантоникс. Докато правех това, малко се препънах и забелязах как Сантоникс се намръщи.

— Това е то — рече Сантоникс. — Бъди добър с нея, Майк. Грижи се за нея. Не позволявай да ѝ се случи нищо лошо. Тя не знае как да се грижи за себе си, макар и да си мисли обратното.

— Защо трябва да ми се случва нещо лошо? — попита Ели.

— Защото живеем в един лош свят и хората в него са лоши — отвърна Сантоникс. — Защото и около тебе има лоши хора, моето

момиче. Зная това. Виждам съм някои от тях да се навъртат наоколо и да душат като плъхове. Простете моята откровеност, но все някой трябваше да ви го каже.

— Няма да ни безпокоят повече — успокой го Ели. — Те всичките си заминаха за Щатите.

— Може да са заминали. Но нали знаеш, че Щатите са на няколко часа със самолет — отговори.

Той сложи ръце на раменете ѝ. Ръцете му бяха вече съвсем изтънели и изглеждаха прозрачни. Имаше вид на тежко болен.

— Самият аз бих се грижил за теб, стига да можех, дете мое — ласкаво рече той. — Но не мога. Няма да ме бъде още много. Ще трябва сама да се погрижиш за себе си.

— Остави тия цигански прокоби, Сантоникс, и ни разведи из къщата. Покажи ни всяка педя от нея — рекох аз.

И така обиколихме цялата къща. Някои от стаите още бяха празни, но повечето от нещата, които бяхме купили — картините, мебелите и завесите бяха пристигнали.

— Още не сме измислили име — сепна се Ели. — Не можем да я наричаме Кулите, смешно е. Какво беше другото име, което ми каза някога? — попита ме тя. — Не беше ли Циганското землище?

— Няма да му казваме така — възразих рязко. — Това име не ми харесва.

— Е, да, но наоколо винаги ще му казват така — подметна Сантоникс.

— Глупав и суеверен народец — процедих аз.

След това седнахме на терасата, загледани в залеза на слънцето и в природата наоколо, и започнахме да измисляме нови имена на къщата. Това беше нещо като игра. Отначало бяхме съвсем сериозни, но постепенно започнахме да се хващаме за всяка дивотия, която ни идваше наум: „Краят на скиталчеството“, „Радостта на сърцето“ и разни имена, които напомняха на пансиони, например „Морски бряг“, „Нежната долина“, „Боровете“. Сетне ненадейно притъмня и взе да застудява, и ние се прибрахме вътре. Не спуснахме завесите, само затворихме прозорците. Бяхме си донесли продукти. Прислугата, която бяхме наели, щеше да пристигне на другия ден.

— Тук сигурно няма да им хареса, ще им се стори усамотено и до един ще напуснат — каза Ели.

— Тогава ще трябва да им удвоите заплатата, за да ги накарате да останат — измърмори Сантоникс.

— Вие считате, че всичко може да се купи — нацупи се Ели.

Но го направи на шега.

Носехме със себе си *pate en croute*^[1], франзели и едри червени скариди. Седнахме на масата, смяхме се, ядохме и разговаряхме. Дори Сантоникс изглеждаше оживен и изпълнен със сила, а в погледа му се четеше някакво диво въодушевление.

И тогава стана нещо неочаквано. Някакъв камък връхлетя през прозореца и се стовари върху масата. Една винена чаша се счупи и парче стъкло поряза Ели по бузата. За миг останахме като парализирани, после аз скочих, спуснах се към прозореца, разтворих го и излязох на терасата.

Навън не се виждаше никой. Отново се върнах в стаята. Взех една книжна салфетка и се наведох над Ели да избърша струйката кръв, която се стичаше по бузата ѝ.

— Порязало те е... Нищо страшно няма, миличка. Нищо и никаква драскотина.

Спогледахме се със Сантоникс.

— Защо го правят? — промълви Ели. Изглеждаше съвсем объркана.

— Хлапаци. Нали ги знаеш какви са хулиганчета — казах аз. — Сигурно са разбрали, че се настаняваме. В известен смисъл имахме късмет, че само ни замериха с камък. Можеха да имат я пневматична пушка, я нещо друго.

— Но защо трябва да се държат така с нас? Защо?

— Не знам — отговорих. — Ей така, да ни направят мръсно. Ели внезапно се изправи и заяви:

— Аз се страхувам. Страхувам се.

— Утре ще разберем — опитах се да я успокоя. — Още не познаваме хората тук.

— Дали всичко това не става, защото ние сме богати, а те са бедни?

Въпросът ѝ бе отправен не към мен, а към Сантоникс, сякаш той по-добре знаеше отговора.

— Не — бавно проговори Сантоникс. — Не мисля, че причината е това...

Ели продължи:

— Причината е, че ни мразят, че мразят Майк, мразят и мен. Защо? Нима, защото сме щастливи?

Сантоникс отново поклати глава.

— Не — продължаваше Ели сякаш се съгласяваше с него, — има нещо друго. Нещо, за което ние не знаем. Циганското землище. Всеки, който дойде да живее тук е мразен и преследван. Най-накрая може би ще успеят да ни прогонят.

Налях чаша с вяно и ѝ я подадох.

— Недей, Ели. Не говори така — помолих я аз. — Изпий това. Станалото е неприятно, но то е само нелепост, просташка шега.

— Не зная — повтаряше Ели. — Не зная...

После настойчиво ме погледна:

— Някой се опитва да ни прогони, Майк. Да ни прогони от къщата, която построихме и която обичаме.

— Няма да им се оставим да ни прогонят — отсякох. — Аз ще те пазя. Нищо лошо няма да ти се случи.

Тя отново се обърна към Сантоникс.

— Вие трябва да знаете, нали бяхте тук, докато се строеше къщата. Нима никой нищо не ви е казвал? Не идваха ли да хвърлят камъни, за да попречат на строежа?

— Човек може и да си въобразява — отвърна Сантоникс.

— Значи са ставали злополуки?

— Винаги стават някакви злополуки, когато се строи къща. Не е имало нищо сериозно и трагично. Един падне от стълбата, друг изпусне нещо тежко върху краката си, на трети треска му се забие в палеца и той загnoi.

— И нищо повече? Нищо предумишлено?

— Не — увери я Сантоникс. — Кълна ви се, нищо!

Ели се обърна към мен.

— Спомняш ли си циганката, Майк? Колко странно се държеше през онзи ден, как ме предупреждаваше да не идвам повече тук.

— Тя не е съвсем наред, малко е чалната.

— Ние започнахме строеж на Циганското землище — продължаваше Ели. — Направихме точно това, което тя ни предупреждаваше да не правим.

После тропна с крак:

— Няма да се оставя да ме прогонят! Няма да се оставя на никой да ме прогони!

— Никой няма да ни прогони! — повторих. — Ще бъдем щастливи тук.

Изрекохме го като предизвикателство към съдбата.

---

[1] Кълцано месо, печено с тесто (фр.). — Б.пр. ↑

ЧЕТИРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

Така започна живота ни в Циганското землище. Не намерихме друго име за къщата. От тази първа вечер в съзнанието ни остана точно това название.

— Ще я наричаме Циганското землище — заяви Ели. — Напук на всичко! Това ще е нещо като предизвикателство, не мислиш ли? Това е нашето землище. Да вървят по дяволите всичките цигански предсказания.

На другия ден присъщата ѝ жизнерадост се бе възвърнала и ние бързо се заехме да се настаним и да опознаем околността и съседите. Двамата с Ели тръгнахме към къщата, където живееше старата циганка. Аз си мислех колко хубаво щеше да бъде, ако я заварим да прекопава градината. Ели я бе виждала само веднъж, когато ни предсказа бъдещето. Ако видеше, че тя не е нищо повече от обикновена стара жена, която си прекопава картофите... Само че не я намерихме. Къщата бе заключена. Попитах да не е умряла, но съседката, към която се обърнах, поклати глава.

— Трябва да е заминала — отговори тя. — От време на време току запраши нанякъде. Истинска циганка си е. Затова не се заседява дълго у дома. Запилее се нанякъде, после пак се върне. Нещо не е съвсем наред тук — и жената се почука по челото.

После взе да подпитва, като се опитваше да прикрие любопитството си:

— От новата къща ли идвате? Дето скоро я построиха там, на високото?

— Точно така, снощи се нанесохме — казах аз.

— Къщата изглежда чудесно — разприказва се тя отново. — Всички се изредихме да я гледаме, докато я строяха. Друго си е да видиш такава къща на мястото на ония мрачни дървета.

После някак свенливо се обърна към Ели:

— Както се чува, госпожо, вие сте американка, а?

— Да — отвърна Ели, — американка съм или поне бях. Сега съм омъжена за англичанин, така че вече съм англичанка.

— И сте дошли тук за постоянно, така ли?

Ние отвърнахме утвърдително.

— Ами не се и съмнявам, че ще ви хареса — рече тя. Прозвуча доста неубедително.

— А защо да не ни хареса?

— Е, как да ви кажа, там горе е доста усамотено. Не са много хората, дето обичат да живеят на такова уединено гористо място.

— В Циганското землище — уточни Ели.

— А, значи сте научили вече тукашното име, а? Пък на къщата, дето беше там по-рано, и викаха Кулите. Не знам защо. Поне по мое време никакви кули не е имало.

— Кулите ми звучи глупаво. Най-добре ще бъде да продължим да му казваме Циганското землище.

— Тогава ще трябва да се обадим в пощата — вметнах аз. — Иначе няма да си получаваме писмата.

— И аз така предполагам.

— Макар че като се замислиш, Ели, има ли някакво значение? — засмях се. — Всъщност няма ли да е по-добре да не получаваме никакви писма?

— Това може много да усложни нещата. И сметките си няма да можем да плащаме.

— Великолепна идея.

— Ни най-малко. Ще дойдат пристави и ще се настанят тук. Пък и не ми се ще да не получавам никакви писма. Искам Грета да ми се обади.

— Стига с тая Грета — казах. — Хайде да вървим да проучим околността.

И така, проучихме Кингстън Бишъп. Беше хубаво селище, хората по магазините бяха приветливи. Нямаше нищо злоецо там. Нашите прислужници не го харесаха особено, но ние скоро им осигурихме коли под наем, които в почивните дни да ги карат до най-близкия крайморски град или до Маркет Чадуел. Не бяха бог знае колко въодушевени от местоположението на къщата, но не суеверието ги притесняваше. Изтъквах пред Ели, че никой не може да твърди, че къщата е обитавана от духове, тъй като е току-що построена.

— Не, работата не е в къщата — съгласи се Ели. — На нея нищо й няма. Всичко идва отвън — от този път, който се извива между

дърветата, от тази мрачна гора, където срещнахме старицата, когато се запознахме. Чак ме накара да подскоча.

— Догодина можем да изсечем тези дървета и да посадим рододендрони или нещо подобно — предложих.

Продължавахме да кроим планове.

През почивните дни Грета ни дойде на гости. Остана очарована от къщата и ни поздрави за обзавеждането, за картините, за съчетанието на цветовете. Беше крайно тактична. Когато уикендът свърши, тя обясни, че не иска да безпокои младоженците повече, а и без това трябва да се връща на работа.

На Ели й беше приятно да й покаже къщата. Виждах колко е привързана към Грета. Опитвах се да се държа внимателно и любезно, но изпитах задоволство, когато Грета се върна в Лондон, защото гостуването й ми лазеше по нервите.

Няколко седмици след като се настанихме вече бяхме приети в околността и се запознахме със самия Господ Бог. Един следобед той се отби у нас. Тъкмо спорехме с Ели къде да засадим една цветна леха, когато нашият акуратен, малко превзет прислужник излезе от къщата и оповести, че майор Филпот е в гостната. Аз прошепнах на Ели: „Господи Боже!“. А тя ме попита какво значи това.

— Ами местните жители се отнасят към него като към самия Господ Бог — обясних.

И ето че влязохме в стаята и там заварихме майор Филпот. Той беше симпатичен невзрачен човечец към шейсетте. Носеше обичайното за провинцията облекло, въпреки доста износено. Косата му бе посивяла, орediaваща на темето, а мустаците — къси и щръкнали. Извини се, че жена му нямала възможност да ни посети и да ни поздрави с пристигането. Била инвалид, обясни той. После се настани в креслото и заговори. Не каза нищо съществено, нито пък интересно. Умееше да предразполага хората. Съвсем лекичко се докосваше до най-разнообразни теми. Нищо не попита направо, но скоро разбра специфичните ни интереси. С мен заговори за конни състезания, а с Ели за градинарство и за това какво вирее най-добре на тукашната почва. Ходил бил в Щатите един-два пъти. Отбеляза, че Ели, макар и да не се интересуваше от конни състезания, обича да язди. Каза й, че ако възнамерява да държи коне, една пътека през боровата гора ще я изведе на широко и пусто място, където може да се ходи на езда.

После стигнахме до въпроса за нашата къща и историите около Циганското землище.

— Виждам, че местното име ви е известно — каза той. — Предполагам, че знаете и други местни поверия.

— Цигански поверия колкото щеш — засмях се аз. — Достатъчно много са. Особено тези, които разказва старата госпожа Лий.

— О, милата — възкликна Филпот. — Бедничката стара Естер ви досажда, нали?

— Да не е нещо смахната? — попитах.

— Не толкова, колкото иска да се изкара. Чувствам се малко или повече отговорен за нея. Аз я настаних в тази къща — обясни той. — Не че не е благодарна. Просто съм привързан към тази старица, макар че понякога става досадна.

— С нейните предсказания, а?

— Не, не толкова. Защо, да не би да ви е предсказвала бъдещето?

— Не знам дали може да се нарече точно бъдеще — отвърна Ели. — По-скоро беше предупреждение да не идваме тук.

— Това ми се вижда доста странно.

Майор Филпот повдигна косматите си вежди.

— Обикновено, когато гадае, мед ѝ капе от устата. „Прекрасен чужденец, сватбени камбани, шест дечица, луд късмет ще имате и пари ви падат в ръцете, прекрасна госпожо.“

Съвсем неочаквано той почна да наподобява циганските извивки в гласа на старата жена.

— Много цигани живееха тук, когато бях момче — почна да разказва той. — Предполагам, че оттогава имам слабост към тях, макар че са крадливо племе, разбира се. Но винаги са ме привличали. Добри са, стига да не искаш от тях да се съобразяват със закона. Много съм им сърбал попарата на циганите още като ученик. Семейството ми се чувстваше по някакъв начин задължено към госпожа Лий, нали тя спаси живота на един от братята ми като беше малък. Пропадна в леда и тя го измъкна от езерото.

Мръднах невнимателно с ръка и съборих от масата някакъв стъклен пепелник, който се разби на парчета.

Започнах да събирам парчетата с помощта на господин Филпот.

— Изглежда, че госпожа Лий е съвсем безобидна — обади се Ели. — Глупаво беше от моя страна да се плаша чак толкова.

— Вие сте се изплашили? — той отново повдигна вежди. — Толкова ли лошо бе предсказанието?

— Нищо чудно, че се стресна — побързах да кажа. — То звучеше повече като заплаха, отколкото като предсказание.

— Заплаха?! — не можеше да повярва той.

— Ами така ми се стори. А и когато се преместихме тук, още първата нощ се случи нещо.

Разказах му за камъка, който счупи прозореца.

— Боя се, че напоследък са се навъдили доста хулигани — отбеляза той. — Макар че при нас не са толкова много, не е като по други места. И все пак се случва. Жалко, но трябва да го призная.

Той погледна към Ели:

— Много съжалявам, че са ви изплашили. Отвратително е, че се е случило през първата нощ, в която сте се нанесли.

— Е, вече го преодолях — усмихна се Ели. — Но не беше само това. Не след дълго се случи още него.

Разказах му и него. Една сутрин излязохме и намерихме мъртва птица, изкормена с нож, а до нея малко листче, на което неграмотно беше надраскано: „Пръждосвайте се оттук, ако си знаете интереса“.

Филпот изглеждаше наистина ядосан:

— Трябваше да съобщите в полицията.

— Не искахме — поясних аз. — Това още повече щеше да ги настрои (които и да са) срещу нас.

— Трябва да се сложи точка на всичко това — заяви Филпот, който изведнъж се превърна в длъжностно лице. — В противен случай така ще си карат. Сигурно считат, че това е голям майтап. Само че... само че прилича на нещо повече от майтап. Прекалено мръсно и... злонамерено е. — Той като че ли говореше на себе си. — Не изглежда някой от тукашните хора да ви има зъб. На вас лично, искам да кажа.

— Не, едва ли е от това! Тук никой не ни познава — казах аз.

— Ще разследвам случая — обеща Филпот. Той стана да си върви и се огледа.

— Знаете ли, вашата къща ми харесва. Дори не предполагах, че ще ми хареса. Аз съм малко старомоден. Така да се каже — със заостренели вкусове. Обичам старите сгради. Не ми се нравят всички

тия серийно произвеждани кибритени кутийки, които се издигат из цялата страна. Огромни кутии. Като кошери. Обичам сградата да има някакъв орнамент, да притежава известна грация. Но тази къща ми хареса. Тя е семпла и предполагам напълно модерна, но си има свой облик и излъчване. А когато от нея погледнеш навън, всичко изглежда по-различно от това, което си виждал преди. Интересно е. Много е интересно. Кой я е проектирал? Английски архитект или чужденец?

Разказах му за Сантоникс.

— М-м, да. Струва ми се, че съм чел някъде за него. Не беше ли в „Дом и градина“?

Отвърнах, че той е много известен.

— Ще ми се някой път да се запозная с него, въпреки че едва ли ще знам за какво да говоря. Никак не съм артистичен.

След това предложи да уговорим ден, когато да отидем да вечеряме у тях.

— Да видим дали ще ви хареса моята къща.

— Навярно е стара.

— Построена е през 1720 година. Прекрасна епоха. Оригиналната къща е била строена по времето на кралица Елизабет, но през 1700 година изгоряла и на същото място била издигната нова.

— Значи винаги сте живели тук — рекох.

Нямах предвид лично него, разбира се, но той ме разбра.

— Да. Тук сме живели от елизабетинските времена. Понякога преуспяващи, понякога разорени. Продавали сме земя, когато нещата тръгвали на зле и сме я купували отново, когато са се оправяли. Ще ми бъде приятно да ви я покажа на вас двамата — приключи разказа си той и се усмихна към Ели:

— Доколкото зная, американците обичат старите къщи. Колкото до вас, едва ли ще ви направи впечатление — обърна се към мен.

— Нямам претенции, че разбирам нещо от старини — признах си.

След това майорът си тръгна. Един спаниел го чакаше в колата. Тя беше очукана и стара, с изтъркана боя, но вече бях наясно с нещата и знаех, че въпреки всичко, в това кътче на света, той бе Господ Бог и самият Господ Бог ни бе засвидетелствал своето одобрение. Беше очевидно, че Ели му хареса. Бях склонен да мисля, че и аз му харесах, макар да забелязах как от време на време ме стрелваше с изпитателен

поглед, сякаш светкавично преценяваше нещо, с което не се беше сблъсквал преди.

Когато се върнах в гостната, Ели внимателно слагаше парченцата стъкло в кошчето за боклук.

— Жалко, че се счупи — изрази съжалението си тя. — Харесваше ми.

— Бихме могли да си купим друг. Моделът е нов.

— Известно ми е, Майк, но от какво се сепна?

Помислих за миг.

— От нещо, което каза Филпот. Напомни ми нещо, което ми се случи като бях дете. Бяхме се заиграли с един мой съученик и нали си бяхме щури и глупави, тръгнахме да се пързаляме на тамошното езеро. Ледът не ни издържа, толкова бяхме загубени. Преди някой да успее да измъкне моя приятел, той потъна и се удави.

— Какъв ужас!

— Именно. Съвсем го бях забравил, докато Филпот не спомена за брат си.

— Но на мен майорът ми допадна, Майк. А на теб?

— Много. Какво ли представлява жена му?

В началото на следващата седмица отидохме на вечеря у Филпот. Той имаше къща в джорджиански стил, с изящни очертания. Отвътре беше доста запусната, но удобна. По стените на дългата трапезария бяха окачени портрети, които реших, че са на предците. Повечето от тях бяха нарисувани според мен доста зле, макар че ако се почистеха, може би щяха да изглеждат по-прилично. Вниманието ми беше привлечено от един портрет на русо момиче, облечено в розов атлаз. Майор Филпот се усмихна и отбеляза:

— Избрахте най-хубавата. Това е истински Гейнзбъро и то доста добър, макар че моделът му е създавал доста грижи на времето. Жената била сериозно заподозряна, че е отровила съпруга си. Но може и да са били предубедени спрямо нея, задето е чужденка. Джървис Филпот попаднал на тази картина някъде в странство и я купил.

Бяха поканени и някои други съседни да се запознаят с нас. Един възрастен мъж — доктор Шоу, с вежливи, но изтъркани обноски. Наложил се да си тръгне преди вечерята да е свършила. Там бе и пасторът — млад и сериозен, а също и някаква жена на средна възраст с груб глас, която развъждала дребни ирландски кученца. Присъстваше

и едно красиво, мургаво момиче на име Клаудия Хардкасъл, която била пристрастена към конете.

Двете с Ели много си допадаха. Ели обожаваше ездата и също както Клаудия страдаше от алергия.

— В Щатите получавам пристъпи най-вече от пуха на глухарчетата — обясняваше тя, — но понякога и от конете. Вече не ме измъчва толкова много, защото лекарите там могат да предпишат какви ли не чудеса за всякакъв вид алергии. Ще ви дам от моите капсулки. Светлооранжеви са. Ако не забравяте да вземате по една, преди да излезете на езда, най-много да кихнете един-два пъти.

Клаудия Хардкасъл намери, че това би било прекрасно.

— От камилите получавам по-силни пристъпи, отколкото от конете — обясни тя. — Миналата година ходих в Египет и през целия път покрай пирамидите от очите ми течаха сълзи.

Ели каза, че някои хора получават пристъпи от котки.

— И от възглавници.

И те продължиха да разговарят за алергии.

Аз седях до госпожа Филпот. Тя беше висока и стройна жена, която говореше изключително само за здравето си в интервалите между обилните ястия. Даде ми пълен отчет за различните си болести, разказа ми как нейният случай е объркал ред видни представители на медицинската наука. Направи едно епизодично светско отклонение колкото да ме попита с какво се занимавам аз самият. Отбих удара и тогава тя положи не твърде настойчиви усилия да научи кого от присъстващите познавам. С пълно право можех да отговаря „никого“, но сметнах, че ще е добре да се въздържа — още повече, че тя не беше истински сноб и всъщност това никак не я интересуваше.

Госпожа Ирландски кученца, чието истинско име така и не чух, беше много по-обстоятелствена в разпита, на който ме подложи, но аз я отклоних към темата за всеобщата греховност и некомпетентността на ветеринарните лекари. Всичко течеше тихо и мирно, макар и доста скучно.

Когато по-късно се разхождах безцелно из градината, към мен се приближи Клаудия Хардкасъл.

— Чувала съм за вас от брат си — изтърси безцеремонно тя. Погледнах я изненадано. Не можех да си представя, че е възможно да познавам какъвто и да е брат на Клаудия Хардкасъл. Попитах:

— Сигурна ли сте?

Тя изглежда се забавляваше.

— Всъщност той построи къщата ви.

— Искате да кажете, че Сантоникс е ваш брат?

— Наполовина. Не го познавам много добре. Рядко се виждаме.

— Той е възхитителен.

— Зная, че някои хора мислят така.

— А вие не мислите ли?

— Не мога да бъда сигурна. Той сякаш има две лица. По едно време беше почнал да се проваля главоломно... Хората не искаха да имат нищо общо с него. И тогава като че ли се промени. Съвсем неочаквано започна да преуспява в професията си. Беше като... — тя затърси точната дума — беше като осенен.

— Аз мисля, че е точно така.

После я попитах дали е виждала нашата къща.

— Откакто я завършиха, не съм.

Казах, че трябва да дойде да я види.

— Предупреждавам ви, че няма да ми хареса. Не обичам съвременни къщи. Любимият ми период е кралица Ана.

Каза, че ще предложи Ели за член на голф клуба. И че ще ходят заедно на езда. Ели щяла да си купи кон и може би не един. Изглежда се бяха сприятелили.

Докато ми показваше конете си, Филпот подхвърли няколко думи за Клаудия.

— Препуска като ловджийска хрътка — рече той. — Жалко, че си е объркала живота.

— Така ли?

— Омъжила се за някакъв богаташ, доста по-стар от нея. Американец, казвал се Лойд. Но не потръгнало. Разделили се почти веднага. Тя си върнала моминското име. Имам чувството, че няма да се омъжи повторно. Станала е мъжемразка. Жалко.

В колата на път за вкъщи Ели въздъхна:

— Скучно, но приятно. Хората са приятни. Тук ще бъдем много щастливи, нали, Майк?

— Да — отвърнах аз, пуснах волана и хванах ръката ѝ.

Когато пристигнахме, оставих Ели пред къщата и подкарах колата към гаража.

След малко долових тихите звуци на китара. Ели имаше великолепна стара испанска китара, която сигурно струваше сума пари и често пееше с тихия си равен глас като си акомпанираше с нея. Звучеше много приятно. Повечето песни ми бяха съвсем неизвестни. Струва ми се, че някои от тях бяха американски спиричуъли, а други — старинни ирландски и шотландски балади — нежни и много тъжни. Нямаха нищо общо с поп музиката. Навярно бяха фолклорни.

Заобиколих терасата и преди да вляза се спрях пред прозореца.

Ели пееше една от моите любими песни. Вече не помня как се казваше. Тихичко си напяваше думите, навела глава над китарата и нежно докосваше струните. Мелодията бе натрапчива и сладостно тъжна.

*Тъй орисан е отколе
всеки с радост и неволя.
Туй като запомним, значи,
кратко в пътя си да крачим.
Всяка нощ и всяка заран пак
някой ражда се немил-недраг.
Всяка заран пак и всяка нощ
някой пък се ражда за разкош,
някой пък се ражда за разкош,
а друг някой — за безкрайна нощ.*

Тя вдигна глава и ме видя.

— Защо ме гледаш така, Майк?

— Как те гледам?

— Гледаш ме като че ли ме обичаш...

— Разбира се, че те обичам. А как да те гледам?

— А за какво си мислиш?

Отговорих бавно и напълно искрено:

— Мислех си за първия път, когато те видях... Беше застанала под тъмната ела.

Да, бях си спомнил тъкмо този първи миг, когато видях Ели, изненадата и вълнението...

Ели се усмихна и тихичко запя:

*Всяка заран пак и всяка нощ
някой пък се ражда за разкош,
някой пък се ражда за разкош,
а друг някой — за безкрайна нощ.*

Човек не осъзнава кои моменти от живота му са наистина важни, преди да е станало твърде късно.

Този ден, когато бяхме ходили на вечеря у Филпот и се прибрахме толкова щастливи у дома, беше един от тези мигове. Но тогава още не знаех това. Разбрах го по-късно.

— Изпей ми оная песничка за мухата — помолих аз.

Тя премина на друга, жизнерадостна танцова мелодийка и запя:

*С небрежен замах,
мушице добра,
с нехайна ръка
спрях твойта игра.
Муха като теб
не съм ли и аз?
Дали ти не си
човек като нас?
Със песен кръжа
дорде някой ден
безумна ръка
не смаже и мен.
А щом е живот
и дъх мисълта,
щом тя ако спре
настъпва смъртта —
не съм ли и аз
мушица добра?
Живея така,
така ще умра.*

Ох, Ели, Ели...

ПЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА

Най-лошото е, че на този свят нищо не става така, както си го мислил!

Настанихме се в нашата къща, заживяхме в нея и се откъснахме от всички точно както възнамерявах.

Точно както предвиждах. Само че се оказа невъзможно да се откъснем от всички. Продължиха да прииждат на тълпи отвсякъде — от отвъд океана, откъде ли не още.

Първа се появи оная чума, мащехата на Ели. Почна да изпраща писма и телеграми и да настоява Ели да ѝ намери посредници за закупуване на имот. Според твърденията ѝ останала толкова очарована от нашата къща, че и тя на всяка цена трябвало да се сдобие с къща в Англия. Щяло да ѝ бъде приятно всяка година да прекарва по няколко месеца там. Веднага след последната си телеграма цъфна и тя самата. Наложил се да я развеждаме наоколо, за да разглежда обявените за продан имоти. Накрая почти се спря на една къща, която се намираще на около петнайсет мили от нашата. Не искахме да идва там, дори само при мисълта за това ни прилягало, но не можехме да ѝ го кажем. А и да ѝ го кажехме, това нямало да ѝ попречи да купи мястото. Не можехме да я заставим да не идва. Ели съвсем не искаше това. Докато чакахме сведенията на землемерите, пристигнаха няколко телеграми.

Чичо Франк изглежда се беше забъркал в поредната каша. Доколкото можах да разбера, ставало дума за някаква нечиста сделка, поредно мошеничество, от което можело да се измъкне само с голяма сума пари.

Господин Липинкот и Ели също си разменяха телеграми. Впоследствие се оказало, че между него и Станфърд Лойд са възникнали недоразумения. Станало беше скандал около капиталите на Ели. В своето невежество и лековерие бях си въобразил, че щом някой живее в Америка, той наистина се намира от нас на огромно разстояние. Не съзнавах, че за роднините на Ели, както и за деловите ѝ сътрудници, не е никакъв проблем да вземат самолета до Англия и обратно за двадесет и четири часа.

Първо долетя Станфърд Лойд. След него Андрю Липинкот. Наложих си Ели да ходи в Лондон и да ги посреща. Аз нищо не разбирах от разните им там финансови операции. Всеки си мереше приказките много внимателно. Трябваше да се урежда нещо около попечителството над състоянието на Ели. Появили се бяха злостни обвинения, че или господин Липинкот протака нещата, или Станфърд Лойд бави сметките.

В затишието между тези тревоги ние двамата открихме нашето Разкошество. Още не бяхме опознали цялото си имение, освен частта, намираща се в близост до къщата. Бяхме свикнали да поемаме по някоя горска пътечка, за да видим къде ще ни отведе. Веднъж тръгнахме по една пътечка, толкова обрасла с бурени, че едва се виждаше. Но ние упорито я следвахме и накрая стигнахме до нещо, което Ели нарече Разкошество. То представляваше малка, бяла и смешна кулообразна къщичка. Бе напълно запазена, така че само я почистихме, измазахме я и занесохме там маса, няколко стола, диван и ъглов бюфет, в който наредихме съдове от китайски порцелан и чаши. После добавихме няколко бутилки. Стана чудесно наистина. Ели предложи да си разчистим и пътечката, та да се стига по-лесно, но аз се възпротивих. Казах, че ще бъде по-забавно, ако никой друг, освен нас не я знае. Ели намери идеята за много романтична.

— В никакъв случай не бива да го показваме на Кора — подхвърлих аз и тя се съгласи.

Веднъж като се връщахме оттам, не първия път, а по-късно, когато Кора вече си беше заминала и ние отново се надявахме да намерим покой, Ели ненадейно се препъна както тичаше пред мен в корена на някакво дърво, падна и си навехна глезена.

Дойде доктор Шоу и каза, че навяхването е тежко, но че Ели ще се възстанови и вероятно след седмица ще може да ходи отново. Тогава тя изпрати да повикат Грета. Не можех да се противопоставя. Нямаше друга жена, която да се грижи за имението. Прислугата не вършеше много работа, а и Ели се нуждаеше от Грета. И ето, че Грета дойде.

Тя дойде, което за Ели бе истинска благодат. Грета решаваше всички въпроси и поддържаше домакинството в идеален ред. Дори когато прислугата изведнъж ни напусна, оплаквайки се, че мястото е твърде усамотено (все ми се струва, че Кора ги беше настроила така), Грета сложи обяви и почти веднага осигури друга двойка

прислужници. Полагаше грижи за глезена на Ели, развличаше я, носеше ѝ разни неща, които знаеше, че обича — книги, плодове и други подобни, за които аз нямах и представа, че ѝ харесват. Двете изглеждаха страшно щастливи заедно. Ели очевидно бе доволна от присъствието на Грета.

Грета така и не си тръгна... Тя остана. Ели ме попита:

— Нали нямаш нищо против Грета да остане малко?

— Разбира се, че не, ни най-малко.

— Присъствието ѝ толкова много ме облекчава — продължаваше Ели. — Разбираш ли, има толкова много чисто женски неща. Толкова е самотно като няма друга жена наоколо.

Забелязах, че с всеки изминат ден Грета все повече взема нещата в свои ръце, дава наставления, разпорежда се с всичко. Давах си вид, че присъствието ѝ ме радва. Обаче един ден, докато Ели лежеше с вдигнат крак в гостната, а ние с Грета бяхме излезли на терасата, между нас избухна кавга. Не помня какво точно я предизвика. Нещо, което Грета беше казала, ме подразни и аз хапливо ѝ отговорих. И така продължихме ожесточено да се заяждаме. Повишавахме тон. Тя изричаше най-злостните и резки думи, които ѝ идваха на езика, а и аз не ѝ оставах длъжен. Обясних ѝ, че е нахална персона, която обича да се разпорежда, че използва твърде силното си влияние над Ели, но че няма да търпя през цялото време да водят Ели за носа. Крещяхме един срещу друг, когато накуцвайки, Ели внезапно излезе на терасата, загледа ту единия, ту другия и тогава аз рекох:

— Съжалявам, мила. Ужасно съжалявам.

Прибрах се в къщата и настаних Ели обратно на дивана. Тя прошепна:

— Не подозирах, изобщо не подозирах, че присъствието на Грета ти е толкова неприятно.

Започнах да я утешавам, успокоявах я, уверявах я, че не бива да ми обръща внимание, че просто съм си изтървал нервите и че понякога съм доста заядлив. Че цялата работа се състои в това, че Грета обича да се разпорежда. И че това може би е естествено, защото е свикнала да се държи така. Най-сетне заявих, че наистина много харесвам Грета, но просто съм си изтървал нервите, защото съм разстроен и разтревожен. И всичко завърши с това, че фактически аз помолих Грета да остане.

Беше действително ужасна разправия. Сигурно всички останали в къщата чуха какво става. Със сигурност поне чуха това новият ни прислужник и жена му. Като се ядосам здравата крещя. Такъв съм си. Вярно, че малко прекалих.

Изглежда Грета намираше за необходимо да показва голямата си загриженост за здравето на Ели и постоянно да ѝ повтаря какво да прави и какво да не прави.

— Всъщност тя никак не е здрава — натякваше ми Грета.

— Нищо страшно няма. Тя винаги се чувства идеално.

— Не, Майк, не е така. Доста е болнава.

Когато доктор Шоу дойде да прегледа глезена на Ели за пореден път и каза, че вече всичко е наред, само трябва да си превързва глезена, когато ходи по неравен терен, с цялата си мъжка нетактичност го попитах:

— Тя не е болнава, нали, доктор Шоу?

— Кой казва, че е болнава?

Доктор Шоу бе от онези лекари, които днес се срещат все рядко и в цялата околност беше известен като „Шоу — остави на природата“.

— Нищо ѝ няма, доколкото мога да преценя. Всеки може да си навехне глезена.

— Не става дума за глезена. Тревожа се, да не би да има болно сърце или някакво друго заболяване.

Той ме погледна над очилата си.

— Не си внушавайте такива неща, млади човече. Откъде ви дойде наум. Нямате вид на човек, който се тревожи за женски болести.

— Така казва госпожица Андерсън.

— А, госпожица Андерсън... Какво разбира тя? Нали няма медицинско образование?

— Не, няма.

— Местните клюки гласят, че жена ви е много богата. Разбира се, някои хора са на мнение, че всеки американец е богаташ.

— Наистина е богата — казах.

— Тогава ще трябва да запомните, че богатите жени се разболяват тежко по много причини. Винаги се намира лекар, който да им предпише прахове и хапчета, стимуланти или транквиланти, все

неща, без които щеше да е по-добре. Селските булки са много по-здрави, защото никой не се тревожи за здравето им.

— Тя наистина гълта някакви хапчета.

— Ако искате, ще я прегледам профилактично. Може и да разбера какви боклуци са й дали. Винаги съм казвал: „Изхвърлете всичко това на боклука!“

Преди да си тръгне, той се обърна към Грета:

— Господин Роджърс ме помоли да направя профилактичен преглед на госпожата. Не открих нищо извън нормата. Мисля, че повече движение и чист въздух ще й се отразят добре. Какви лекарства взима?

— Пие някакви хапчета, когато е отпаднала и таблетки за сън, когато има нужда.

Двамата с доктор Шоу се заеха да прегледат рецептата. Ели лекичко се усмихваше.

— Аз не ги гълтам, доктор Шоу. Само капсулите за алергията.

Шоу им хвърли едно око, прочете рецептата и каза, че не са вредни. После се зае с рецептата за сънотворните.

— Имате ли проблеми със съня?

— Не, откакто живея в провинцията. Струва ми се, че откакто съм дошла, не съм взела нито една таблетка.

— Чудесно — потупа я той по рамото. — Нищо ви няма, миличка. Освен дето понякога се тревожите малко повече. И това е всичко. Тези капсули са съвсем леки. Днес много хора ги взимат и на никого не са повредили. Можете да продължите да ги пиете, но оставете приспивателните.

— Просто не знам какво ме накара да се притесня толкова. Навярно Грета — вметнах аз.

— О, Грета прекалено се суети около мен — засмя се Ели. — Тя самата не взима никакви лекарства. Майк, ще трябва да разчистим и да изхвърлим всички тези неща.

Ели вече съвсем се бе сприятелила със съседите. Клаудия Хардкасл се отбиваше доста често и понякога двете ходеха заедно на езда. Аз не можех да яздя. През целия си живот се бях занимавал само с коли и всякакви механизми. Нищо не разбирах от коне, при все че един път в Ирландия чистих обори седмица-две. Тогава реших, че някой път, когато съм в Лондон, ще отида да се науча да яздя хубаво в

някоя първокласна конюшня. Не исках да започвам да се уча в провинцията. Сигурно щяха да ми се смеят. Мислех, че ездата се отразява добре на Ели. Пък и ѝ беше приятно.

Грета я насърчаваше да ходи на езда, макар самата тя да не разбираше нищо от коне.

По съвет на Клаудия от някаква разпродажба и Ели си купи един дорест кон на име Боеца. Непрекъснато я молах да внимава, когато излиза да язди сама, но тя ми се присмиваше:

— Яздя от тригодишна.

Обикновено яздеше два-три пъти седмично. Грета караше колата и прескачаше до Маркет Чадуел да напазарува. Веднъж докато вечеряхме, Грета възкликна:

— Ох, тия ваши цигани! Сутринта се появи една ужасна наглед старица. Стоеше на средата на пътя. Можех да я прегазя. Направо се изпречи пред колата. Наложих се рязко да спра. И тя се качваше нагоре по хълма.

— Защо? Какво искаше?

Ели ни слушаше, но нищо не каза. При все това ми се стори доста разтревожена.

— Искаше да ме уплаши, дяволите да я вземат! — отвърна Грета.

— Тебе ли да уплаши? — попитах я язвително аз.

— Каза да ѝ се махам от очите. „Тази земя тук е циганска. Вървете си!“ — повтаряше. „Всички си вървете. Вървете си там, откъдето сте дошли, ако не искате да ви се случи нещо.“ После размахна пръст и ми се закани. „Ако ви прокълна, добро няма да видите оттук насетне. Нашата земя ще купувате, а? Къщи ще вдигате на наша земя, а? Не щем да има къщи там, където трябва да има катуни!“.

Грета продължаваше да дърдори. Леко намусена, Ели ми каза по-късно:

— Майк, нямаш ли чувството, че всичко това звучи невероятно?

— Сигурно Грета малко преувеличава.

— Наистина не звучи много правдоподобно. Питам се дали Грета не си го измисля.

Аз се подвоумих.

— Защо да си измисля?

После рязко попитах:

— Ти нали не си виждала Естер напоследък? Дори когато ходиш да яздиш?

— Циганката ли? Не.

— Май не си много сигурна.

— Като че ли я зървах. Надничаше между дърветата, но никога не се приближи дотолкова, че да я позная.

Един ден обаче Ели се прибра пребледняла и разтреперана. Старицата се била показала между дърветата. Ели дръпнала поводите и спряла, за да поговори с нея. Циганката се заканвала с пръст и мърморела нещо под носа си. Ели разказваше:

— Този път се ядосах и я попитах: „Какво търсиш тук? Това не е твоята земя. Земята е наша и къщата е наша.“

Тогава старата циганка рекла: „Тази земя никога няма да бъде ваша, никога няма да я притежавате. Казах ви веднъж, казах ви и втори път. Няма да ви предупреждавам повече. Не ви остава много време, да знаете. Виждам смърт. Ето я, зад лявото ти рамо. Смъртта е застанала до теб, смъртта ще те грабне. Този кон, дето го яздиш, има бяло копито. Не знаеш ли, че кон с бяло копито носи нещастие? Виждам смърт, виждам голямата къща, която построихте, цяла в развалини.“

— Всичко това трябва да се прекрати! — избухнах аз.

Този път Ели не го обърна на смях. И двете с Грета изглеждаха разтревожени. Веднага отидох в селото. Най-напред спрях пред къщата на госпожа Лий. Поколебах се за момент, но там не светеше и аз се отправих към полицията. Познавах дежурния сержант Кийн, един разумен и изряден човек. Той ме изслуша и рече:

— Съжалявам, че ви е създала неприятности. Много е остаряла и сигурно става досадна. Но досега не ни е създавала затруднения. Ще поговоря с нея да ви остави на мира.

— Много ви моля.

Сержантът малко се подвоуми:

— Не искам да правя никакви предположения, господин Роджърс, но да знаете някой в околността да ви има зъб? На вас или на съпругата ви?

— Не ми се вярва. Защо?

— Напоследък старата Лий разполага с доста пари. Не мога да разбера откъде идват...

— За какво намеквате?

— Възможно е някой да ѝ плаща — някой, който иска да ви прогони оттук. Преди време тук стана нещастен случай. Един човек от селото ѝ беше платил, за да уплаши и примамии съседа му. По същия начин — със заплахи, предупреждения, урочасване... Селяните са суеверен народ. Просто няма да повярвате колко села в Англия имат своя собствена така да се каже вещица. Тогава тя си взе бележка и доколкото знае не е правила такива неща. Но пак е възможно. Обича парите... Хора като нея са готови на всичко за пари.

Аз обаче не можех да допусна такова нещо. Изтъкнах пред Кийн, че тук никой не ни познава.

— Дори не сме имали време да си създадем врагове.

Прибрах се у дома разтревожен и объркан. Като свърнах край ъгъла на терасата, чух тихия звън на китарата и видях един висок силует, изправен до прозореца. Гледаше вътре, после се обърна и приближи към мен. За миг ми се стори, че това е нашата циганка. Изпитах облекчение, когато видях Сантоникс.

— А, ти ли си — въздъхнах с облекчение аз. — Откъде изскочи така? Не сме те виждали цяла вечност.

Той не отговори веднага. Хвана ме за ръката и ме дръпна встрани от прозореца.

— Значи тя е тук? — възкликна. — Никак не се учудвам. Сигурен бях, че рано или късно ще дойде. Защо ѝ позволи? Тя е опасна. Би трябвало да знаеш това.

— За Ели ли говориш?

— Не, не за Ели. За онази другата! Как ѝ беше името? Грета.

Аз се облеших насреща му.

— Знаеш ли що за човек е Грета или не знаеш? Дойде значи, а? Встъпи във владение! Вече няма отърване от нея. Дошла е, за да остане тук.

— Ели си изкълчи глезена — обясних аз. — Грета дойде да се грижи за нея. Тя... сигурно скоро ще си тръгне.

— Ти май нищо не разбираш. Тя отдавна е решила, че ще живее тук. Знаех си го. Стана ми ясна още когато дойде, докато строяхме къщата.

— Все пак Ели се нуждае от нея — смотолевих аз.

— Е, да, нали е живяла известно време при Ели. Ще знае как да се справя с нея.

Същото беше казал и Липинкот. Сам се убедих по-късно колко беше прав.

— Искаш ли я да стои тук, Майк?

— Не мога да я изхвърля от къщата — рекох с раздразнение. — Тя е стара приятелка на Ели. Най-добрата ѝ приятелка. Какво по дяволите мога да направя?

— Не, струва ми се, че нищо не можеш да направиш. Нали така? — промърмори Сантоникс.

Той ме погледна по много особен начин. Самият Сантоникс беше особен човек. Никога не можеш да разбереш какво точно иска да каже.

— Майк, знаеш ли накъде си тръгнал? Имаш ли представа? Понякога имам чувството, че не.

— Знам, разбира се. Постъпвам, както намеря за добре. Отивам, където аз искам.

— Наистина ли? Чудно ми е. Чудно ми е дали ти самият знаеш какво искаш. Боя се за теб, когато Грета е тук. Разбери, тя е по-силната.

— Какво те кара да мислиш така? Въпросът не е в силата.

— Не е ли? Тъкмо там е, струва ми се. Тя е силна, от онези, които винаги постигат целта си. Ти не искаше Грета да идва тук. Нали така каза. Но ето, че тя е тук. Наблюдавах ги — седят си двете с Ели, седят си у дома, настанили се удобно, бърбят си. А ти какво си, Майк? Външно лице? Или може би не?

— Трябва да си полудял, щом ми говориш такива работи. Какво значи „външно лице“? Да не би да не съм съпруг на Ели?

— Ти ли си съпругът на Ели или Ели е твоята съпруга?

— Съвсем си откачил. Каква е разликата?

Сантоникс въздъхна. Изведнъж раменете му увиснаха, сякаш животът бе отлетял от него.

— Нищо не достига до теб — рече той. — Не мога да те накарам да чуеш. Не мога да те накарам да разбереш. Понякога си мисля, че разбираш, а понякога — че нищо не знаеш. Нито за себе си, нито за някой друг.

— Виж, Сантоникс, толкова съм ти задължен. Ти си прекрасен архитект, но...

Лицето му доби характерния си странен израз.

— Да, аз съм добър архитект. Тази къща е най-хубавата ми работа. Изключително съм доволен от нея. Такава къща желаше ти. И

Ели желаете такава къща, за да живее с теб в нея. Тя я получи, ти също. Изгони тази жена, Майк, преди да е станало много късно.

— Това ужасно ще разстрои Ели.

— Тази жена си прави с вас каквото поиска — констатира Сантоникс.

— Чуй ме добре. Грета ми е неприятна, лази ми по нервите. Преди няколко дни се скарахме ужасно. Но нищо не става толкова лесно, колкото си мислиш.

— Не, с нея няма да бъде лесно.

— Който е нарекъл това място Циганското землище и е казал, че е прокълнато, сигурно е имал право — ядосах се аз. — Цигани изскачат насреща ни иззад дърветата, размахват юмруци и ни предупреждават, че ако не се разкараме оттук, ще ни сполети страшна участ. Това място, където трябваше да царят добротата и красотата.

Последните ми думи бяха скромни. Изрекох ги, сякаш друг ги изричаше вместо мен.

— Да, трябвало е — подхвърли Сантоникс. — Трябвало е. Но злите сили не му позволяват да стане такова, а?

— Сигурно не вярваш...

— Много са странните неща, в които вярвам... Познавам донякъде злото. Не си ли усещал понякога, че в мен самия има нещо зло? Винаги е било така. Затова усещам, когато злото е наблизо, макар и не винаги да мога да преценя откъде точно идва. Искam къщата, която построих, да бъде очистена от злото! Разбираш ли? — гласът му се извиси заплашително. — Разбираш ли? За мен това е много важно.

След това той изведнъж се промени.

— Хайде, стига сме говорили глупости. Да вървим да видим Ели.

Влязохме през балконската врата. Ели много се зарадва на Сантоникс.

Вечерта архитектът се държеше както обикновено. Нямаше повече превземки. Беше чаровен и безгрижен както винаги. Обръщаше се предимно към Грета и пускаше в ход целия си чар. А той имаше изключителен чар. Човек би могъл да се закълне, че нашият приятел е поразен и увлечен по чужденката и всячески се мъчи да ѝ се хареса. Това ме наведе на мисълта, че Сантоникс е наистина опасен, че в него се таи много повече, отколкото съм предполагал.

Грета винаги бе отзивчива към проявите на възхита. Този път се показва в пълния си блясък. Тя владееше изкуството в даден случай да прикрива красотата си, а в друг — да я разкрие с цялата ѝ сила. Тази вечер изглеждаше по-красива от всякога. Усмиваше се на Сантоникс и го слушаше като омагьосана. Опитвах се да проумея държанието му. Никога не можеш да разбереш Сантоникс. Ели изрази надеждата, че той ще остане няколко дни при нас, но архитектът поклати глава. Каза, че се налагало да си тръгне на другия ден.

— Сигурно в момента строите нещо и сте зает?

Той отвърна, че не, току-що бил излязъл от болница.

— Още веднъж ме закърпиха, но сигурно за последен път.

— Как така са ви закърпили?

— Източват заразената кръв от тялото ми и ми преливат здрава и свежа червена кръв.

— Как така? — потръпна Ели.

— Не се безпокойте — рече Сантоникс. — С вас никога няма да стане такова нещо.

— Но защо е трябвало да се случи с вас — възропта Ели. — Жестоко е.

— Не, не е жестоко. Чух какво си пеехте преди малко:

*Тъй орисан е отколе
всеки с радост и неволя.
Туй като запомним, значи,
кротко в пътя си да крачим.*

Мен не ме е страх, защото зная своето предназначение на земята. А що се отнася до вас, Ели:

*Всяка заран пак и всяка нощ
някой пък се ражда за разкош,*

— Това е за вас.

— Бих искала да се почувствам спокойна.

— Не сте ли спокойна?

— Не обичам да ме заплашват. Нито пък да стоварват проклетия над мен.

— За циганката ли говорите?

— Да.

— Хайде, забравете я. Поне тази вечер я забравете. Нека да бъдем щастливи. За ваше здраве, Ели. Желая ви дълъг живот, а на себе си пожелавам бърза и лека смърт. Желая на Майк да бъде много щастлив тук...

Той млъкна и вдигна чашата си към Грета.

— Е? А на мене какво? — попита тя.

— Ами на вас... какво да ви пожелаая? Може би успех? — подхвърли той полунасмешливо, с иронично — въпросителна интонация.

Рано на другата сутрин Сантоникс си тръгна.

— Що за странен човек — каза Ели подире му. — Изобщо не мога да го разбера.

— И аз не разбирам приказките му дори наполовина.

— Той познава — рече Ели замислено.

— Познава бъдещето ли?

— Не, не това имах предвид. Познава хората. Казвала съм ти го и друг път. Познава хората по-добре и от самите тях. Затова понякога ги мрази, понякога ги съжалява. Във всеки случай мен не ме съжалява.

— Защо да те съжалява? — попитах.

— Ами защото... не довърши Ели.

ШЕСТНАДЕСЕТА ГЛАВА

На другия ден следобед, докато крачех забързан из най-тъмната част на гората, където сянката на борове бе по-зловеща от другаде, зърнах силуета на висока жена, застанала край пътя. Бързо и импулсивно отстъпих от пътеката. Бях решил, че това е циганката, но направо изпръхнах от ужас като видях кой беше всъщност. Там стоеше майка ми — висока, строга и сивокоса.

— Боже господи, мамо, как ме изплаши — възкликнах. — Какво правиш тук? Да ни видиш ли си дошла? Колко пъти те канихме!

Всъщност изобщо не я бяхме канили. Бях ѝ отправил една доста хладна покана и това беше всичко. И то по такъв начин, че със сигурност да не приеме. Не исках да идва тук. Никога не съм искал.

— Точно така. Най-накрая дойдох да ви видя. Да видя добре ли сте. Значи това е голямата къща, която сте си построили. Вярно, че е голяма — отбеляза тя, като надничаше през рамото ми.

Стори ми се, че в гласа ѝ долавям онази порицаваща язвителност, която и очаквах.

— Май е доста голяма за такива като мен, а?

— Не съм казала такова нещо, синко.

— Но си го мислеше.

— Не си роден за такова нещо и няма да излезе нищо свястно, ако не си знаеш мястото.

— Никой нищо нямаше да постигне, ако те слуша.

— Да, знам на какво мнение си по въпроса. Амбициите никому не са донесли полза. Само вгорчават живота.

— Е, стига си опявала, за бога. Хайде, ела лично да видиш каква страхотна къща имаме и да си навириш носа. И да видиш каква страхотна жена имам, та и пред нея да си навириш носа, ако ти стиска.

— Жена ти ли? Виждала съм я вече.

— Как така си я виждала? — попитах.

— Значи не ти е казала, а?

— Какво да ми каже?

— Че идва да ме навести.

— Да те навести ли е идвала? — втрещих се аз.

— Да. Стоеше на вратата един ден, натискаше звънеца и изглеждаше малко уплашена. Много красиво момиче и много мило, нищо че носи такива луксозни дрехи. Попита ме: „Вие ли сте майката на Майк?“, а аз ѝ рекох: „Аз съм, а вие коя сте?“, пък тя отвърна: „Аз съм неговата жена. Дойдох да се запозная с вас. Струва ми се, че не е редно да не се познаваме...“. Казах ѝ: „Хващам се на бас, че той не е искал да идвате.“ Тя се подвоуми малко, а аз я успокоих: „Не се безпокойте. Знам си момчето и знам какво иска и какво не иска“. А тя се притесни още повече: „Вие сигурно си мислите, че Майк се срамува от вас, че се срамува, понеже и той, и вие сте бедни, а пък аз съм богата. Съвсем не е така, уверявам ви. Той изобщо не е такъв. Наистина не е, повярвайте ми“. Продължих да я успокоявам: „Не се притеснявайте, миличка. Знам недостатъците на момчето си. Знам ги, но този не е между тях. Не се срамува от майка си, нито пък се срамува от потеклото си.“ „Майк не се срамува от мен“ повторих, „по-скоро се страхува от тебе. Добре го познавам.“ Това ѝ се стори интересно и тя се усмихна: „Сигурно всички майки си мислят така — че изцяло познават синовете си. И затова синовете винаги се притесняват.“

Отговорих, че сигурно донякъде е така. Като е млад човек е склонен да се прави на това, което не е. Спомням си, че като бях малка, в къщата на леля ми на стената над леглото беше нарисувано едно голямо око в позлатена рамка. Там пишеше: „Ти виждаш мене, Боже“. Тръпки ми полазваха по гърба всеки път, преди да заспя.

— Трябваше да ми каже, че е идвала при теб — ядосах се аз. — Не разбирам защо го е скрила от мен. Трябваше да ми каже.

Наистина ме хвана яд. Много ме доядя. Не можех да си представя, че Ели има тайни от мен.

— Сигурно е била уплашена от това, което е направила, но няма защо да се страхува от теб, моето момче.

— Хайде, ела да видиш къщата — предложих.

Не можах да разбера дали хареса къщата или не. Според мен — не. Докато оглеждаше стаите все бърчеше вежди, а след това влезе в стаята до терасата. Там седяха Ели и Грета. Току-що се бяха прибрали и Грета носеше алена вълнена пелерина, която покриваше раменете ѝ наполовина. Майка ми втренчи поглед в тях. За момент застина на

място, сякаш беше пуснала корени. Ели скочи и изтича през стаята да я посрещне.

— О, та това е госпожа Роджърс! — извика тя, сетне се обърна към Грета: — Това е майката на Майк. Дошла е да ни види, нас и къщата. Не е ли чудесно? Запознайте се, приятелката ми, Грета Андерсън.

Протегна и двете си ръце, взе ръцете на мама в своите, а мама продължаваше да я гледа втренчено, а после премести изпитателния си поглед към Грета.

— Да, разбирам — мърмореше си тя. — Разбирам.

— Какво разбирате? — попита Ели.

— През цялото време се чудех как ли ще изглежда всичко тук — тя пак се огледа. — Да, хубава е къщата, хубави завеси, хубави кресла, хубави картини.

— Ще пиете ли чай?

— Вие изглежда току-що сте привършили с чая.

— Това не пречи — засмя се Ели и се обърна към Грета: — Грета, не ми се ще да звъня, ще отидеш ли до кухнята да ни направиш малко пресен чай?

— Разбира се, миличка — отговори Грета и излезе от стаята, като преди това хвърли през рамо настойчив, почти уплашен поглед към майка ми.

Майка ми седна.

— Мамо, къде ви е багажът? Нали ще останете?

— Не, моето момиче. Няма да оставам. Връщам се с влака след половин час. Само исках да намина да ви видя.

После добави бързо, навярно искаше да се възползва от отсъствието на Грета:

— Не се тревожи, мила, аз му разказах как идва да ме навестиш.

— Извинявай, че не ти казах, Майк — рече твърдо Ели, — но ми се стори, че може би така е по-добре.

— Тя дойде, само защото има добро сърце. Оженил си се за добро момиче, Майк. Пък и е красива. Да, много е красива.

После майка ми добави едва чуто:

— Съжалявам.

— Съжалявате? — Ели беше леко озадачена.

— Съжалявам, че си мислех такива неща — каза майка и додаде малко напрегнато. — Е, както казваш, такива са майките. Винаги са недоверчиви към снахите си. Но откакто те видях, ми е ясно, че синът ми е имал късмет. Струваше ми се прекалено хубаво, за да е вярно.

— Каква наглост — възразих с усмивка аз. — Винаги съм имал отличен вкус.

— Искаш да кажеш, че винаги си имал вкус към лукса — каза майка ми, заглеждана в брокатените завеси.

— Все пак аз не съм най-лошото, което човек с вкус към лукса би могъл да избере — засмя се Ели.

— Карай го да пести понякога. Ще му се отрази добре на характера.

— Никак не искам да си усъвършенствам характера — намесих се. — Предимството да имаш съпруга е, че съпругата смята всичко в теб за съвършено. Нали така, Ели?

Ели беше отново щастлива. Разсмя се.

— Майк, ти надмина себе си в самонадеяността си.

Грета се върна с чайника. Тъкмо бяхме преодолели първоначалната си напрегнатост, но с влизането на Грета, тя като че ли се появи наново. Майка ми отхвърли всички опити на Ели да я накара да остане и в края на краищата Ели престана да настоява. Двамата изпроводихме майка ми по криволичещата пътека до входната врата.

— Как наричате това място? — попита майка ми ненадейно.

— Циганското землище — отвърна Ели.

— Да, тук е имало цигани.

— Откъде знаеш? — попитах.

— Видях една циганка, като идвах. Много странно ме изгледа.

— Нищо й няма, само дето е малко по-мургава.

— Какво като е по-мургава? Тя наистина ме гледаше много особено. Да не би да е нещо недоволна от вас?

— Мисля, че няма причина — каза Ели. — Въобразила си е, че сме я прокудили от земята й и така нататък.

— Сигурно иска пари — заключи майка ми. — Такива са циганите. Непрекъснато вдигат врява до небето колко са онеправдани. Като им дадеш малко пари, веднага млъкват.

— Като че не обичате циганите — рече Ели.

— Крадливо племе са. Не искат да работят и често посягат към чуждото.

— Е, стига. Да не се тревожим повече.

Майка ми се сбогува и попита:

— А коя е младата дама, дето живее при вас?

Ели започна да разказва как Грета е живяла с нея цели три години преди да се оженим и как благодарение на нея се е избавила от сивото живуркане.

— Грета направи всичко, което беше по силите ѝ да ни помогне. Тя е прекрасен човек. Не мога да си представя как щях да се оправя без нея.

— Тя с вас ли живее или ви е на гости?

Ели отбегна въпроса.

— Ами тя... тя в момента живее с нас..., защото аз си изкълчих глезена и някой трябваше да се грижи за мен. Но вече се оправих.

— Най-добре е младоженците да живеят сами — отбеляза майка ми.

Докато тя се отдалечаваше надолу по хълма, ние стояхме до портата.

— Тя има много силен характер — бавно каза Ели. Наистина бях много ядосан, че без да ме предупреди беше ходила да търси майка ми. Но когато се обърна към мен и ме погледна с леко вдигната вежда и весела, полусмирена, полудоволна момичешка усмивка, веднага омекнах.

— Значи ти си ми една малка измамница.

— Нали виждаш, че понякога ми се налага.

— Като в една Шекспирова пиеса, която играха в нашето училище: „Измамила баща си, тя би могла и тебе да измами“.

— Ти Отело ли игра?

— Не, аз бях бащата. Сигурно затова си спомням тази реплика. Фактически трябваше само да кажа...

— „Измамила баща си, тя би могла и тебе да измами“ — произнесе замислено Ели. — Аз дори не можах да измамя баща си. Сигурно щях да го сторя по-нататък.

— Той също като мащехата ти едва ли щеше да се зарадва на женитбата ни.

— И на мен така ми се струва. Винаги съм мислела, че татко страдаше от предразсъдъци. — Тя пак се усмихна весело като малко момиченце. — Така че сигурно и аз като Дездемона щях да измамя баща си и да избягам с теб.

— А защо толкова напираше да се запознаеш с майка ми? — полюбопитствах.

— Не че толкова исках да се запозная с нея, но ужасно се притеснявах, че не го правя. Ти почти нищо не казваш за нея, но разбрах, че тя е сторила всичко, което е по силите ѝ, за да ти бъде от полза. Помагала ти е и е работила до изнемога, за да ти даде добро образование и тъй нататък. Помислих си, че от моя страна ще е подло и неблагоприятно да не отида.

— Грешката нямаше да е твоя, а моя.

— Да, де напълно ми е ясно, че ти не искаше да ходя при нея.

— Да не мислиш, че имам комплекс за малоценност по отношение на майка си? Не е вярно, Ели, уверявам те. Причината не е в това.

— Сега вече знам, че не е. Просто си искал да се отървеш от майчината ѝ намеса.

— Майчината ѝ намеса?

— Ами тя е човек, който много добре знае какво трябва да правят другите. Сигурно е настоявала да се хванеш на работа.

— Точно така. Сериозна работа. Да се установя на едно място.

— Сега вече няма значение — каза Ели. — Съветът е много добър, но това едва ли е най-добрият съвет за теб, Майк. Ти не си човек, който ще се установи на едно място. Не искаш да оставаш на едно място. Ще ти се да пътуваш, да гледаш, и да правиш всевъзможни неща — винаги да си на върха на успеха.

— Искам да остана заедно с теб в тази къща — прекъснах я аз.

— За известно време може би... и сигурно... сигурно винаги ще искаш да се връщаш тук. Аз също. Сигурна съм, че всяка година ще се връщаме тук и че тук ще бъдем по-щастливи от където и да е другаде. Ала ти ще искаш да ходиш и по други места. Ще искаш да пътуваш, да разглеждаш, да купуваш, може да измисляш нови проекти за градината ни. Можем да прескочим да разгледаме италианските градини, японските градини, каквито щем градини.

— Да се живее с теб е много вълнуващо. Прости ми, че се държах така.

— О, дръж се както намериш за добре. Не се боя от теб — каза Ели и смръщено констатира: — Майка ти не хареса Грета.

— Много хора не харесват Грета.

— И ти в това число.

— Виж какво, Ели, ти само това повтаряш. Не е вярно. Ревнувах малко в началото и това е всичко. Вече се разбираме отлично.

После подхвърлих:

— Струва ми се, че понякога тя поставя хората в неудобно положение.

— И господин Липинкот също не я харесва, нали? Според него тя има прекалено голямо влияние над мен.

— А така ли е?

— Не знам защо питаш. Да, може и да има. Това е съвсем естествено. Тя е властна личност, а аз имах нужда от някой, на когото да се опра и да се доверявам. Някой, който да застане зад мен.

— И да ти помогне да си стъпиш на краката? — попитах шеговито.

Влязохме в къщата уловени за ръка. Кой знае защо следобедът изглеждаше толкова мрачен. Може би слънцето, което току-що се бе отдръпнало от терасата, бе оставило след себе си това усещане за мрак. Ели попита:

— Какво има, Майк?

— Не зная. Изведнъж ме полазиха тръпки.

— Потънали са ти гемиите, нали така казват.

Грета не се мяркаше никъде. Слугите казаха, че е излязла на разходка.

Сега, когато майка ми знаеше всичко за женитбата ми и се бе запознала с Ели, направих нещо, което отдавна си бях наумил. Изпратих ѝ чек за солидна сума. Писах ѝ да се премести в по-голямо жилище и да си купи мебели, ако има желание. Ей такива работи. Казано честно, много се съмнявах, че ще приеме. В интерес на истината, аз не бях спечелил тези пари с честен труд. Както и очаквах, майка ми върна чека, скъсан на две, с една набързо надраскана бележка: „Не желая да имам нищо общо с това. Ти никога няма да се промениш. Зная вече. Бог да ти е на помощ.“

Ядосано хвърлих писмото и казах на Ели:

— Виждаш ли що за човек е майка ми. Оженил съм се за богато момиче, живея от парите на богатата си жена, а старата деспотка не одобрява това!

— Не се тревожи — каза Ели. — Много хора мислят така. Ще им мине. Тя много те обича, Майк.

— Тогава защо постоянно иска да ме променя? Да ме вкара в нейния калъп. Аз съм си аз. Ничий калъп не ми е по мярка. Вече не съм й момченцето на мама, да ме прави каквото си иска. Аз съм си аз. Голям човек съм. Самостоятелен!

— Ти си си ти — усмихна се Ели. — И аз те обичам.

След това, навярно за да ми отвлече вниманието, тя ме попита за нещо, което ме разтревожи.

— Какво мислиш за новия ни слуга?

Изобщо не се бях замислял за него. Какво имаше да се мисли? Във всеки случай го предпочитам пред предишния, който не си даваше труд да скрие презрението си към моето обществено положение.

— Всичко му е наред. Защо?

— Просто се питах дали не е ченге.

— Ченге ли? Как така?

— Детектив. Сигурно чичо Андрю го е пратил.

— Защо?

— Ами... за всеки случай, при евентуални похищения. В Щатите винаги имахме охрана. Особено в провинцията.

Още едно от неудобствата на това да имаш пари, а аз не се и бях сещал за него.

— Отвратителна идея!

— Ами не знам... Аз като че ли съм свикнала. Има ли значение? Човек всъщност не забелязва.

— Дали и жена му е замесена?

— Сигурно, въпреки че готви чудесно. Най-вероятно чичо Андрю или пък Станфърд Лойд, все някой от двамата го е измислил и е платил на предишните да напуснат, а тези двамата са били на линия, готови да заемат местата им. Трябва да е било съвсем лесно.

— И не са ти казали?

— И през ум не би им минало да ми кажат. Можех да вдигна голям скандал. Може и да бъркам — продължаваше тя сънливо. —

Само че когато такива хора са те заобикаляли непрекъснато, добиваш някакъв нюх.

— Бедното богато момиченце — процедих аз вбесен. Ели не ми обърна внимание.

— Това е доста точно определение.

— Непрекъснато научавам по нещо ново за теб, Ели.

СЕДЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

Чудно нещо е сънят. Лягаш си с тревогите около разни цигани, потайни врагове, насадени в къщата ти детективи, възможности за покушение и какво ли не още. А сънят помита всичко. Отпътуваш надалече и не знаеш къде си бил, но се събуждаш в съвършено нов свят. Няма тревоги, няма опасения. Така стана и с мен, когато на седемнайсети септември се събудих сякаш обзет от ликуване.

— Чудесен ден — повтарях си убедено. — Ще бъде един чудесен ден.

Наистина мислех така. Приличах на хората от рекламата, които ти предлагат да отидеш, където поискаш и да правиш каквото поискаш. Прехвърлят в главата си разни планове. Бях се уговорил с майор Филпот да се видим на една разпродажба в провинциална къща на около петдесет мили оттук. Предлагаха се няколко наистина много добри неща и вече си бях набелязал две-три в каталога. Изпълнен бях с въодушевление.

Филпот разбираше от стилни мебели, сребро и други подобни неща не от интерес към изкуството, а просто защото беше познавач. Целият му род бяха познавачи.

На закуска прегледах каталога. Ели слезе готова за езда. Тя вече яздеше всяка сутрин — понякога сама, понякога с Клаудия. Като американка имаше навика да изпива по едно кафе и чаша портокалов сок, без да хапва нищо друго на закуска. Сега, когато нямаше какво да ме притеснява, моите вкусове доста се бяха доближили до тези на някой викториански земевладелец. Много обичах топлите блюда, наредени върху бюфета. Тази сутрин закусвах бърбечета, наденички и бекон. Вкусотия.

— Грета, какво правиш? — попитах.

Тя отговори, че има среща с Клаудия Хардкасл на гарата в Маркет Чадуъл и двете ще ходят в Лондон на „бял“ търг. Попитах, какво е това.

— Наистина ли ще се продават само бели неща?

Грета ме изгледа надменно и каза, че „бял“ търг означавало разпродажба на домашни тъкани, одеяла, кърпи, чаршафи и така нататък. На Бонд стрийт имало някакъв специализиран магазин, който предлагал много изгодни условия с намалени цени и тя вече си била набавила каталога. Обърнах се към Ели:

— Е, щом Грета днес ще бъде в Лондон през целия ден, защо не вземеш колата и да се срещнем в „Джордж“ в Бартингтън. Там според стария Филпот храната е чудесна. Той предложи да дойдеш. В един часа. Минаваш през Маркет Чадуел и три мили по-нататък завиваш. Доколкото знам има поставен знак.

— Добре — каза Ели. — Ще дойда.

Помогнах ѝ да се качи на коня и тя препусна между дърветата. Ели обичаше ездата. Обикновено тръгваше по една криволичеща пътека, излизаше на Свладището и препускаше в галоп на връщане. Оставих ѝ по-малката кола, защото беше по-лесна за паркиране, а аз взех големия Крайслер. Пристигнах в имението Бартингтън малко преди да започне търга. Филпот беше вече там и ми пазеше място.

— Има някои доста интересни неща — рече той. — Една-две хубави картини. Един Ромни^[1] и един Рейнълдс^[2]. Не зная дали ви интересува.

Поклатих глава. В момента ме занимаваха само модерни художници.

— Дошли са неколцина търговци — продължи Филпот. — Двамина от Лондон. Виждате ли слабия мъж с тънките устни ей там? Това е Кресингтън. Той е много известен. Жена ви не е ли с вас?

— Не, тя не се интересува особено от търгове. А и специално тази сутрин не исках да идва.

— Така ли? Защо?

— Искам да я изненадам с нещо. Забелязахте ли експонат 42?

Той хвърли поглед в каталога, сетне огледа стаята.

— Хм. Онова писалище ли? Да. Много е красиво. Едно от най-добрите произведения от *rarier mache*, които съм виждал. И като писалище е рядкост. Има доста такива, но това е ранен образец. Никога досега не съм виждал подобен.

Върху писалището беше инкрустиран Уиндзорският замък, а от двете страни бе обкръжен от букетчета рози, магарешки бодли и детелина.

— Запазено е — каза Филпот и ме изглежда любопитно. — Не бих предположил, че е по вашия вкус, но...

— А, не е. Прекалено е накичено и е твърде дамско за мен. Но Ели обича такива неща. Следващата седмица има рожден ден и искам да ѝ го поднеса като подарък. Една изненада. Затова не исках да знае за днешното наддаване. Сигурен съм, че нищо не би ѝ доставило по-голямо удоволствие. Действително ще остане изненадана.

Влязохме, заехме местата си и търгът започна. Предметът, който исках да закупя, всъщност достигна твърде висока цена. И двамата лондонски търговци изглежда проявиха интерес към него, макар че единият бе толкова обигран и сдържан, че едва можеше да се забележи лекото потрепване на каталога в ръцете му, който аукционерът съсредоточено наблюдаваше. Купих и едно кресло с резба в стил Чипъндейл^[3], което ми се стори, че ще отива на нашия хол, и няколко огромни, добре запазени завеси от брокат.

— Е, надявам се, че ви беше приятно — каза Филпот, докато ставаше, след като аукционерът обяви сутрешната разпродажба за закрыта. — Имате ли желание да дойдем пак следобед?

Поклатих глава отрицателно.

— Не, във втората част няма нищо, което да ме интересува. Предимно спално обзавеждане, килими и така нататък.

— Да, и аз мисля, че няма да ви бъде интересно. Ами тогава — погледна часовника си той — най-добре да тръгваме. Ели ще дойде ли в „Джордж“?

— Да, ще ни чака там.

— Ами... ъ-ъ... госпожица Андерсън?

— Грета замина за Лондон. На така наречения „бял“ търг. С госпожица Хардкасл, струва ми се.

— А, да. Клаудия спомена нещо онзи ден. Напоследък цените на чаршафите и другите такива неща са направо фантастични. Знаете ли колко струва една ленена калъфка за възглавница? Тридесет и пет шилинга. А беше само шест.

— Добре сте запознат с цените на нещата за дома.

— Ами слушам като се оплаква жена ми — усмихна се Филпот. — Изглеждате в чудесно настроение, Майк. Много щастлив.

— Защото купих писалището. Или поне отчасти заради това. Просто тази сутрин се събудих щастлив. Нали знаете, има дни, в които

всичко ти е наред.

— Внимавайте, на това му се казва „мъртвешко веселие“.

— „Мъртвешко веселие“? Това шотландски израз ли е?

— Случва се преди нещастие, момчето ми — каза Филпот, — по-добре овладейте възбудата си.

— Е, не се впрягайте на такива тъпи суеверия.

— И на циганските прокоби ли?

— Не сме виждали нашата циганка напоследък. Поне тази седмица.

— Може и да не е тук — рече Филпот.

Попита ме дали ще го взема с колата си и аз се съгласих.

— Няма смисъл от двете коли. Ще ме оставите по пътя на връщане, нали? Ели с кола ли ще дойде?

— Да, с малката.

— Надявам се в „Джордж“ да ни нахранят добре — рече майор Филпот. — Прегладнял съм.

— Вие купихте ли нещо? От вълнение не забелязах.

— Да, когато се наддава, човек трябва да е съсредоточен и да следи другите. Не, нищо не купих. Опитах един-два пъти, но всичко надскочи моята цена.

Разбихах, че макар Филпот да притежаваше огромни имения наоколо, не разполагаше с много налични пари. Може да се каже, че той беше едър земевладелец, но беден човек. Можеше да разполага с пари само ако продадеше голяма част от земите си, но той не искаше да продава земя. Обичаше я.

Стигнахме в „Джордж“, където вече имаше много коли, сигурно на хора от разпродажбата. Не виждах Ели. Влязохме и аз се озърнах за нея, но още не се беше появила. Както и да е, едва минаваше един.

Седнахме да пийнем бира, докато я чакаме да пристигне. Заведението беше претъпкано. Погледнах в трапезарията. Масата, запазена за нас, още беше празна. Различих доста познати местни физиономии. На една маса до прозореца седеше мъж, който също ми се стори познат. Сигурен бях, че съм го срещал някъде, но не можех да си спомня къде. Реших, че не е от тоя край, защото дрехите му не бяха тукашни. Разбира се, навремето срещях много хора и нямаше как да ги помня всичките. Не си спомням обаче да го бях виждал на

разпродажбата. Лицата винаги подвеждат, ако не можеш да ги свържеш с времето и мястото, където си ги виждал.

Властващата кралица на заведението прошумоля в ефектната си черна коприна в стил крал Едуард (дреха, която винаги носеше) и се приближи да ме попита:

— Скоро ли ще заемете масата си, господин Роджърс? Има един-двама чакащи.

— Жена ми ще бъде тук всяка минута — отвърнах. Върнах се при Филпот. Реших, че Ели е спукала гума и предложих:

— По-добре да влизаме. Започнали са да се притесняват. Вижте колко е претъпкано днес. Страхувам се, че Ели не е от най-точните.

— А, дамите смятат за свое преимущество да ни карат да ги чакаме — рече Филпот в своя старовремски стил. — Съгласен, Майк. Щом нямате нищо против, да влезем и да започнем обяда.

Влязохме в трапезарията, поръчахме бифтек и пирог с бърбечета.

— Не е хубаво от страна на Ели така да ни кара да я чакаме — казах и сетне добавих, че това навярно е станало, само защото Грета е в Лондон. — Ели е свикнала Грета да има грижата около нейните срещи, да ѝ напомня, да я изпраща на време и така нататък.

— Тя е доста зависима от госпожица Андерсън, така ли?

— В това отношение, да.

Продължавахме да се храним. От бифтека и пирога с бърбечета преминахме към ябълкова торта с някакъв съмнителен крем отгоре ѝ.

— Питам се дали изобщо не е забравила — казах внезапно.

— По-добре да позвъните.

— Да, най-добре ще бъде.

Отидох до телефона и позвъних. Госпожица Карсен, готвачката, отговори:

— А, вие ли сте господин Роджърс! Госпожа Роджърс още не се е прибрала.

— Как така още не се е прибрала? Откъде не се е прибрала?

— От езда.

— Но тя излезе веднага след закуска. Не може да е яздила цяла сутрин.

— Нищо не ме е предупредила. Очаквах я да се върне.

— Защо по-рано не се обади да ми кажеш?

— Ами не знаех къде да ви търся. Нямах представа къде сте отишли.

Казах ѝ, че се намирам в кръчмата „Джордж“ в Бартингтън и ѝ оставих номера да се обади веднага щом Ели се прибере или щом разбере нещо за нея. После се върнах при Филпот. Той веднага позна по лицето ми, че нещо се е случило.

— Ели още не се е върнала. Тази сутрин отиде на езда. Ходи почти всяка сутрин, но за половин или най-много един час.

— Не се тревожете предварително, момко — успокои ме майорът. — Нали знаете колко е уединено наоколо. Може конят да е пострадал нещо и тя да е тръгнала пеша. Из всички тези бърда и свлачища над гората няма почти никой, по когото би могла да съобщи.

— Ако е променила намерението си и е решила да поязди още или да се срещне с някого, щеше да позвъни тук. Щеше да предаде да ни съобщят.

— Е, не се разстройвайте. Най-добре ще бъде да тръгнем веднага и да видим какво можем да разберем.

Като излязохме на паркинга, оттам тръгна друга кола. Вътре беше човекът, когото забелязах в трапезарията и изведнъж ми прищрака кой беше той. Станфърд Лойд или някой, който страхотно приличаше на него. Зачудих се какво прави тук. Дали не беше дошъл да ни види? В такъв случай беше странно, че не ни е предупредил. В колата до него седеше жена му, която много приличаше на Клаудия Хардкасл, но тя нали беше отишла в Лондон на пазар с Грета. Съвсем се обърках...

Докато пътувахме, Филпот ме погледна един-два пъти. Долових погледа му и казах с горчивина:

— Е, да. Нали казахте сутринта, че ме е обзело „мъртвешко веселие“.

— Не мислете за това. Може да е паднала и да си е изкълчила глезена или нещо подобно. Тя е добър ездач. Виждал съм я. Не ми се вярва да е станала злополука.

— Винаги може да стане злополука — рекох аз.

Карахме бързо и най-сетне стигнахме до пътя към свлачището над нашето място и се огледахме наоколо. Почнахме да разпитваме хората. Спряхме един човек, който копаяше тор и той ни поднесе първите новини.

— Видях кон без ездач преди повече от два часа. Щях да го хвана, но той препусна в галоп щом само го доближих. Човек обаче не видях.

— Най-добре да караме към къщи — предложи Филпот. — Може там да има някакви вести от нея.

Пристигнахме у дома, но вести нямаше. Намерихме коняря и го изпратихме да обходи бърдата с кон и да търси Ели. Филпот телефонира у тях и също изпрати човек. Двамата с него поехме по една горска пътечка, по която Ели често яздеше, и стигнахме до тамошните възвишения.

Най-напред не се виждаше нищо. После тръгнахме по самия край на гората, откъдето излизаха много пътеки. И ето че я открихме. Видяхме нещо, което много приличаше на смачкана купчина дрехи. Конят се беше върнал и сега пасеше близо до смачканата купчина. Затичах се с всички сили. Филпот ме последва по-бързо, отколкото можех да предположа за годините му.

Тя беше там — легеше свита на кълбо, обърнала към небето бледото си дребно личице.

— Не... не мога — простенах аз и се извърнах.

Филпот се приближи до нея и коленичи. Почти веднага се изправи.

— Да повикаме доктор Шоу. Той е най-близо — каза той. — Но... едва ли има смисъл, Майк.

— Искате да кажете, че е мъртва?

— Да. Излишно е да се преструваме, че не е.

— О, божичко! — извиках и извърнах лице. — Не мога да повярвам. Само не и Ели.

— Ето, пийнете — рече Филпот.

Извади бутилка от джоба си, отвори я и ми я подаде. Аз я надигнах и жадно отпих.

— Благодаря — казах.

Тогава дойде конярят и Филпот го изпрати да доведе доктор Шоу.

---

[1] Джордж Ромни (1734 — 1802) — английски живописец, майстор на портрета. — Б.пр. ↑

[2] Джошуа Рейнълдс (1723 — 1792) — английски живописец и теоретик на изкуството, рисувал предимно исторически и митологични

сюжети. — Б.пр. ↑

[3] Стил в мебелировката, създаден от Томас Чипъндейл, съчетаващ функционалната целесъобразност на формите с изящни очертания. — Б.пр. ↑

ОСЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

Шоу пристигна с очукан стар джип, с който сигурно в лошо време посещаваше пациентите си в крайните ферми. Почти не ни погледна. Веднага отиде и се наведе над Ели. После приближи към нас.

— Мъртва е най-малко от три-четири часа. Как се е случило?

Обясних му, че тази сутрин както винаги след закуска бе излязла на езда.

— Имало ли е някакви злополуки досега като отива на езда?

— Не, тя умееше да язди.

— Знам, че умееше. Виждал съм я един-два пъти. Питам дали наскоро не се е случило нещо, което малко да ѝ е опънало нервите. Ако конят се е подплашил?

— Защо да се подплашва? Той е кротко животно...

— Специално този кон съвсем не е злонравен — каза майор Филпот. — Държи се добре, спокоен е. Има ли нещо счупено по нея?

— Още не съм я прегледал изцяло, но като че няма физически наранявания. Вероятно травмата е вътрешна. Не е изключено и да е шок.

— Но човек не умира от шок — рекох.

— Случвало се е и да умират. Ако е имала слабо сърце...

— В Америка казваха, че имала слабо сърце... или поне някаква слабост, не разбрах точно.

— Хм... при прегледа не открих и следа от подобно нещо. Е, нали още нямаме кардиограф. Но сега няма смисъл да говорим по този въпрос. По-късно ще разберем. След разследването.

Докторът ме погледна загрижено и ме потупа по рамото:

— Хайде, вървете си вкъщи и си легнете. Вие самият сте в шок.

Наоколо ни вече се бяха събрали трима-четирима души, появили се както само селяните умеят да изникват неизвестно откъде. Някакъв пешеходец се бе отбил от пътя, за да разгледа нашата групичка, една червенобуза стрина, която сигурно бе тръгнала към близката ферма по

прекия път и един стар работник по поддържане на пътищата. Те се тухкаха и говореха един през друг.

— Горкичката! И толкова млада!

— Да бе, толкова млада! Конят ли я е хвърлил?

— А, на кон вярва да нямаш.

— Това нали е госпожа Роджърс, американката от Кулите? Когато най-накрая престанаха да се вайкат и да охкат, дойде ред на стария работник да ни каже нещо по-конкретно.

Той клатеше глава и повтаряше:

— Требе да съм видел кво стана. Требе да съм видел кво стана. Лекарят рязко се обърна към него:

— Какво си видял как става?

— Па видох коня как препуца из полето.

— Видя ли как падна госпожата?

— Не съм я видел. Видох я кога яздеше над гората, и подир туй се обърнах да чукам камъните за пътя. След туй чух копитата да чаткат, вдигнах очи и те го коня да препуца. Не се сетих, че може да е станало нещастие. Рекох си, госпожата е слязла и е пуснала коня да бега. Не идваше къмто мене, бегаше на другата страна.

— Не видя ли, че госпожата е паднала на земята?

— Ами не видим много надалеч. Коня видях, понеже се яви поблизо.

— Тя сама ли яздеше? Нямаше ли никой наблизко?

— Не, никой немаше наблизко. Сама беше. Яздеше наблизко, мина покрай мене и препусна нататък. Май тръгна към гората. Не, никой друг не видях, освен нея и коня.

— Може циганката да я е уплашила — обади се жената с червените бузи.

Аз чак се олюлях.

— Коя циганка? Кога?

— Ами трябва да е било... ами да, трябва да е било преди три-четири часа. Сутринта вървах по пътя и ще да е било към десет и четвърт като я видях тази циганка, дето живее в колибата в селото. Поне ми се стори, че е тя. Не бях чак толкова близо, та не съм сигурна. Ама само тя се разнася наоколо с червена пелерина.

— Циганката — повторих.

ТРЕТА ЧАСТ

ДЕВЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА

Извънредно трудно ми е да възстановя последователността на следващите събития. Както виждате, до този момент съзнанието ми е съвсем ясно. Само се колебаех откъде да започна, и това е всичко. Но оттук нататък животът ми бе разсечен като с нож на две. Не бях подготвен за това, което преживях след смъртта на Ели. Пълното объркване на хора, неща и събития вече не бе в моя власт. Всичко се случваше някъде покрай мен. Или поне така изглеждаше.

С мен хората бяха много любезни. Като че ли това си спомням най-добре. Препъвах се, гледах замаян и не знаех какво да правя. Спомням си, че Грета беше в стихията си. Тя притежаваше онази удивителна способност на жените да се нагърбят с грижите около дадена ситуация и да се справят с нея. Под справяне разбирам всички ония дребни и маловажни подробности, които човек трябваше да има предвид. Аз нямаше да съм в състояние да се оправя с тях.

Струва ми се, че първото, което по-ясно си спомням, след като откараха Ели и се прибрах вкъщи — в нашата къща — беше, че доктор Шоу идва да говори с мен. Не знам колко време беше минало. Той беше спокоен, внимателен, разумен. Обясняваше ми нещата разбрано и деликатно.

Приготовления. Спомням си, че използваше думата приготовления. Каква ненавистна дума е това. С всичко, което стои зад нея. Нещата от живота, за които има големи думи — любов-живот-смърт-омраза — не те управляват съществуването. Управляват го безброй други дребни и незначителни неща. Налага се да ги изтърпиш, макар и да не си помислял за тях, преди да ти дойдат на главата. Гробари, уреждане на погребения, следствие. Слуги, които влизат в стаите и спускат пердетата. От къде на къде трябва да се спускат пердетата — защото Ели била умряла. Господи какви глупости!

Спомням си, че по тази причина бях много благодарен на доктор Шоу. Той така внимателно и разумно вършеше всичко, деликатно обясняваше защо се налагат неща като следствието например. Говореше много бавно, спомням си, та да е сигурен, че го разбирам.

Идея нямах какво представлява едно следствие. Досега не беше ми се случвало нещо подобно. Струваше ми се напълно нереално и по някакъв начин дилетантско. Следователят бе дребничък, припрян човечец с пенсне. Трябваше да участвам в идентификацията, да разкажа как за последен път съм видял Ели на закуска, и как тя тръгна на обичайната си утринна езда и за нашата уговорка да се срещнем покъсно за обяд. Казах, че Ели изглеждаше както винаги съвсем здрава.

Показанията на доктор Шоу бяха дискретни, неопределени. Не беше установил сериозни наранявания, само изкълчена ключица и натъртвания, които се получават при падане от кон — нищо сериозно. Липсваха следи от насилие в момента на смъртта. Сигурно е паднала и не е мръднала повече. Според него смъртта е настъпила мигновено. Няколко особени органични увреждания, които да са причина за смъртта и той не можеше да намери друго обяснение, освен евентуален сърдечен удар вследствие шок. Доколкото можах да разбера медицинската терминология, Ели бе умряла вследствие недостиг на въздух. Нещо като задух. Органите ѝ били здрави, съдържанието на стомаха — нормално.

Грета, която също даде показания, твърдеше много категорично, отколкото по-рано пред доктор Шоу, че преди три-четири години Ели страдала от някакво сърдечно заболяване. Не знаела нищо по-конкретно, но се случвало роднините да споменават, че Ели имала слабо сърце и трябва да избягва всякакво претоварване. Не била чула нищо по-определено.

След това дойде ред на хората, които са видели Ели или са били наблизо по време на произшествието. Старецът, който разкопаваше торфа, беше пръв. Той видял госпожата да минава на петнайсетина метра от него. Знаел коя е тя без никога да е разговарял с нея. Била господарката на новата къща.

— Познавахте ли я по физиономия?

— Не, не я знаех точно, но познах коня, сър. Имаше едно бяло копито. Този кон беше на господин Кари от Шетългрум. Чуval съм само, че е кротък и добър кон, подходящ за жена.

— Неспокоен ли беше конят, когато го видяхте? Нещо да е буйствал?

— Не, беше съвсем кротък. Беше чудесна заран.

Каза, че наоколо нямало много хора или поне не бил забелязал. Не минавали често по тази пътека през полето, освен за по-напряко до някоя ферма. На около миля по-далеч я пресичала друга пътека. Нея сутрин видял един-двама души да минават оттам, но не забелязал нищо особено. Единият карал колело, другият вървял пеша. Били твърде далеч, та не могъл да ги познае, пък и не се загледал в тях. Каза, че по-рано, преди да види госпожата да язди, оттам минала циганката Лий или поне така му се сторило. Тя вървяла по пътеката насреща му, после свърнала и навлязла в гората. Често се случвало тя да минава през полето, да влиза и излиза от гората.

Следователят попита защо госпожа Лий не се е явила в съда. Мислел, че е призвана да даде показания. Обясниха му, че госпожа Лий преди няколко дни била напуснала селото, но никой не знае кога точно. Не оставила адрес. Често заминавала и се връщала, без да предупреди никого. Та нямало нищо необичайно. Всъщност един-двама души твърдяха, че според тях била изчезнала от селото преди деня на злополуката. Следователят отново се обърна към стареца:

— Сигурен ли сте, че наистина сте видели мисис Лий?

— Де да знам и аз. Смея ли да кажа такова нещо. Видях висока жена с широка крачка. Носеше червена пелерина, каквато госпожа Лий си слага понякога. Но не я загледах кой знае колко. Гледах си работата, зает бях. Може да е била тя, може и някой друг да е бил. Кой знае?

Колкото до останалото, той повтори това, което вече беше казал. Видял госпожата да язди наблизо, често я бил виждал и преди. Не обърнал бог знае какво внимание. Чак по-късно съгледал коня да препуска самичък. Като да бил уплашен от нещо, рече той. „Поне така изглеждаше“. Не можел да определи точно кога станало това. Може да било единадесет, може и по-рано. След някое време зърнал коня вече доста надалеч. Сигурно се връщал от гората.

Тогава следователят ме повика отново и ми зададе още няколко въпроса във връзка с госпожа Лий. Госпожа Естер Лий от Вайн Котидж.

— Вие и съпругата ви познавахте ли госпожа Лий?

— Доста добре.

— Разговаряли ли сте с нея?

— Да, няколко пъти. Или по-скоро — тя разговаряше с нас.

— Някога да е заплашвала вас или съпругата ви?

Замълчах за минута-две.

— В известен смисъл да. Но никога не съм допускал...

— Какво не сте допускали никога?

— Никога не съм взимал заплахите ѝ насериозно.

— Да сте останали с впечатлението, че тя има нещо против съпругата ви?

— Веднъж жена ми спомена нещо подобно. Каза, че според нея циганката ѝ има зъб за нещо, но не можеше да разбере за какво.

— Вие или съпругата ви някога да сте я гонили от земята си? Да сте я заплашвали, да сте се отнасяли зле с нея?

— Само тя се държеше агресивно.

— Да сте оставали някога с впечатлението, че тя е душевно неуравновесена?

Замислих се.

— Да, като че ли си беше въобразила, че земята, на която построихме къщата, е нейна или на племето, ѝ, или както се наричат те там. Определено в това отношение имаше някаква натрапчива идея — бавно продължавах аз. — Струва ми се, че положението ѝ се влошаваше и тя беше все по-обсебена от тази своя идея.

— Разбирам. Някога да е оказвала физическо насилие върху съпругата ви?

— Не — все така бавно отвърнах аз. — Мисля, че би било несправедливо да говоря такива неща. Ами всичко... цялата работа се изчерпваше само с цигански прокоби и предсказания. „Нещастие ще ви сполети, ако останете тук. Проклятие ще тегне над вас додето не се махнете оттук“.

— Споменавала ли е думата смърт?

— Да, струва ми се, че да. Не я вземахме насериозно. После се поправих: — Поне аз не я вземах насериозно.

— Смятате ли, че съпругата ви се е отнасяла сериозно към това?

— Опасявам се, че понякога да. Знаете, старицата умееше да всява тревога. Струва ми се, че тя не съзнаваше напълно говори или върши.

Заседанието приключи с това, че следователят отложи следствието за след две седмици. Всичко сочеше, че смъртта е настъпила вследствие на нещастен случай, но нямаше достатъчно

доказателства, които да изяснят какво го е предизвикало. Следователят отложи делото, за да изслуша показанията на госпожа Естер Лий.

ДВАДЕСЕТА ГЛАВА

На другия ден отидох при майор Филпот и направо му заявих, че искам да чуя неговото мнение. Старецът с торфа твърдеше, че видял жена, която същата сутрин отивала към гората и според него тя приличала на Естер Лий.

— Вие я познавате. Мислите ли, че тя действително е способна на предумишлено злодеяние?

— Не ми се вярва, Майк. За да направиш такова нещо трябва да имаш сериозна подбуда. Отмъщение за нанесена лична обида или нещо подобно. А какво ѝ е сторил Ели? Нищо.

— Знам, че звучи налудничаво. Но защо непрекъснато изникваше по този безумен начин, защо заплашваше Ели и се опитваше да я пропъди? Изглежда, че ѝ имаше зъб, но така и не разбрах защо. Никога преди това не беше виждала Ели. Какво друго можеше да бъде Ели за нея, освен някаква напълно непозната американка? Никога не са имали нищо общо.

— Зная, зная — рече Филпот. — Не мога да се освободя от чувството, че тук има нещо, което не разбираме, Майк. Не зная дали жена ви не е идвала в Англия, преди да се омъжи. Дали не е живяла някога по тия места?

— Не е, сигурен съм. Толкова е мъчително всичко. Всъщност аз не зная нищо за Ели. Не зная нито кого е познавала, нито къде е била. Ние просто се срещнахме. — Замълчах и го погледнах. — Не знаете как се запознахме, нали? Не? И след сто години няма да се сетите как се запознахме.

Неочаквано, напук на себе си, избухнах в смях. Едва се овладях. Усещах, че съм на ръба на истерията.

Гледах как търпеливо и внимателно ме изчаква да дойда на себе си. Този човек ми действаше благотворно. Нямаше съмнение.

— Ние се срещнахме тук — продължавах аз, — тук на Циганското землище. Бях прочел обявата за продажбата на Кулите и вървах нагоре по хълма, понеже това място ме беше заинтересувало. Така я видях за пръв път. Тя стоеше там под едно дърво. Стреснах я, а

може би тя ме стресна, но както и да е, така започна всичко. Така дойдохме да живеем в това дяволско, прокълнато място.

— И през цялото ли време чувствахте, че то е обречено?

— Не. Да. Не, всъщност не знам, никога не съм го признавал. Никога не съм искал да го призная, но мисля, че тя знаеше. Страхуваше се през цялото време.

После казах, натъртвайки на всяка дума:

— Според мен някой нарочно искаше да я изплаши.

Майорът попита много рязко:

— Какво искате да кажете? Кой е искал да я изплаши?

— Може би тази циганка. Не съм съвсем сигурен... Тя редовно причакваше Ели, говореше ѝ, че това място ще ѝ донесе нещастие, повтаряше ѝ да се махне оттук.

— Пфу! — избухна той. — Само ако знаех. Щях да поприказвам със старата Естер. Щях да я предупредя да не върши такива неща.

— Но защо го е правила? Какво я е карало?

— Като повечето хора и тя обича да си придава важност. Обича да отправя предупреждения към хората или да гадае бъдещето и да им предрича щастие. Да се прави, че знае съдбата на хората.

— Да предположим — подех аз, — че някой ѝ е платил. Чух, че обичала парите.

— Вярно, много обича парите. Ако някой ѝ е платил... както вие предполагате... Ама откъде ви хрумна това?

— Сержант Кийн подхвърли нещо такова — отговорих. — Сам нямаше да се сетя.

— Разбирам — той поклати глава замислено. — Не ми се вярва тя нарочно да е искала да уплаши жена ви дотам, та да предизвика нещастие.

— Едва ли е допускала, че инцидентът ще се окаже смъртоносен. Може да е подплашила коня. Да е пуснала фишек, да е размахала бял лист хартия... такива неща. Понякога имам чувството, че е изпитвала някаква лична вражда към Ели. И понятие нямам какви са причините за тази вражда.

— Това звучи съвсем невероятно.

— Това място някога да е било нейно? Земята имам предвид.

— Не. Може и да са гонили циганите от този имот и сигурно неведнъж са ги гонили. Циганите винаги ги гонят, но не ми се вярва

това да стане причина за смъртоносна вражда.

— Е, не — съгласих се с него. — Наистина едва ли е възможно. И все пак се чудя, дали няма нещо, което ние не знаем... Някой да й е дал пари.

— Нещо, което да не знаем... — какво може да е то?

Разсъждавах минута-две.

— Това, което ще кажа може да прозвучи съвсем невероятно. Да приемем, както предположи Кийн, че някой й е платил да направи всичко това. Какви подбуди е имал този някой? Да допуснем, че е искал да ни прогони. Насочили са се към Ели, не към мен, защото аз нямаше да се изплаша като нея. Искали са да я изплашат, за да я принудят — а така да принудят и двама ни — да се махнем оттук. Ако това е било целта им, трябва да има някаква причина някой, който да иска земята отново да бъде обявена за продан. Да кажем, че на някой нашата земя му трябва.

Замълчах.

— Предположението е логично — обади се Филпот. — Но не мога да разбера подбудите.

— Ами може да има залежи от някаква важна руда — предположих аз. — И никой да не знае за тях.

— Хм, не ми се вярва.

— Ами тогава заровено съкровище. Да де, знам че звучи съвсем нелепо. Или да кажем — парите от голям банков обир.

Филпот продължаваше да клати глава в знак на несъгласие, но вече не толкова категорично.

— Единствената друга възможност е да се върнем към това, което току-що говорихме. Зад госпожа Лий да стои някакъв човек, който й е дал пари. Може да съществува неизвестен враг на Ели.

— Но нямате представа кой може да бъде, нали?

— Нямам. Тя не познаваше никого тук. Поне в това съм сигурен. Нищо не я свързваше с това място.

Станах и прибавих:

— Благодаря ви, че ме изслушахте.

— Бих искал да съм ви по-полезен.

Излязох, като опипвах това, което носех в джоба си. Най-накрая се престраших и се върнах в стаята.

— Искам да ви покажа нещо — казах. — Всъщност щях да го занеса на сержант Кийн да видя какво ще каже той.

Бръкнах в джоба си и извадих голям камък, завит в смачкано парче хартия, на която пишеше нещо с печатни букви.

— Хвърлиха го през прозореца тази сутрин докато закусвах. Като слизах по стълбите чух как се счупи стъклото. И първия ден, когато дойдохме тук някой хвърли камък през прозореца. Не знам дали е същият човек.

Разгънах измачканото листче и му го показах. Беше мръсно парче обикновена хартия. На нея с много бледо мастило бе написано нещо. Филпот си сложи очилата и се приведе над него. Съдържанието му се изчерпваше с няколко думи. Там пишеше:

„Една жена уби съпругата ви.“

Филпот повдигна вежди.

— Странно — промърмори той. — Първата бележка с печатни букви ли беше написана?

— Не си спомням вече. Само ни предупреждаваха да се махаме оттук. Сега дори не мога да си спомня какво точно пишеше, но бях сигурен, че е работа на хулигани. Сега не е същото. Според вас този, който я е хвърлил, знае нещо?

— Може и да е само сляпата и безмилостна злобица на някой писач на анонимни писма. Вие поне знаете, че в селата те не са никак малко.

Майорът подаде бележката обратно.

— Струва ми се, че интуицията не ви лъже. Трябва да го занесете на сержант Кийн. Той ще знае повече от мен за писачите на анонимни писма.

Намерих сержант Кийн в полицейския участък. Той прояви голям интерес към бележката.

— Странни работи стават тук — рече той.

— Какво значи това според вас?

— Трудно е да се каже. Може да искат да набедят някого от чиста злоба.

— Като че този някой е госпожа Лий?

— А, не, едва ли щеше да бъде формулирано така. Може пък... ще ми се да мисля така, някой да е видял или да е чул нещо. Да е чул шум или вик, или пък конят да е препуснал покрай него и скоро след това да е видял или да е срещнал жената. Но във всеки случай изглежда става дума за друга жена, не за циганката, защото и без това всички мислят, че тя така и така е замесена. Тук като че ли става дума за друга жена.

— Ами циганката? — попитах. — Има ли някакви вести за нея? Намерена ли е?

Той бавно поклати глава.

— Обикновено знаем къде отива като изчезне оттук. Някъде из Източна Англия. Там има приятели сред циганите. Кълнат се, че не е стъпвала там, но те така си говорят. Нали разбирате, траят си. Добре я познават по тези краища, но никой не я е виждал. И все пак не вярвам, че може да е стигнала по-далеч от Източна Англия.

Имаше нещо особено в начина, по който каза това.

— Не ви разбирам много добре.

— Да погледнем от тази страна — уплашила се и то с основание. Нали е заплашвала жена ви, внушавала ѝ е страх, а ето, сега казват, че предизвикала някакъв инцидент, при който жена ви е умряла. Полицията ще я търси и тя го знае. Готова е да потъне вдън земя както се казва. Ще се опита да стигне колкото се може по-далече. Няма да смее да се показва пред хора. Няма да смее да пътува с обществения транспорт.

— Но нали ще я намерите? Видът ѝ бие на очи.

— Е, да, сигурно ще я намерим. Нужно е малко време. Стига наистина да е станало така.

— А мислите ли, че е станало нещо друго?

— През цялото време се чудя дали някой ѝ е плащал, да върши цялата тая работа.

— В такъв случай тя още повече ще иска да се махне оттук.

— Но и този някой друг също ще иска. Нали така, господин Роджърс.

— Говорите за лицето, което ѝ е давало пари — разчлених бавно думите си аз.

— Да.

— Възможно е това да е била жена.

— Възможно е също и някой друг да мисли така. И че започва да изпраща анонимни писма. Жената също ще се уплаши. Нали може и да не е искала да се случи такова нещо. Каквито и пари да е получила тази циганка, за да наплаши съпругата ви и да я прогони оттук, тя едва ли е целяла смъртта на госпожа Роджърс.

— Не, смъртта не е била предумишлена. Циганката е трябвало само да ни изплаши. Да изплаши жена ми и мен така, че да се махнем оттук.

— А сега чий ред е да се страхува? На жената, причинила злополуката. Това е Естер Лий. Нима ще се отърве? Да речем, че не тя го е направила. Тогава ще трябва да признае, че са ѝ плащали. Ще трябва да назове името. Ще каже кой ѝ е плащал, а на него това никак няма да му хареса. Нали, господин Роджърс?

— Става дума за онази неизвестна жена, която повече или по-малко приемаме, че съществува, без да сме сигурни в това?

— Все едно дали е мъж или жена, уверени сме, че някой ѝ е плащал. Ами нали този някой ще иска да ѝ затвори устата колкото се може по-бързо?

— Мислите, че може и да са я убили?

— Съществува такава възможност, нали? — каза Кийн. Сетне неочаквано смени темата. — Вие, господин Роджърс, нали знаете запусиялата къща в края на вашата гора?

— Знам я, но какво общо има тя? С жена ми я ремонтирахме и я постегнахме малко. Ходехме там от време на време, не много често във всеки случай. Не и напоследък. Защо питате?

— Ами като направихме оглед на околността, надникнахме и в запусиялата къща. Беше отключена.

— Никога не сме я заключвали. Там нямаше нищо ценно, освен разни овехтели мебели.

— Рекохме си, че старата Лий може да се е крила там, но не намерихме никакви следи от нея. Обаче намерихме ето това. И без това щях да ви го покажа.

Сержантът отвори едно чекмедже и извади малка позлатена запалка. Беше женска запалка и на нея с диаманти беше инкрустиран инициал. Буквата К.

— Това не е на жена ви, нали?

— Ами тук пише „К“. Не, не е на Ели. Тя нямаше подобна вещ. Нито пък е на госпожица Андерсън. Тя се казва Грета.

— И все пак някой я е изпуснал там. Изискана вещ. Сигурно е доста скъпа.

— „К“... — повторих замислено аз. — Не мога да се сетя за някой, който да има подобен инициал. Освен за Кора, мащехата на жена ми. Госпожа ван Стайвънсънт. Само че не мога да си представя как се промъква до запустялата къща по обраслата с бурени пътека. А и тя не стоя дълго при нас. Не повече от месец. Не си спомням някога да съм я виждал да използва тази запалка. Но може и да не съм обърнал внимание. По-скоро госпожица Андерсън ще знае.

— Тогава я вземете с вас и ѝ я покажете.

— Добре. Само че ако запалката е на Кора, наистина е странно, че не я видяхме последните няколко пъти, когато ходихме в запустялата къща. Там няма бог знае какво. Щяхме да я видим, ако беше на пода... Нали е била на пода?

— Да, съвсем близо до дивана. Е, разбира се, всеки е могъл да използва запустялата къща. Мястото е удобно за срещи на влюбени по всяко време. Имам предвид местните жители. Но едва ли у някой от тях ще се намери толкова скъпа вещ.

— Сещам се за Клаудия Хардкасл — подхвърлих. — Но се съмнявам, че може да притежава нещо толкова шикозно. Пък и какво ще прави в запустялата къща?

— Тя беше приятелка на жена ви, нали?

— Да, най-добрата ѝ приятелка тук. Знаела е, че няма да имаме нищо против да използва запустялата къща по всяко време.

— Аха — възкликна сержантът. Аз настойчиво го изгледах.

— Не мислите, че Клаудия Хардкасл по някакъв начин е била... враг на Ели, нали? Би било съвсем абсурдно.

— Съгласен съм, че няма причина, но кой може да каже, че познава жените? Предполагам... — започнах, но не завърших, защото това, което исках да кажа щеше да прозвучи съвсем нелудничаво.

— Кажете, господин Роджърс?

— Доколкото знам, Клаудия Хардкасл е била женена най-напред за някакъв американец на име Лойд. Всъщност главното доверено лице на жена ми в Америка се казва Станфърд Лойд. Е, сигурно стотици хора се казват Лойд и би било чисто съвпадение, ако

става дума за същия човек. А и какво общо може да има той с всичко това?

— Не звучи много правдоподобно. Обаче все пак...

Той замълча наред думата.

— Още по-странно е, че ми се стори, че видях Станфърд Лойд тук в деня на нещастieto. Обядваше в „Джордж“ в Бартингтън...

— И не дойде да ви се обади?

Поклатих глава.

— С него имаше жена, която много приличаше на госпожица Хардкасл, но възможно е и да греша. Знаете ли, струва ми се, че нашата къща беше построена от брат й.

— Тя проявявала ли е интерес към къщата?

— Не, останах с впечатление, че не одобрява архитектурата на брат си.

Като казах това станах.

— Ами да не ви отнемам повече време. Опитайте се да намерите циганката.

— Ще продължим да я търсим, уверявам ви. И следователят иска да се срещне с нея.

Взех си довиждане и излязох от полицейския участък. Често се случва ненадейно да срещнеш някого, за когото току-що си говорил. Клаудия Хардкасл излизаше от пощата, точно когато минавах оттам. Спряхме се. С онова леко смущение, което изпитваш, когато срещнеш човек, наскоро загубил близък, тя каза:

— Моите съболезнования, Майк. Много ми е мъчно за Ели. Няма да говоря повече. Ужасно е да се говори в такива случаи. Но просто трябваше да ви кажа това.

— Зная — отвърнах. — Вие бяхте толкова мила към Ели. Помогнахте й да се почувства като у дома си. Благодарен съм ви.

— Искам да ви помоля за нещо и мисля, че ще е по-добре да го направя сега, преди да заминете за Америка. Чух, че скоро ще заминавате.

— Веднага щом мога. Там трябва да се погрижа за много неща.

— Ами ставаше въпрос... Ако смятате да продавате къщата, помислих си, че може да решите да уредите това, преди да заминете... И ако е така, бих искала аз да бъда първият кандидат за нея.

Направо се облеших насреща ѝ. Наистина бях смаян. Това беше последното, което съм очаквал.

— Искате да я купите? Бях останал с впечатлението, че подобна архитектура изобщо не ви интересува.

— Брат ми Рудолф твърди, че това е най-хубавото нещо, което е построил. Смея да кажа, че той разбира. Сигурно цената, която ще искате, е много висока, но аз мога да я платя. Да, иска ми се да притежавам тази къща.

Това наистина ми се стори прелюбопитно. Тази жена не бе проявила ни най-малък интерес към къщата, когато идваше у дома. Питях се, както и преди това се бях питал един-два пъти, какви всъщност бяха връзките ѝ с нейния полубрат. Беше ли истински привързана към него. Понякога бях почти уверен, че не го обича, дори го ненавижда. Говореше за него по много особен начин. Но каквито и да бяха истинските ѝ чувства, той определено означаваше нещо за нея. Значеше нещо важно. Бавно поклатих глава.

— Навярно мислите, че искам да продам мястото и да се махна оттук заради гибелта на Ели — казах ѝ. — Няма нищо такова. Ние живяхме тук и тук бяхме щастливи. И тук истински ще си спомням за нея. За нищо на света няма да продам Циганското землище! Можете да бъдете сигурна.

Погледите ни се срещнаха. Сякаш се сблъскаха. После тя сведе очи.

Аз събрах целия си кураж и попитах:

— Не е моя работа, но знам, че навремето сте била омъжена. Станфърд Лойд ли се казваше съпругът ви?

Известно време тя ме гледа, без да проговори. После отсече:

— Да — и извърна глава.

ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

Бъркотия... Това е всичко, което мога да си спомня, като се обърна назад. Вестникари, които задават въпроси... които искат интервюта... купища писма и телеграми... Грета, която се разправяше с тях...

Първото, което ме изуми, беше, че членовете на семейството на Ели съвсем не бяха в Америка, както си мислех. Бях направо смаян, когато научих, че повечето от тях са в Англия. Що се отнася до Кора ван Стайвънсът това донякъде беше понятно. Тя беше неспокойна жена и постоянно се лашкаше из Европа — в Италия, в Париж, в Лондон, а после се връщаше в Америка в Палм Бийч, и след това прескачаше до ранчото на запад. Тук, там и навсякъде. В деня, когато Ели почина, Кора се е намирала на не повече от петдесет мили оттук, продължавайки да следва приумицата си да се сдобие с къща в Англия. Пристигнала в Лондон за два-три дни, за да потърси нови агенти по недвижими имоти, с които да разгледа няколко нови предложения. И точно същия ден беше кръстосала страната и огледала половин дузина къщи.

Оказа се, че Станфърд Лойд пътувал със същия самолет уж за някаква делова среща в Лондон. Всичките тези хора бяха научили за смъртта на Ели не от телеграмите, които бяхме изпратили в Щатите, а от пресата.

Грозна препирня се развихри по въпроса къде трябва да бъде погребана Ели. Аз смятах, че е съвсем естествено да бъде погребана тук, където беше починала. Тук, където двамата бяхме живели.

Обаче фамилията ѝ яростно се противопостави на тази идея. Искаха тялото ѝ да бъде пренесено в Америка и да бъде положено при нейните предци. Там, където почиват дядо ѝ, баща ѝ, майка ѝ и така нататък. Като се замисли човек, всъщност това бе напълно естествено.

Андрю Липинкот дойде при мен да обсъдим този въпрос. Той изложи съображенията си съвсем разумно.

— Тя никъде не е изразила волята си къде желае да бъде погребана — изтъкна той.

— А трябвало ли е? — разпалено извиках аз. — На колко години беше? На двадесет и една, нали? Човек не смята да умира на двайсет и една години. Тогава не се замисля къде иска да го погребат. Ако някога се бяхме замисляли за това, щяхме да решим, да ни погребат заедно, дори да не умрем по едно и също време. Но кой мисли за смъртта в разцвета на живота си?

— Справедливо наблюдение — рече адвокатът. — Опасявам се, че вие също ще трябва да дойдете в Америка. Има твърде много делови въпроси, за които ще трябва да се погрижите.

— Какви делови въпроси? Какво общо имам аз с тия делови въпроси?

— Може би имате много общо. Нима не разбирате, че вие сте главното благодетелствано лице в завещанието?

— Не знаех, че е правила завещание.

— О, разбира се, че направи. Ели беше твърде делова млада жена. Налагаше ѝ се да е такава, вие знаете. Израснала беше сред подобни неща. Направи завещанието си щом стана пълнолетна и почти веднага след като се омъжи. То беше депозирано при нейния лондонски адвокат. Аз помолих да ми бъде изпратено едно копие от него.

Той се подвоуми малко и допълни:

— Ако дойдете в Щатите, което ви препоръчвам, според мен вие също ще трябва да поверите делата си на някой реномиран американски адвокат.

— Защо?

— Защото ще имате нужда от технически съвети при едно толкова голямо състояние — значително недвижимо имущество, акции, контролиращи различни производства.

— Не съм способен да се занимавам с такива неща — казах му. — Наистина не съм способен.

— Напълно ви разбирам.

— Не мога ли да оставя всичко във вашите ръце?

— Можете.

— Тогава защо да не направим така?

— Все пак считам, че трябва да имате свой личен представител. Аз вече действам от името на някои членове от семейството и е възможно да възникне конфликт на интересите. Ако поверите нещата в

мои ръце, ще се погрижа интересите ви да бъдат защитени чрез представителството на изключително способен адвокат.

— Благодаря ви. Много сте любезен.

— Ако ми позволите да бъда малко недискретен... — той ме погледна с известно неудобство.

Приятна ми беше мисълта, че Липинкот може да бъде недискретен.

— Слушам ви.

— Бих ви посъветвал да внимавате какво подписвате. Всякакви делови документи. Преди да подпишете каквото и да е, прочетете го внимателно и задълбочено.

— Дали изобщо ще разбере нещо от документите, за които ми говорите, като ги прочета?

— Ако нещо не ви е ясно, обърнете се за съвет към вашия юридически съветник.

— Имахте предвид конкретно някого, като ме предупреждавахте? — попитах с внезапно събудено любопитство.

— Не мога да отговоря на подобен въпрос — рече адвокатът. — Ще спра дотук. Когато става въпрос за големи пари, препоръчително е човек да не се доверява никому.

Значи предупреждението му наистина бе насочено срещу някого, но той в никакъв случай нямаше да спомене имена. Това ми беше ясно. Дали не ставаше дума за Кора? Или подозираше някой дългогодишен служител? Например Станфърд Лойд, този преуспяващ банкер, който просто бликаше от любезност, толкова богат и толкова безгрижен — нали напоследък се беше навъртал тук „по работа“? А може би имаше предвид чичо Франк, който можеше да ми представи някакви фалшиви документи? Изведнъж се видях като наивник, плувал в езеро, пълно с акули.

— Този свят е обител на злото — каза Липинкот. Сигурно въпросът ми прозвуча глупаво, но все пак го зададох:

— Смъртта на Ели облагодетелства ли някого?

Той проникателно ме погледна:

— Любопитен въпрос. Защо питате?

— Не зная. Просто ми хрумна.

— Облагодетелства вас — отговори той.

— Естествено, това ясно се разбира. Интересуваше ме облагодетелства ли още някой друг?

Дълго време господин Липинкот мълча.

— Ако се интересувате дали завещанието на Ели облагодетелства и други хора по линия на наследството, касае се за незначителни суми. Някои стари слуги, старата ѝ гувернантка, едно-две благотворителни заведения, но нито едно от тези дарения не е от особено значение. Госпожица Андерсън също получава наследство, но то съвсем не е голямо, защото както сигурно вече ви е известно, редовно ѝ се привежда значителна сума.

Кимнах с глава. Ели ми беше казала, че ще уреди това.

— Вие бяхте неин съпруг, тя нямаше други близки роднини. Но вашият въпрос не се отнасяше до това.

— И аз не знам точно за какво се отнасяше, но така или иначе, господине, вие ме накарахте да стана подозрителен. Подозрителен, без да зная към кого и защо. Нищо не разбирам от финанси.

— Е, това поне е очевидно. Засега няма нито точни сведения, нито никакви конкретни подозрения, към когото и да е. Когато някой умре, обикновено се прави пълна ревизия на всичките му дела. Това може да стане бързо, а може и да се проточи с години.

— Тоест, напълно е възможно някой да се възползва от ситуацията и съвсем да оплете работата. Да ме накара да подпиша я документ за опрощаване на дългове, я нещо друго.

— Ако работите на Ели не са в най-добро състояние, напълно е възможно, ако мога да се изразя така, нейната преждевременна смърт наистина да е добре дошла за някого. Да не споменаваме имена — става дума за някой, който ще прикрие следите си по-лесно, ако си има работа с простодушен човек като вас. Ще спра дотук, въпреки че бих могъл да отида и по-надалеч, но нямам желание да говоря повече по този въпрос. Не би било разумно.

В малката църква се състоя скромна заупокойна служба. Ако имаше как, нямаше да отида. Мразех цялата тая пасмина, която нахално ме разглеждаше докато бяхме навън, мразех любопитните им погледи. Уповавах се на Грета. Изглежда, че досега не си бях давал сметка колко силен и издръжлив характер имаше тя. Зае се с всички приготовления, поръча цветята. С една дума — тя уреди всичко. Едва

сега разбирах как Ели бе станала напълно зависима от нея. Няма много такива хора на този свят.

Повечето от хората в църквата бяха наши съседи, дори не познавахме повечето от тях. Освен тях забелязах и едно лице, което сях виждал преди, ала в момента не можех да си спомня къде точно. Когато се прибрах вкъщи, Карсън ми каза, че в гостната ме някакъв господин.

— Днес не съм в състояние да се виждам с никого. Отпрати го. Не биваше да го пускаш!

— Извинете, сър, каза, че е роднина.

— Роднина ли?

Изведнъж се сетих за мъжа, когото бях видял в църквата. Карсън ми подаде визитна картичка.

Името в момента нищо не ми говореше. Някой си господин Уилям Р. Пардоу. Погледнах я и поклатих глава. Сетне я подадох на Грета.

— Случайно да знаеш кой е този? — попитах. — Лицето ми е познато, но не мога да си спомня откъде. Може да е някой от приятелите на Ели.

Грета я взе, погледна я и каза:

— Знам, разбира се.

— Кой е той?

— Чичо Рубен. Нали се сещаш — братовчедът на Ели. Тя трябва да ти е говорила за него.

Тогава разбрах защо тая физиономия ми се беше сторила позната. Във всекидневната Ели бе сложила няколко снимки на свои роднини. Те бяха пръснати къде ли не из стаята. Затова значи това лице ми се беше сторило познато. Досега го бях виждал само на снимки.

— Сега ще дойда — казах.

Излязох от стаята и отидох в салона. Господин Пардоу се изправи.

— Майкъл Роджърс? Вие може и да не знаете името ми, но с вашата съпруга бяхме братовчеди. Винаги ме наричаше чичо Рубен. Не сме се срещали с вас. За първи път откакто сте се оженили идвам насам.

— Разбира се, че зная кой сте.

Не зная как да опиша Рубен Пардоу. Беше едър, плещест мъж, с масивно лице, широко и някак отсъстващо, като че през цялото време мисли за нещо друго, но след като човек поговореше известно време с него, добиваше усещането, че той е много по-сведущ, отколкото може да се предположи.

— Излишно е да ви казвам колко потресен и наскърбен бях, когато научих за смъртта на Ели.

— Да оставим това. Не искам да говоря по този въпрос.

— Разбирам ви.

Определено беше симпатичен човек. И все пак нещо в него ме караше непонятно защо да се чувствам неловко. Когато Грета влезе в стаята аз го попитах:

— Познавате ли госпожица Андерсън?

— Разбира се — отвърна той. — Как си, Грета?

— Е, не чак толкова зле. От колко време сте тук?

— От една-две седмици. Обикалям.

Тогава изведнъж се досетих и възкликнах:

— Онзи ден ви видях.

— Така ли? Къде?

— На една разпродажба в имението Баргтингтън.

— А, спомням си. Да, да, струва ми се, че си спомням лицето ви. Бяхте с един мъж на около шейсет години с кафяви мустаци.

— Да, майор Филпот — потвърдих аз.

— И двамата изглеждахте в отлично състояние.

— Наистина по-добро от всякога — отвърнах и повторих същото, изпълнен със странно изумление — Наистина по-добро от всякога.

— Естествено в този момент не сте знаели какво се е случило. Същият ден стана нещастieto, нали?

— Да, очаквахме Ели за обяд.

— Трагедия — каза чичо Рубен. — Истинска трагедия...

— Дори нямах представа, че сте в Англия. Мисля, че и Ели не знаеше.

Замълчах и изчаках да чуя какво ще отговори.

— Не, не съм се обаждал. Всъщност не знаех с какво време ще разполагам, но се оказа, че си свърших работата по-рано и се чудех

дали ще ми остане време след разпродажбата да се отбия с колата да ви видя.

— По работа ли сте дошли?

— Ами донякъде да, донякъде не. Кора искаше от мен съвет по някои въпроси. Ставаше дума за една къща, която възнамеряваше да купи.

Тогава ми каза къде е отседнала Кора в Англия.

— Нямахме представа, че е в Англия.

— Всъщност онзи ден Кора се намираще съвсем наблизно.

— Наблизно ли? На хотел?

— Не, при една приятелка.

— Не знаех, че има приятелки по тези места.

— Една жена... как ѝ беше името? Хард... нещо подобно...

Хардкасъл.

— Клаудия Хардкасъл?

— Да, тя беше добра приятелка на Кора. Кора се запозна с нея, докато Клаудия живееше в Щатите. Нима не знаехте?

— Много малко зная — отвърнах. — Много малко зная за това семейство.

Погледнах към Грета.

— Вие знаехте ли, че Кора се познава с Клаудия Хардкасъл?

— Като че никога не съм я чувала да споменава за нея — рече Грета. — Ето значи защо Клаудия не дойде тогава.

— А, вярно. Вие двете трябваше да ходите за покупки в Лондон. Нали имахте среща на гарата в Маркет Чадуел...

— Точно така, а тя не дойде. Обадила се вкъщи малко след като съм излязла. Казала, че неочаквано ѝ дошъл гост от Америка и не ѝ е възможно да тръгне.

— Питам се дали гостът от Америка не е била Кора — подхвърлих аз.

— Очевидно — каза Рубен Пардоу. После поклати глава. — Толкова объркано изглежда всичко това. Доколкото разбрах, следствието е отложено.

— Да — потвърдих аз.

Той си изпи чашата и стана.

— Няма да ви притеснявам повече. Ако мога да направя нещо за вас, отседнал съм в хотел „Мъжестик“ в Маркет Чадуел.

Казах му, че за съжаление едва ли би могъл да направи каквото й да е и му благодарих. Като си тръгна, Грета измърмори:

— Чудя се какво искаше? Защо дойде тук?

После ядно допълни:

— Как ми се иска всички те да си отидат откъдето са дошли.

— Аз пък се чудя дали онзи тип, когото видях в „Джордж“ не беше Станфърд Лойд. Едва го мярнах.

— Нали каза, че бил с някаква жена, която приличала на Клаудия? Сигурно е бил той. Дошъл е да я види. А Рубен е дошъл да види Кора. Ама че каша!

— Хич не ми се нрави, че всички са се мотали наоколо през онзи ден.

Грета каза, че често става така. Както винаги, тя приемаше нещата ведро и разумно.

ДВАДЕСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

Нямаше какво повече да правя в Циганското землище. Оставих Грета да се грижи за къщата, а аз отплувах за Ню Йорк, за да приключа с нещата там, както и да присъствам на погребалния обред. С ужас предчувствах, какво отвратително и лъскаво зрелище ще бъде погребението на Ели.

— Отиваш в самата джунгла — предупреди ме Грета. — Пази се! Не ги оставяй жив да те одерат.

Оказа се напълно права. Беше наистина самата джунгла. Усетих го още с пристигането си. Нищо не разбирах от джунгли, а от тази — още по-малко. Бях се измъкнал от дупката си и трябваше да съм нащрек, нали бях преследваният, а не преследвачът. Навсякъде из шубраците наоколо се криеха хора, които ме дебнеха. Възможно е понякога да съм си въобразявал. Друг път обаче подозренията ми се оправдаха. Спомням си как отидох при адвоката, към когото ме беше насочил господин Липинкот. (Той беше крайно вежлив и се отнасяше към мен както лекар се отнася към пациента си.) Преди това ме бяха посъветвали да се освободя от някои дребни имоти, чиито актове за собственост не бяха уредени напълно.

Адвокатът ме попита кой ми е дал такива съвети и аз му отговорих, че идеята е на Станфърд Лойд.

— Трябва да проверя — рече той. — Човек като господин Лойд е длъжен да знае.

След няколко дни ми каза:

— Нищо им няма на нотариалните актове. Няма защо да бързате да продавате земята, както той изглежда ви е посъветвал. Разчитайте на мен.

Тогава се убедих, че интуицията не ме е излъгала, че всички те наистина ме дебнеха. Очевидно ме вземаха за последен глупак, когато ставаше дума за финанси.

Погребението беше пишно и ми се стори направо отвратително. Както и подозирах, всичко беше в позлата. Купища цветя на гробищата. Самите гробища приличаха на градска градина, а

монументалният мрамор представяше всичките атрибути на охолния траур. Сигурен бях, че на Ели щеше да ѝ бъде противно. Но може би все пак семейството ѝ имаше някакви права над нея.

На четвъртия ден от пристигането си в Ню Йорк получих писмо от Кингстън Бишоп.

Тялото на старата Лий било намерено в изоставената каменоломна от другата страна на баира. Била мъртва от няколко дни. Там и преди бяха ставали нещастни случаи и се говореше, че мястото трябва да се огради, но така и нищо не беше направено. Съставен бил смъртен акт за злополука, а на кметството се препоръчвало да огради мястото. Под дъшемето в къщата на госпожа Лий намерили триста лири, всичките в банкноти по една. В послепис майор Филпот беше добавил: „Сигурно ще ви бъде тежко да научите, че вчера по време на лов Клаудия Хардкасл падна от коня си и почина“.

Клаудия мъртва? Не можех да повярвам. Бях потресен до дъното на душата си. За две седмици — двама души, жертви на нещастни случаи при езда. Съвпадението изглеждаше почти невероятно.

Не ми се ще надълго и широко да се спирам на времето, което прекарах в Ню Йорк. Бях като същество от друг свят. Непрекъснато чувствах, че трябва да внимавам какво говоря и какво върша. Онази Ели, която познавах, онази Ели, която ми принадлежеше изцяло, я нямаше. Сега я виждах единствено като американка, наследница на огромно състояние, заобиколена от приятели, познати и далечни роднини. Виждах я като представителка на род, живял тук цели пет поколения. Беше дошла оттам като комета, преминала над мен.

Сега се бе върнала, за да бъде погребана при своите, където беше собственият ѝ дом. Радвах се, че стана така. Никак нямаше да ми е леко да чувствам присъствието ѝ там, в малкото спретнато гробище в подножието на боровите гори накрая на селото. Не, нямаше да ми е леко.

„Ели, върни се там, откъдето си“ — повтарях си аз. Понякога ме преследваше мелодията на песничката, която тя често напяваше с китарата си. Спомням си как пръстите ѝ нежно докосваха струните:

*Всяка заран пак и всяка нощ
някой пък се ражда за разкош*

и си мислех: „Това се отнася за теб, Ели. Ти беше родена за разкош, за радост и наслада, които изживя в Циганското землище. Само че не за дълго. Вече всичко свърши. Ти се завърна там, където нямаше много радост, където не бе щастлива. И въпреки всичко, тук си у дома. Сред своите.“

Изведнъж се запитах къде ли ще съм аз, когато и моят час удари. В Циганското землище? Би могло. Майка ми ще дойде да ме види как лежа в гроба, стига все още да не е умряла. Но не можех да си представя, че майка ми ще умре. По-лесно ми бе да си представям собствената си смърт. Да, майка ми ще дойде да ме погребее. Може би строгите черти на лицето ѝ ще се смекчат. Престанах да мисля за нея. Не исках да мисля за нея. Не исках да е около мен. Не исках да я виждам.

Това последното не е съвсем вярно. Проблемът не беше аз да не я виждам. Проблемът с майка ми винаги е бил тя да не ме вижда, да не ме пронизва погледът ѝ, да не ме обгръща зловонието на безпокойството ѝ. „Майките са самият дявол — мислех си. — Защо им трябва непрекъснато да са вторачени в децата си? От къде на къде са решили, че знаят всичко за тях? Нищо не знаят. Нищо не знаят. Тя би трябвало да се гордее с мен, да се радва на чудесния живот, който съм постигнал. Би трябвало...“. И отново я пропъдих от мислите си.

Колко време останах в Щатите? Дори не си спомням. Стори ми се цяла вечност. Движех се предпазливо, наблюдаван от хора с неискрени усмивки и стаена враждебност в очите. Всеки ден си повтарях: „Трябва да издържа. Трябва да издържа на всичко... А после...“. Постоянно си го повтарях. Повтарях си го наум. Повтарях си го по няколко пъти на ден. „А после“ — в тези две думи беше бъдещето. Повтарях си го също както навремето си повтарях други две думи — „Аз искам“.

Всички се надпреварваха да любезничат с мен, понеже бях богат! Според завещанието на Ели ставах изключително богат. Чувствах се твърде непривично. Разполагах с капиталовложения, от които нищо не разбирах, с дялове, с акции, с недвижимо имущество. А няхах и представа какво да правя с тях.

Последния ден преди да замина за Англия, водих продължителен разговор с господин Липинкот. За мен той винаги си остана господин Липинкот. Никога не го почувствах като „чичо Андрю“. Уведомих го,

че възнамерявам да иззема от Станфърд Лойд правата върху моите капиталовложения.

— Така ли? — повдигна той прошарените си вежди, погледна ме с проникателните си очи, без безизразното му лице дори да трепне.

Така и не успях да разбера какво всъщност означава неговото „така ли?“.

— Смятате ли, че постъпвам правилно? — запитах с безпокойство.

— Предполагам, че имате основания.

— Не, нямам основания. Просто имам такова усещане. Предполагам, можем да си кажем всичко?

— Естествено, имате тази привилегия.

— Добре — казах аз. — Просто имам чувството, че е мошеник.

Господин Липинкот изглеждаше заинтригуван.

— Не бих казал, че нямате интуиция.

Разбрах, че съм бил прав. Станфърд Лойд беше вършил всякакви безобразия с полиците и капиталовложенията на Ели, както и с всичко останало. Подписах пълномощно и го подадох на Андрю Липинкот.

— Ще го приемете ли?

— По финансовите въпроси можете да ми се доверите напълно. Ще направя всичко, което зависи от мен. Вярвам, че няма да имате причини да се оплаквате от моето попечителство.

Чудех се какво иска да каже с това. Имаше нещо предвид. Навярно това, че не ме харесва, че никога не ме е харесвал, но във финансово отношение ще направи всичко, което е по силите му, понеже съм бил съпруг на Ели. Подписах всички необходими документи. Попита ме със самолет ли ще се върна в Англия. Не, казах, няма да летя, ще пътувам по море.

— Необходимо ми е известно време да остана насаме със себе си. Смятам, че едно пътуване по море ще ми се отрази добре.

— А къде ще се установите?

— В Циганското землище.

— Аха. Значи възнамерявате да живеете там.

— Да.

— Мислех, че ще го предложите за продан.

— Не — отвърнах, като наблегнах на не-то повече, отколкото исках.

Нямаше да се разделя с Циганското землище. Циганското землище беше част от моята мечта, мечтата, за която лелеех, още невръстен хлапак.

— Грижи ли се някой за него, докато сте в Щатите?

Отговорих, че съм натоварил с това Грета Андерсън.

— А, да, Грета.

Той загатваше нещо с начина, по който каза „Грета“, но не му обърнах внимание. Като не я харесва, да не я харесва. Негова си работа. Настъпи неловко мълчание, след което промених намерението си. Усещах, че все пак трябва да кажа нещо.

— Тя беше много добра с Ели. Когато Ели беше болна, дойде да живее при нас, за да се грижи за нея. Аз... Просто не мога да ѝ се отблагодаря. Разберете ме правилно. Не знаете каква беше тя. Нямате представа как ни помагаше и как се нагърби с всичко, след като Ели почина. Не мога да си представя какво щях да правя без нея.

— Така, така — каза господин Липинкот. Гласът му бе по-сух, отколкото човек може да си представи.

— Разбирате колко съм ѝ задължен.

— Кадърно момиче, наистина — рече той. Станах, сбогувах се и му благодарих.

— Няма за какво да ми благодарите — отвърна адвокатът студено както винаги. После добави: — Написал съм ви кратко писъмце. Изпратих го с въздушна поща до Циганското землище. Щом ще пътувате по море, навярно ще го намерите при пристигането му. Приятно пътуване.

Колебливо го попитах дали е познавал съпругата на Станфърд Лойд, някоя си Клаудия Хардкасл.

— А, имате предвид първата му жена? Не, никога не съм я виждал. Струва ми се, бракът им се разтрогна твърде бързо. Той се ожени втори път, но и този брак завърши с развод.

Така било значи.

Като се прибрах в хотела, намерих телеграма. Молеха ме да отида в една калифорнийска болница. Съобщавах, че моят приятел Рудолф Сантоникс ме вика там, понеже не му остава дълго да живее и иска да ме види, преди да умре.

Смених корабния билет и отлетях за Сан Франциско. Сантоникс още не беше умрял, но краят му приближаваше. Казаха, че се съмняват

дали ще дойде в съзнание, преди да умре, но ме викал много настойчиво. Седях в болничната стая и го наблюдавах. Гледах какво беше останало от човека, когото познавах толкова добре. Откакто го помнех, винаги изглеждаше болнав, винаги с някаква странна прозрачност, деликатност, крехкост. Сега лежеше като восъчна фигура. Спрях там и си мислех: „Как бих искал да поговорим. Как бих искал да ми каже нещо. Поне нещичко, преди да умре.“

Чувствах се така самотен, така ужасно самотен. В този момент бях избягал от враговете си. Бях дошъл при приятел. При единствения си приятел. Сантоникс беше единственият човек, който знаеше нещо за мен, освен мама, но за нея не исках да мисля.

Един-два пъти се обръщах към някоя сестра, питах я нищо ли не може да се направи, но тя поклащаше глава и отвърщаше неопределено: „Може да дойде в съзнание, а може и да не дойде“.

Продължавах да седя там. Най-сетне той помръдна и въздъхна. Сестрата много внимателно го приповдигна. Той погледна към мен, но не зная дали ме позна. Гледаше ме, сякаш виждаше през мен и отвъд мен. После внезапно погледът му се избистри. Казах си: „Той наистина ме познава, наистина ме вижда“. Съвсем тихо промълви нещо и аз се наведох над леглото му, за да го чуя. Но не можах да доловя смисъла в думите му. После тялото му се разтърси от внезапен спазъм и гърч, главата му се отметна назад и той изкрещя:

— Ти, проклети глупако... Защо не пое по другия път?

Сетне се отпусна и умря.

Не разбрах какво искаше да каже, и дали самият той знаеше какво казва.

Това беше последното, с което запомних Сантоникс. Чудя се щеше ли да ме чуе, ако му бях казал нещо. Искеше ми се да му кажа още веднъж, че къщата, която ми построи, бе най-хубавото, което имах на тоя свят. Най-важното за мен. Странно е, че една къща може да означава толкова много. Мисля, че в нея имаше нещо символично, нещо желано, нещо толкова желано, че човек дори не знае какво всъщност е то. Той обаче знаеше какво е и бе ми го дал. Аз го притежавах. И си отивах у дома. При него.

Отивах си у дома. Това бе единственото, за което можех да мисля, когато се качвах на кораба. За това и най-вече за смъртната си

умора... У мен се надигна вълна от щастие... Отивах си у дома.
Отивах си у дома...

*Дойде си морякът, дойде от морето,
а от гората прибра се ловецът...*

ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

Да, прибирах се у дома. Всичко вече бе свършило. И последното сражение, и последното усилие. И последният етап от пътешествието.

Отдавна сякаш бе отминало времето на неспокойната ми младост. Дните, в които си повтарях: „Аз искам, аз искам“. А никак не беше отдавна. Преди по-малко от година...

Всичко това преминаваше през главата ми, докато лежах в каютата и размишлявах.

Срещата с Ели... Дните ни в Риджънтс парк... Сватбата ни в гражданското. Къщата... Сантоникс, който я строи... Построената къща. Моя, само моя. Аз си бях аз, самият аз — такъв, какъвто исках да бъда. Какъвто винаги съм искал да бъда. Бях получил всичко, което исках, и си отивах у дома при него.

Преди да си замина от Ню Йорк написах едно писмо и го изпратих с въздушна поща, за да стигне преди мен. Пишех на Филпот. Струваше ми се, че той ще ме разбере. За разлика от останалите.

Беше по-лесно да му пиша за тези неща, отколкото да му ги кажа. Така или иначе той трябваше да знае. Всички трябваше да знаят. *Навярно* някои нямаше да възприемат решението ми, но имах чувството, че майорът щеше да ме разбере. Сам бе видял колко близки бяха Ели и Грета, колко зависима от Грета бе Ели. Смятах, че той би разбрал колко зависим от нея щях да стана и аз. Как за мен щеше да бъде непоносимо да живея самичък в къщата, където бях живял с Ели, ако няма поне някой, който да ме подкрепя. Не знам дали бях изложил всичко достатъчно ясно. Каквото можах — направих.

„Бих искал вие да узнаете пръв. Бяхте толкова добър към нас и си мисля, че сте единственият, който ще ме разбере. Няма да мога да живея съвсем самичък в Циганското землище. През цялото време в Америка си блъсках главата върху това и реших щом се прибера у дома да предложа на Грета да се омъжи за мен. Тя е единственият човек, с когото мога да говоря за Ели. Тя би

разбрала. Може би няма да иска да се оженим, но все пак смятам, че ще се съгласи... Така всичко ще бъде като че ли все още сме тримата заедно.“

Три пъти преписвах писмото, докато намеря подходящите думи за това, което исках да кажа. Филпот трябваше да го получи два дни преди моето завръщане. Когато вече наближавахме Англия излязох на палубата. Гледах как сушата се очертава все по-ясно. Помислих си: „Как ми се ще Сантоникс да беше тук“. Наистина го исках. Исках да види как всичко се сбъдва. Всичко, което бях планирал. Всичко, което бях измислил. Всичко, което желаех. Бях се отърсил от Америка, отърсил се бях от мошениците и мазниците, от цялото им племе, което искрено ненавиждах, и което, сигурен бях, ме ненавиждаше от сърце и душа, което ме гледаше от високо като втора категория човек. Завръщах се триумфално. Завръщах се при боровите дървета, при опасния криволичещ път, който минаваше през Циганското землище към къщата на билото. Моята къща! Завръщах се при двете неща, които страстно желаех. Моята къща — къщата, за която копнеех, за която мислех непрекъснато, която желаех повече от всичко на света. Тази къща и една изумителна жена. Срещнал я бях. Открих я и тя ме откри. Обвързахме се. Една изумителна жена. От момента, в който я зърнах, вече бях осъзнал, че ѝ принадлежа, принадлежа ѝ изцяло, напълно и завинаги. Бях неин. И ето че сега — най-сетне отивах при нея.

Никой не ме видя, когато пристигнах в Кингстън Бишоп. Почти беше мръкнало вече, дойдох си с влака и тръгнах пешком от гарата по един заобиколен страничен път. Не исках да срещам никого от селото. Не и тази вечер...

Слънцето беше залязло, когато се изкачих по пътя към циганското землище. Бях предупредил Грета по кое време ще пристигна. Тя ме чакаше в къщата. Най-после! Най-после бяхме приключили с всички увъртания и преструвки. С преструвката, че не я харесвам. Сега си спомнях и се смеех сам на себе си за ролята, която изиграх, за роличката, която грижливо разигравах от самото начало. Че не харесвам Грета, че не искам тя да дойде и да остане с Ели. Да, бях много внимателничък. Всеки можеше да се хване на тая играчка.

Сетих се за скандала на терасата, който разиграхме така, че Ели да го чуе на всяка цена.

Бях ясен на Грета още от първия миг, в който се запознахме. Никога не сме хранили глупави илюзии един за друг. В главата ѝ се въртяха същите мисли, каквито и в моята, и двамата искахме едни и същи неща. Искахме целия свят, ни повече, ни по-малко. Искахме целият свят да е в краката ни. Искахме да осъществим всички свои амбиции. Искахме да имаме всичко, нищо да не ни се отказва. Спомням си как излях душата си пред нея още първия път, когато се срещнахме в Хамбург, как ѝ разкрих всичко свои безумни желания за какво ли не. Ни най-малко не се налагаше да крия от Грета необичайната си стръв към живота. Тя беше точно толкова ненаситна, колкото и аз. Но отбеляза:

— Каквото и да искаш от тоя живот, за всичко ще ти трябват пари.

— Да, знам — отговорих. — Но не виждам как да ги изкарам.

— Не и с пот на челото. Ти не си човек за непосилна работа.

— Работа! — извиках аз. — Колко години трябва да се трепя с работа! Не искам да чакам. Не искам да стана на сто години. Нали си чувала за Шлиман, как работил, как се блъскал от зори до мрак, как накрая натрупал състояние, та да осъществи мечтата на живота си, да отиде в Троя, да прави разкопки там и да открие троянските гробници. Е, да, той осъществил мечтата си, но трябвало да почака да стане на четиридесет. А аз не искам да чакам дотогава. Докато остарея и стъпя с единия крак в гроба. Искam всичко сега, в този момент, докато съм млад и силен. И с тебе е така, нали?

— Така е. И мога да ти кажа как да го постигнеш. Никак не е трудно. Чудно ми е, че и сам не си се сетил. Нали привличаш момичетата без никакво усилие. Това поне мога да видя. Мога и да го усетя.

— Да не мислиш, че ми е пукало някога за някое момиче? Тази, която желая, е една-единствена. И много добре знаеш, че това си ти — разпених се аз. — Цял съм твой. Разбрах го още в мига, в който те видях. Винаги съм знаел, че ще срещна момиче като теб. И го срещнах. Цял съм твой, принадлежа ти напълно.

— Да — каза Грета. — И на мен така ми се струва.

— И двамата искаме едни и същи неща от живота.

— Казвам ти, че никак не е трудно — започна Грета. — Много е лесно. Трябва само да се ожениш за богато момиче, едно от най-богатите в света. Това е всичко, което трябва да направиш. Мога да ти помогна.

— Не ми разправяй врели-некипели.

— Не ти разправям врели-некипели, съвсем лесно ще стане.

— Не, това не е работа за мен. Не се виждам като съпруг на богата жена. Тя да ми купува това-онова, да ми урежда това-онова и да ме държи в клетка, пък била и златна. Само че аз не искам това. Не искам да съм вързан.

— Няма защо да си вързан. Няма защо всичко това да трае дълго. Само колкото трябва. Нали знаеш, случва се съпругите да умират.

Облещих се насреща ѝ.

— Я гледай, ти чак се втрещи — отбеляза тя.

— Не съм се втрещил — заинатих се аз.

— Мислех, че няма да ти направи впечатление. Или, може би?...

Тя ме погледна въпросително, но аз нямах намерение да ѝ отговарям. Все още ми беше останал някакъв инстинкт за самосъхранение. Винаги съществуват тайни, които човек не би искал никой друг да узнае. Не че бяха кой знае какви тайни, но избягвах да се сещам за тях. Не исках да си спомням за първата от тези тайни. При все че беше дивотия. Детинщина. Подобно нещо не можеше да има значение. Като бях малък, изпитвах силно желание да притежавам изящния ръчен часовник, който бяха подарили на едно момче, мой съученик. Исках този часовник, страшно го исках. Струваше цял куп пари. Беше му го подарил богатият му кръстник. Да, наистина го исках, но не вярвах, че някога ще ми се отдаде възможност да го получа. После един ден отидохме двамата да се пързалиме с кънки. Ледът не беше стегнал достатъчно, та да ни издържи. Не бяхме помислили затова предварително. Просто така се случи. Ледът се пропука. Приближих се с кънките до момчето, то още се държеше здраво. Бе пропаднал в една дупка и се бе вкопчил с всички сили за леда, който прерязваше дланите му. Отидох да го изтегля, разбира се, но щом стигнах там, видях как часовникът проблясва на китката му. Тогава си рекох: „Ами ако вземе да пропадне под леда и да се удави?“

Помислих си колко лесно би могло да стане това...

Почти без да съзнавам какво правя, разкопчах каишката от китката му, сграбчих часовника и натиснах главата му под водата, вместо да се опитам да го изтегля. Само държах главата му под водата. Той нямаше как да се съпротивлява, нали беше целият под леда. Някакви хора ни видяха и се приближиха към нас. Помислиха, че се опитвам да го измъкна! Веднага го изтеглиха, макар че никак не беше лесно. Опитаха се да му направят изкуствено дишане, но беше твърде късно. Скрих съкровището си на едно мое си местенце, където от време на време си прибирах това-онова, неща, които не исках да види мама, защото веднага щеше да пита откъде съм ги взел. Един ден, когато се размотаваше из къщи, тя случайно се натъкна на часовника. Попита ме това не е ли часовникът на Пит. Разбира се, отговорих, че не е, тоя часовник съм го трампил с едно момче в училище.

Мама винаги ми действаше на нервите. Винаги усещах, че знае прекалено много за мен. Когато тя намери часовника, просто не можа да си намеря място. Мисля, че подозираше нещо. Нямаше начин да знае, разбира се. Никой не знаеше. Но тя беше свикнала да се вглежда в мен. Все пак беше странно. Всички смятаха, че съм се опитвал да спася Пит. Според мен тя никога не е вярвала в това. Мисля си, че тя знаеше. Не искаше да го знае. Но лошото при нея беше, че ме познаваше прекалено добре. Понякога и аз самият се чувствах малко гузен, но скоро ми мина.

Следващият път беше като бях в казармата, по време на военната ми служба. Някакво момче, казваше се Ед, и моя милост отидохме на някакво място, където се играеше комар. Хич не ми вървеше, загубих всичко, което имах, но Ед спечели сума пари. Той обмени жетоните и двамата тръгнахме да се прибираме. Тъпкан беше с банкноти, чак джобовете му се издуваха. Тогава иззад ъгъла изникнаха двама бандити и тръгнаха след нас. Размахваха ножове и действаха много сръчно с тях. Мен само ме рязнаха в ръката, но Ед го намушкаха здравата. Момчето се строполи на земята. Чуха се стъпки на минаващи хора. Бандитите се изпариха за нула време. Разбрах, че ако побързам... И побързах! Имах страхотни рефлексии — привързах ръката си с носна кърпичка, измъкнах ножа от раната на Ед и го забих още няколко пъти точно където трябва. Той простена и предаде богу дух. Ужасно се изплаших, разбира се, изплаших се за една-две секунди, а после осъзнах, че всичко ще бъде наред. И се почувствах... ами да,

почувствах естествена гордост от себе си, задето бях съобразил и реагирал толкова бързо! Мина ми през ума: „Горкичкият Ед, винаги си е бил глупак“. Мигновено прехвърлих всичките пари в собствения си джоб. Като ти се появи удобен случай всичко зависи от светкавичните рефлексии. Лошото е, че удобни случаи не се появяват много често. Сигурно някои хора ще се уплашат като разберат, че са убили човек. Но аз не се уплаших. Този път не. Имайте предвид, че човек не върши такива неща всеки ден. Освен когато наистина си струва. Не знаех как Грета бе усетила това, но го знаеше. Не че знаеше, че действително бях убил двама души, но струва ми се знаеше, че идеята за убийство няма да ме ужаси или да ме уплаши. Попитах:

— Що за фантасмагории, Грета? А тя отвърна:

— Мога да ти помогна. Мога да те свържа с едно от най-богатите момичета в Америка. Повече или по-малко аз се грижа за нея. Живее при нея и имам силно влияние.

— Да не мислиш, че тя ще се занимава с такъв като мене?

Изобщо не ми се вярваше. Дори за минутка. От къде на къде някаква богаташка, която може да си избере, който ѝ скимне привлекателен и сексапилен мъж, ще се занимава с мен?

— Ти си много сексапилен — обясни ми Грета. — Момичетата си падат по тебе, нали?

Ухилен отвърнах, че се справям добре.

— Тези неща са ѝ съвсем непознати. Яко я пазят. Единствените млади мъже, с които ѝ позволяват да се вижда, са съвсем банални — разни синчета на банкери или магнатски отрочета. Подготвят я да сключи успешен брак в богаташкото съсловие. Ужас ги обхваща само като си помислят, че може да срещне някой прекрасен чужденец, който да ѝ налага паричките. Пък тя, естествено, мре за такива хора, нали ще бъде нещо ново, дето не е помирисвала досега. Трябва да ѝ изиграеш цял спектакъл. Да се влюбиш в нея от пръв поглед, да я докараш до луд възторг. Никак няма да ти е трудно. Досега не е срещала мъж, който да я съблазни. Ти можеш да успееш.

— Аз мога да опитам — колебливо се съгласих.

— Ще го уредим.

— Семейството ѝ ще се набърка и ще осуети всичко.

— А, не, те няма да разберат нищо, преди да е станало късно. Тогава вие вече ще сте се оженили тайно.

— Значи това измисли?

И ние го обсъдихме подробно. Съставихме план. Е, не чак в подробности. Грета се върна в Америка, но държеше връзка с мен. Аз се захващах с всякаква работа. Разказах ѝ за Циганското землище и за това, колко силно желая да го притежавам, а Грета отговори, че това е великолепно завръзка за една романтична история. Така нагласихме нещата си, че срещата ни с Ели да стане там. Грета щеше да навие Ели да си купи къща в Англия и по този начин да се измъкне от фамилията си веднага щом стане пълнолетна.

Така де, уредихме го. Грета беше страхотна в съставянето на планове. Нямаше да мога да измисля такова нещо, но знаех, че ще мога да изиграя ролята си един път. Винаги съм обичал да играя роли. Ето, така стана всичко. Така се срещнах с Ели.

Цялата тая работа беше страхотна веселба. Дива веселба, защото винаги съществуваше някакъв риск и някаква опасност номерът да не мине. Най-много ме изнервяха моментите, когато се налагаше да се срещам с Грета. Трябваше да внимавам в никакъв случай да не се издам с поглед. Опитвах се да не гледам към нея. Бяхме се споразумели, че най-добре ще бъде да демонстрирам неприязън и да се преструвам, че ревнувам от нея. Това го изпълних великолепно. Спомням си деня, когато тя дойде да живее при нас. Разиграхме скандал и то такъв скандал, че Ели непременно да го чуе. Не съм сигурен дали мъничко не преиграхме. Все пак струва ми се, че не. Понякога ме втрисаше от нерви, че Ели може да усети нещо, но не ми се вярваше. Не знам. Всъщност не знам. Никога не съм бил напълно сигурен в това момиче.

Толкова беше хубаво да се любиш с Ели. Толкова беше сладка. Да, наистина беше сладка. Само понякога се боях от нея, защото се случваше да прави едно или друго, без да ми каже. И научаваше неща, за които и през ум не ми беше минавало, че може да научи. Но ме обичаше. Да, тя ме обичаше. Понякога ми се струва, че и аз я обичах...

Но никога не съм я обичал като Грета, разбира се. Грета беше жената, на която принадлежах. Тя беше възплъщение на секса. Луд бях по нея, а ми се налагаше да се въздържам. Ели бе друго нещо. С нея се живееше приятно. Да, сега като се връщам мислено назад, това звучи много странно. И все пак беше толкова приятно да живееш с нея.

Пиша това сега, защото тъкмо такива неща ми се въртяха из главата онази вечер, когато се завърнах от Америка. Когато се завърнах като покорител на света, получил всичко, за което бях мечтал, напук на рисковете, напук на опасностите, напук на убийството, което бях извършил, напук на това, че сам го признавах пред себе си! Да, опасничко е, повтарях си аз няколко пъти, но така както го бяхме измайсторили, никой не можеше да се хване за нищо. Сега вече край на рисковете, край на опасностите! И ето, завръщах се в Циганското землище. Приближавах го както през онзи ден, когато за пръв път видях обявата на стената и отидох да огледам развалините на старата къща. Вървах нагоре и минавах завоя...

И тогава — тъкмо тогава я видях. Искам да кажа, че тъкмо тогава видях Ели. Тъкмо когато минах опасния завой на пътя, където бяха ставали злополуките. Тя беше там, на същото място, както и преди, изправена в сянката на елите. Точно както беше застанала, когато се стресна от моята поява, а пък аз се стреснах от нейната. Тук се бяхме видели за пръв път, бях се приближил и я бях заговорил, играейки ролята на младеж, влюбен от пръв поглед. И то много хубаво си я играех! О, аз съм чудесен актьор, уверявам ви!

Ни най-малко не очаквах да я видя сега... Просто бе невъзможно да я видя сега, нали? Но я виждах... Тя ме гледаше. Гледаше право в мен. Само че... имаше нещо, което ме плашеше... Нещо, което ужасно ме изплаши. Тя ме гледаше все едно, че не ме виждаше, а нали знаех, че в действителност не може да бъде там. Знаех, че е мъртва... Но я виждах. Тя бе мъртва, тялото ѝ бе погребано в гробището в САЩ. И въпреки това, тя стоеше под елата и гледаше към мен. Не, не към мен самия. По-скоро гледаше като че ли очакваше да ме зърне всеки момент, а по лицето ѝ се четеше любов. Същата любов, която ме бе поразила един ден, когато тя подръпваше струните на китарата си. Същият този ден ме бе попитала: „За какво мислиш?“. Аз ѝ бях отговорил: „Защо ме питаш?“, а тя каза: „Гледаш ме като че ли ме обичаш.“ Тогава бях изтърсил някаква глупост от рода на: „Разбира се, че те обичам“.

Застинах на място. Застинах на място там на пътя. Целият треперех. Повиках я на висок глас:

— Ели!

Тя не помръдна, стоеше си там и гледаше... Гледаше направо в мен. Точно от това се изплаших, понеже знаех, че ако помисля само за миг, щях да разбера защо не ме вижда. А аз не исках да разбирам. Не, не исках да разбирам. Сигурен бях, че не исках да разбера защо Ели гледаше право към мен и не ме виждаше. Тогава побягнах. Бягах като последен пъзъл по целия път нагоре, където блестяха светлините на моята къща, докато се изтръгнах от идиотската паника, която ме беше обзела. Та аз триумфирах. Прибрах се у дома. Бях ловецът, който след лова се прибира у дома, връщах се в моята къща, връщах се при онова, за което бях копнял повече от всичко на света, при изумителната жена, на която принадлежах телом и духом.

Сега ние ще се оженим и ще заживеем в къщата. Ще имаме всичко, заради което разиграхме целия този театър. Ние спечелихме — спечелихме без ни най-малко усилие!

Вратата беше залостена. Влязох, шумно тропайки с крака, и отидох към разтворената врата на библиотеката. Грета стоеше до прозореца и ме чакаше. Беше възхитителна. Най-възхитителното и прелестно създание, което съм виждал някога. Приличаше на Брунхилда, една супервалкирия със сияйни златисти коси. Тя излъчваше секс, около нея витаеше вкуса и уханието на секса. А толкова дълго се бяхме лишавали един от друг, освен при случайните кратки срещи в Разкошеството.

Хвърлих се в обятията ѝ като моряк, завърнал се от морето у дома, в родината. Да, това беше един от най-вълшебните мигове в живота ми.

След някое време се върнахме към реалността. Аз седнах, а тя побутна към мен неголяма купчина писма. Почти автоматично измъкнах едно, което носеше американски щемпел. Беше писмото, изпратено с въздушна поща от Липинкот. Чудех се какво ли има вътре и защо му беше притрябвало да ми пише писмо.

— Е — въздъхна Грета с дълбоко задоволство — все пак успяхме.

— Това е денят на победата! — извиках аз.

И двамата се разсмяхме, смеехме се лудо. На масата имаше бутилка шампанско. Отворих го и пихме един за друг.

— Това място е вълшебно — огледах се наоколо аз. — По-хубаво е, отколкото го помня. Сантоникс... Ами не ти казах. Сантоникс умря.

— О, мили — каза Грета, — колко жалко. Значи наистина е бил болен.

— Разбира се, че беше болен. Не ми се искаше да го вярвам. Отидох и го видях, когато умираше.

Грета леко потрепери.

— Не е трябвало да го правиш. Той каза ли нещо?

— Всъщност не. Каза, че съм бил проклет глупак и че трябвало да поема по другия път.

— Какво значи това, какъв път?

— Откъде да знам какво значи. Предполагам, че бълнуваше. Не разбрах за какво говори.

— Е, тази къща е един прекрасен монумент в негова памет — реши Грета. — Ще я задържим, нали?

Чак се облеших.

— Разбира се. Да не мислиш, че смятам да живея някъде другаде?

— Не можем да живеем тук през цялото време. Не и по цяла година. Какво искаш, да се погребва жива в дупка като това село?

— Но аз искам да живея тук, винаги съм искал да живея тук.

— Е, да, разбира се, но в края на краищата, Майк, ние получихме големите пари. Можем да отидем навсякъде! Можем да обикаляме из цяла Европа... Да отидем на сафари в Африка. Да живеем живот, изпълнен с приключения. Да обикаляме и да търсим какви ли не вълнуващи гледки. Да отидем до Ангкор Ват^[1]. Нима не искаш такъв живот?

— Е, мисля, че да. Но нали винаги ще се връщаме тук?

Изпитвах някакво странно чувство, че нещо не е както трябва. Нали през цялото време бях мислил само за моята къща и за Грета. Нищо повече не исках. Тя обаче искаше. Виждах ясно. И това беше само началото. Началото на нейните прищевки. Внезапно ме прониза мъчително предчувствие. Целият се разтрепери.

— Какво ти става, Майк, ти трепериш. Да не си се простудил?

— Не е от това.

— Какво се е случило, Майк?

— Аз видях Ели — отвърнах.

— Как така си видял Ели?

— Като се изкачвах по пътя и свърнах зад завоя, тя беше там. Стоеше под една ела и ме гледаше... По-скоро гледаше някъде през мен.

Грета се облещи.

— Не ставай смешен. Ти... трябва да ти се е привиждало.

— Сигурно понякога на човек му се привиждат разни неща. Най-накрая това е Циганското землище. Ели стоеше там и изглеждаше... изглеждаше напълно щастлива. Като че ли винаги е била там и винаги ще бъде.

— Майк! — Грета ме раздруса за раменете. — Майк, не говори така. Да не си пил нещо, преди да дойдеш?

— Не, чаках да дойда при теб. Знаех, че ще има шампанско.

— Добре, хайде да забравим Ели и да пием за нас.

— Това беше тя — заинатих се аз.

— Е, разбира се, че не е била! Било е просто оптическа измама.

— Това беше Ели, стоеше там, гледаше право в мен и ме търсеше. Но не можеше да ме види. Грета, тя не можеше да ме види. Все повече повишавах глас. — И зная защо. Аз зная защо не можеше да ме види.

— Какво значи това?

Тогава за първи път прошепнах, останал без дъх:

— Защото това не бях аз. Мен ме нямаше там. Тя нямаше какво да види, освен безкрайната нощ.

После панически закрещях:

— „Някой пък се ражда за разкош, а друг някой — за безкрайна нощ.“ Такива като мен, Грета, такива като мен.

— Помниш ли я, Грета — продължавах, — как седеше на онова канапе? Как свиреше тази песен на китарата си и тихичко пееше. Сигурно помниш.

— „Всяка нощ и всяка заран пак“ — приглушено запях аз — „някой ражда се немил-недраг. Всяка заран пак и всяка нощ, някой пък се ражда за разкош.“ Такива като Ели, Грета. Тя бе родена за разкош. „Някой пък се ражда за разкош, а друг някой — за безкрайна нощ.“ Мама беше разбрала това. Тя знаеше, че аз съм роден за безкрайната нощ. Още не бях стигнал дотам, но тя го знаеше. И Сантоникс също знаеше. Знаеше, че съм поел по този път. А можеше и да го избягна. В един-единствен миг, само в един миг, когато Ели пееше тази песен.

Можех да бъда напълно щастлив като мъж на Ели, нали? Да продължа да живея като неин съпруг.

— Не, нямаше да можеш — отбеляза Грета. — Не можех да допусна, че толкова лесно губиш самообладание, Майк — тя отново разтърси раменете ми с всичка сила. — Събуди се!

Ококорих се насреща ѝ.

— Прощавай, Грета. Какви ги наплещих?

— Сигурно в Щатите здравата са ти раздрънкали нервите. Но се справи отлично, нали? В ред ли са инвестициите?

— Всичко е уредено — отговорих. — Всичко за нашето бъдеще е уредено. За нашето бляскаво, бляскаво бъдеще.

— Приказките ти са много особени. Искам да разбера какво ти пише Липинкот.

Притеглих писмото до себе си и го отворих. Вътре нямаше нищо, освен една изрезка от вестник. Не беше нова, по-скоро овехтяла и доста опърпана. Сведох поглед към нея. Беше снимка на позната улица с една доста голяма сграда в дъното. Улица в Хамбург. На нея се виждаха двама души, които се приближаваха към фотографа. Двама души на преден план, които вървяха, уловени за ръка. Това бяхме ние с Грета. Значи Липинкот е знаел. Знаел е през цялото време, че вече познавам Грета. Някой му е изпратил изрезката. Едва ли е имал лоши намерения. Навярно просто му се е сторило забавно да разпознае госпожица Грета Андерсън, скитаща по хамбургските улици.

Липинкот е знаел, че познавам Грета. Спомних си колко настойчиво ме разпитваше дали съм я виждал или не. Бях отрекъл, разбира се, но той е знаел, че го лъжа. Тогава трябва да е почнал да ме подозира.

Изведнъж ме обзе ужас. Разбира се, той не можеше да знае, че аз съм убил Ели. И въпреки това подозираше нещо. Може би дори и това.

— Виж — рекох на Грета — значи той е знаел, че се познаваме. През цялото време го е знаел. Винаги съм мразел тая стара лисица, а пък той винаги е мразел теб. Като разбере, че се каним да се оженим, ще вземе да слухти.

А после осъзнах, че Липинкот сигурно се е досещал, че ние с Грета ще се оженим, досещал се е, че се познаваме, че може би сме любовници.

— Майк, престани да се държиш като паникьосан заек. Да, точно това казах. Трепериш като заек. Възхищавах се от теб. Винаги съм се възхищавала. А ето че сега се сгромолясваш. Боиш се от всички.

— Не ми говори такива работи.

— Истина е.

— Безкрайна нощ.

Не можех да измисля какво друго да кажа. Все още се питах какво ли означава това. Безкрайна нощ. Означаваше мрак. Означаваше, че мен ме няма и никой не може да ме види. Аз можех да виждам мъртвите, но мъртвите не можеха да ме виждат, при все че бях жив. Те не можеха да ме виждат, защото аз не съществувах. Човекът, който обичаше Ели, не съществуваше. Бе навлязъл по своя воля в безкрайната нощ. Сведох глава.

— Безкрайна нощ — отново казах аз.

— Стига си го повтарял — изкрещя Грета. — Ела на себе си! Бъди мъж, Майк. Не се поддавай на тия нелепи суеверия.

— Какво да правя тогава? Нали съм продал душата си на Циганското землище? Циганското землище крие опасност. Крие опасност за всеки. Криеше опасност за Ели, крие опасност за мен. Може и за теб да крие опасност.

— Какво искаш да кажеш с това?

Изправих се. Тръгнах към нея. Обичах я. Да, още я обичах, обичах я с някаква сетна и крайна изостреност на желанието. Но любовта, омразата, желанието — нима не са едно и също? Тройно единство и единна Троица? Не можах да намразя Ели, но мразех Грета. Омразата ми доставяше удоволствие. Мразех я от цялото си сърце, което се задъхваше от щастливо желание. Не можех да чакам, докато намеря безопасните пътища, не исках да чакам. Приблжих се до нея.

— Ти, мръсна вещице! — процедих. — Ти ненавистна, прекрасна, златокоса вещице! Ти не си в безопасност. Аз съм заплахата за теб, разбираш ли ме? Научих се да изпитвам удоволствие като убивам. Така се развълнувах онзи ден, когато научих, че Ели е излязла с коня, че е тръгнала към смъртта си. През цялата сутрин се наслаждавах на това. Никога досега не съм извършвал истинско убийство. То е нещо друго. Искam нещо повече от това, просто да науча, че някой ще умре, защото са му подхвърлили някаква капсулка

на закуската. Искам нещо повече от това да блъсна една старица в кариерата. Искам да го направя със собствените си ръце!

Сега вече Грета беше уплашена. Тя, на която принадлежах от първия ден, откакто я срещнах в Хамбург, откакто я срещнах и се престорих на болен, за да зарежа работата и да остана с нея. Да, тогава ѝ принадлежах телом и духом. Сега обаче беше различно. Сега принадлежах само на себе си. Навлизах в царство, съвсем различно от това, за което бях мечтал.

Грета беше уплашена. Обичах да я виждам уплашена. Тогава склупчих ръце около шията ѝ. Да, дори и сега, когато седя и записвам цялата истина за себе си (което е много приятна работа, трябва да отбележа), този спомен ми доставя голямо удоволствие. Да, изпитах върховно наслаждение, когато убих Грета...

---

[1] Най-големият от така наречените храмове — планини, строен от 1113 до 1150 година във вид на стъпаловидна пирамида, недалеч от град Сиен-Реап в Камбоджа, част от грандиозен комплекс от храмове, дворци, водохранилища и канал. — Б.пр. ↑

ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Всъщност няма какво повече да кажа. Това беше кулминационната точка на всичко. Нямаше какво повече да се случи оттук нататък. Всичко беше свършило. Аз просто дълго седях там. Не зная кога са дошли те. Не знаех дали всички са дошли наведнъж... Не е възможно да са били там през цялото време, защото нямаше да ме оставят да убия Грета. Първият, когото забелязах, беше Господа. Не самият Господ Бог, разбира се, съвсем се обърках, а майор Филпот. Той винаги ми е харесвал, винаги е бил много добър с мене. Мисля, че в известен смисъл наистина беше нещо като бог. Тоест, ако бог беше човешко същество, а не някаква свръхестествена сила някъде там горе. Той беше много честен човек, много честен и добър. Грижеше се за всичко и всички. Опитваше се да направи каквото е по силите му.

Не зная доколко ме беше познавал. Спомням си с какво любопитство ме наблюдаваше онази сутрин по време на разпродажбата, когато каза, че съм „мъртвешки весел“. Чудно ми е защо беше решил, че съм мъртвешки весел него ден. После, когато се озовахме там, пред омачканата купчинка на земята, която всъщност бе Ели в костюма си за езда... Питам се дали тогава е знаел или пък е подозирал, че съм замесен във всичко това...

Както вече казах, след смъртта на Грета аз чисто и просто останах да си седя на стола и да зяпам в чашата от шампанското. Тя беше празна. Всичко бе много празно, наистина изпразнено. С Грета бяхме запалили само една лампа, но тя беше в ъгъла. Светлината ѝ не беше силна, но светеше слънце. Навярно слънцето бе изгряло отдавна. Аз просто си седях там и в пълна апатия се питах какво ли ще се случи оттук нататък...

Мисля, че тогава са започнали да идват хора. Сигурно повече са дошли наведнъж. Но ако е станало така, трябва да са влизали много тихо или аз нито съм чувал, нито съм виждал нещо.

Може би, ако Сантоникс беше тук, щеше да ми каже какво да правя. Но Сантоникс беше мъртъв. Той бе тръгнал по път, различен от

моя, така че нямаше да може да ми помогне. Всъщност никой не би могъл да ми помогне.

След малко забелязах доктор Шоу. Така бе притихнал, че отначало не разбрах, че е там. Седеше съвсем близо до мен и чакаше. След някое време си помислих, че очаква да заговоря. Казах му:

— Дойдох си у дома.

Един-двама души се движеха някъде зад него. Изглежда, че те очакваха нещо, което той трябваше да направи.

— Грета умря — промълвих. — Аз я убих. Ще трябва да изнесете тялото, ако още не сте.

Отнякъде проблесна фотосветкавица. Сигурно фотографът на полицията снимаше тялото. Доктор Шоу обърна глава нататък и рязко се възпротиви:

— Още не.

Отново се обърна към мен. Приведох се към него и казах:

— Снощи видях Ели.

— Така ли? Къде?

— Стоеше отвън, под една ела. На мястото, където я видях за пръв път.

Замълчах за момент и пак се обадох:

— Тя не ме виждаше... Не можеше да ме види, защото мен ме нямаше.

След малко добавих:

— Това ме измъчва. Страшно ме измъчва.

Доктор Шоу запита:

— В капсулката ли беше сложен цианидът? Нали в капсулката? Оная заран дадохте цианид на Ели, нали?

— Те бяха за сенната хрема — отговорих. — Тя винаги взимаше превантивно по една капсулка срещу алергията. Винаги, когато отиваше на езда. Двамата с Грета напълнихме две капсули с пчелна отрова (взехме я от сайванта) и после пак ги затворихме. Свършихме тая работа в запустялата къща. Майсторски, нали?

И аз избухнах в смях. Смяхът ми бе много особен, самият аз го долавях. По-скоро приличаше на някакъв странен кикот. Обърнах се към доктора:

— Нали прегледахте всичките й лекарства, когато идвахте да й прегледате глезена? Хапчетата за сън, капсулите за алергията, нали

всичко беше в ред, а? Всички бяха съвсем безопасни.

— Безопасни бяха — потвърди доктор Шоу.

— Всъщност умно го бяхме измислили, нали?

— Наистина умно, но не докрай.

— Въпреки всичко, не мога да проумея как сте го разбрали?

— Разбрахме го при втория смъртен случай, който вие не бяхте предвидели.

— Клаудия Хардкасл?

— Да. Тя умря точно както беше умряла Ели. Падна от коня си по време на лов. Клаудия също беше здраво момиче, а просто падна от коня си и умря. И то много бързо. Намериха я почти веднага и около нея все още се долавяше дъха на цианид. Ако бе останала да лежи на открито като Ели в продължение на няколко часа, нямаше да има никакви следи — нито мирис, нито каквото и да било. Само не зная как сте дали капсулата на Клаудия. Освен ако не сте я оставили в запустялата къща. Клаудия е имала навика понякога да се отбива там. Намерихме отпечатьци от пръстите ѝ и запалката, която си беше изпуснала там.

— Трябваше да внимаваме повече. Много беше трудно да пълним капсулите.

После добавих:

— Вие сте подозирал, че имам пръст в смъртта на Ели, нали? Всички сте подозирали? — огледах призрачните силуети наоколо. — Сигурно всички сте подозирали.

— Не е трудно да се досети човек. Но не бях сигурен дали ще можем да докажем нещо.

— Трябваше да ме предупредите — укорих го аз.

— Аз не съм полицаи — каза доктор Шоу.

— Какъв сте тогава?

— Лекар.

— Нямам нужда от лекар.

— Това трябва да се провери.

Тогава погледнах към Филпот и го попитах:

— А вие какво търсите тук? Да ме съдите ли сте дошъл? Да ръководите съдебното дирение?

— Аз съм само мирови съдия — отвърна той. — Тук съм като приятел.

— Като мой приятел ли? — сепнах се аз.

— Като приятел на Ели.

Нищо не разбирах. Всичко това ми се струваше безсмислено, но в същото време не можех да превъзмогна чувството за собствена значимост. Всички тези хора тук! Полицайте и лекарите, Шоу и Филпот, който посвоему бе зает човек. Всичкото това бе много сложно. Нещата започнаха да ми се губят. Бях капнал от умора. Имах навика внезапно да се оставям на умората и да заспивам...

И цялото това сноване насам-натам. Идваха да ме видят всякакви хора. Адвокати, някакъв юрист струва ми се, и с него още един адвокат, а също и лекари. Няколко лекари. Досаждаха ми и не исках да им отговарям.

Единият от тях непрекъснато ме питаше дали имам нужда от нещо. Казах, че имам нужда от писалка и много хартия. Исках да опиша цялата история, как се случи всичко това. Исках да им разкажа какво бях чувствал и какво бях мислил. Колкото повече се замислях за себе си, толкова повече ми се струваше, че това ще бъде интересно за всички. Защото аз наистина бях интересен. Бях интересен човек и ми се бяха случили интересни неща.

Лекарите (поне единият от тях) намериха, че това е нелоша идея. Рекох им:

— Нали искате показания от хората. Защо да не дам показанията си писмено? Може би един ден всички ще ги прочетат.

Разрешиха ми. Не можех да пиша продължително. Лесно се изморявах. Някой употреби израза „понижена отговорност“, а някой друг не се съгласи. Какво ли не можеш да чуеш. Понякога изобщо не се съобразяват, че ги слушаш. После трябваше да се явя в съда. Поискаха да ми донесат най-хубавия костюм, защото исках да направя добро впечатление там. Изглежда, че известно време наистина е имало детективи, които да ме следят. Онези новите слуги. Сигурно Липинкот ги е наел да ме шпионират. Те направиха много разкрития относно мен и Грета. Странно, след нейната смърт рядко се сецах за нея... След като я убих, тя вече не значеше нищо за мен.

Опитах се да възстановя в паметта си разкошното усещане за триумф, което бях изпитал, когато я удуших. Но дори и то беше изчезнало...

Един ден най-неочаквано доведоха майка ми да ме види. Застанала на прага, тя ме гледаше. Не изглеждаше разтревожена както обикновено. Изглеждаше само натъжена. Нямаше какво толкова да ми каже, нито пък аз на нея. Само промълви:

— Опитвах се, Майк. Много упорито се опитвах да те предпазя. Но не успях. Винаги съм се страхувала, че няма да успея.

Успокоих я:

— Не се тревожи, мамо. Не си виновна ти. Аз сам избрах по кой път да поема.

И изведнъж ми мина през ума „Ето какво е искал да ми каже Сантоникс. Той също се е страхувал за мен. И също не е могъл нищо да направи. Никой не би могъл да направи нищо — освен мен самият може би... Не знам.“

Не съм сигурен. Но от време на време си спомням... спомням си деня, когато Ели ме попита: „Какво си мислиш като ме гледаш така?“, а аз й рекох: „Как?“. „Като че ли ме обичаш“. Струва ми се, че по някакъв начин наистина я обичах. Ели бе толкова сладка. Радост и разкош...

Лошото при мен беше, че винаги исках твърде много. И че исках да получа всичко без усилие, исках го ненаситно.

Първия път, първия ден, когато отидох до Циганското землище и срещнах Ели. Когато се спускахме по пътя и отново срещнахме Естер. Тогава ми дойде наум, като чух предупреждението й към Ели, тогава ми дойде наум да й дам пари. Знаех, че тя е от тия, които за пари са готови на всичко. Ще й дам цари. Тя ще започне да отправя предупреждения към Ели и да я плаши, ще й внуши, че е в опасност. Стори ми се, че щеше да изглежда по-достоверно, ако Ели умреше от шок. Вече съм сигурен, че тогава, в онзи първи ден, Естер наистина се е страхувала за Ели. Тя я предупреждаваше, предупреждаваше я да се маха, да няма нищо общо с Циганското землище. Предупреждавала я е, разбира се, да няма нищо общо с мене. Но аз не го разбрах. Ели също не го разбра.

От мен ли се страхуваше Ели? Мисля, че е напълно възможно, макар и самата тя да не го е съзнавала. Знаела е, че е в опасност, че нещо я застрашава. Сантоникс, също както и майка ми, усещаше злото в мен. Може би и тримата са го усещали. Ели го усещаше, но й е било все едно. На нея винаги й е все едно. Странно, много странно. Вече

зная. Ние бяхме много щастливи заедно. Да, много щастливи. Да бях знаел тогава колко сме щастливи... Това беше моят шанс. Може би всекиму се дава някакъв шанс. Аз му обърнах гръб.

Странно е, нали, че Грета всъщност няма никакво значение?

И дори моята прекрасна къща няма значение. Само Ели... Но Ели никога вече няма да ме види... Безкрайна нощ... Това е краят на моята история...

„В моя край е моето начало.“ — нали така казват хората.

Но какво означава това?

И къде всъщност започва моята история? Трябва да се опитам да разбера...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.